

TVEDESTRAND KOMMUNE

ÅRSMELDING 2015

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	1
2	SAMMENDRAG OG HOVEDTREKK	2
3	UTVIKLINGSTREKK I SAMFUNNET TVEDESTRAND KOMMUNE	5
3.1	Folketall	5
3.2	Arbeidsmarked	6
4	STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART	7
4.1	Målekart for kommunen	7
4.2	Politisk og administrativ organisering	7
4.3	Utviklings- og omstillingsarbeid	9
5	TJENESTER OG FORVALTNING	10
5.1	Tjenester	10
5.2	Forvaltning	10
5.3	Brukertilfredshet	11
5.4	Klimaregnskap	11
5.5	Tilsyn	13
5.6	Internkontroll	13
6	MEDARBEIDERE	14
6.1	Antall årsverk	14
6.2	Medarbeiderundersøkelse og arbeidsmiljø	14
6.3	Sykefravær	15
6.4	Seniortiltak	15
6.5	Kompetansetiltak	16
6.6	Likestilling og mangfold	16
6.7	Etikk	21
6.8	AKAN-arbeid	21
7	ØKONOMI	22
7.1	Hovedtrekk	22
	7.1.1 Driftsregnskapet	22
	7.1.2 Investeringsregnskapet	25
7.2	Driftsregnskapet, inklusive avvik	28
	7.2.1 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger	28
	7.2.2 Ansvarsområdene 210-283	31
7.3	Investeringsregnskapet, inklusive avvik	34
7.4	Finansforvaltning	35
7.5	Finansielle nøkkeltall	38
8	ENHETENES ÅRSMELDINGER	39
8.1	Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorgan	39
8.2	Ansvar 215 Administrativ støtteenhet	46
8.3	Ansvar 229 Tvedestrandskolen	50
8.4	Ansvar 230 Barnehageenheten	56

8.5	Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom	61
8.6	Ansvar 245 Teknisk drift	67
8.7	Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering	71
8.8	Ansvar 255 Oppfølgingsenheten	76
8.9	Ansvar 260 Familiehuset - Ressurssenter for barn og unge (RBU)	81
8.10	Ansvar 265 NAV	86
8.11	Ansvar 283 Byløft	89
VEDLEGG		91
1	Plan, miljø og eiendom, oppfølging av prosjekter	91
2	Oppfølging av bopliksaker etter forskrift om nedsatt konsesjonsgrense, oversikt for 2011-2015	93
3	Husdyrhold og viltforvaltning	94
4	Årsberetning 2015 – DDØ sikkerhetsforum	95
5	Årsrapport for kemneren i Tvedestrand	97
6	Kontrollrapport vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Tvedestrand kommune	106

1 INNLEDNING

Etter regnskapsforskriftene skal kommunen hvert år avlegge et årsoppgjør, som består av et årsregnskap og en årsmelding. Disse skal behandles av kommunestyret senest innen 1. juli.

Årsmeldingen gir først et kortfattet sammendrag over de viktigste resultatene innenfor tjenestene og økonomi for kommunen i 2015. Deretter kommer en gjennomgang av samfunnsutviklingen i Tvedestrand, tjenester, forvaltning, medarbeidere, styringssystem, målekart og kommunens økonomiske resultater og økonomisk analyse, før en detaljert gjennomgang av de ulike enhetene (tjenestekområdene).

Hvis man innledningsvis leser sammendraget og kapittel 7 om økonomi vil nok det gi en god oversikt før man blir for detaljert.

Tvedestrand den 4.4.2016

Øyvind Johannesen
Konstituert rådmann

2 SAMMENDRAG OG HOVEDTREKK

Tvedestrand kommunes oppdrag er å gi innbyggerne gode tjenester med riktig kvalitet. Når en ser på tilbakemeldingene vi får gjennom året virker folk i Tvedestrand tilfredse med tjenestene, selv om enkelte alltid vil ønske endrede prioriteringer. Kommunens ansatte bør se på arbeidet de gjør for befolkningen i Tvedestrand med stolthet og glede. Likevel er det rom for forbedringer på flere områder.

Kommunestyret ønsket å prioritere rehabiliteringen av Hovedgata/Holgata. Fylkeskommunen vedtok i 2015 å bygge ny videregående skole ved Mjåvann i Tvedestrand. Det forutsettes at kommunen bygger idrettsanlegg mv. for utleie til fylkeskommunen. Utredninger vedrørende ulike alternativ til ny barneskole i sentrum er også igangsatt i 2015. Kommunestyret ønsket ikke å innføre eiendomsskatt i 2015, men har i økonomiplanen for 2016-2019 lagt til grunn innføring av eiendomsskatt fra 2017.

Grunnskolen

Tvedestrand og Vestre Sandøya skole har god erfaring med ny sosiallærerfunksjon (44 % stilling).

Utplassering/ praksisplasser/arbeidsutprøving fra Lisand har fungert bra i forhold til elevenes psykososiale miljø. Samarbeidet med PPT har funnet sin form og fungerer bra både på individ- og systemnivå. Tvedestrandsskolens fokus på psykisk og fysisk helse har åpnet for mer bruk av uteområdet som arena for læring.

Videreutdanning i matematikk for lærere har gitt store utslag på resultater i de nasjonale prøvene på 5. trinn. Songe skoles resultater overstiger både fylkes- og landsgjennomsnittet. Enkelte av skolene i kommunen har gjennom estetiske uttrykk gitt elever rom for mestringsopplevelser som godt fundament for læring.

Barnehager

Det er ingen endringer i antall barnehageplasser i 2015. Alle med lovfestet rett har fått tilbud om barnehageplass ved hovedopptaket. Utover dette har tilflyttere, barn født etter 31.8.2014 og barn fra andre kommuner fått tilbud om plass. Det er fortsatt en utfordring å tilby plasser i Holt skolekrets, og det arbeides med å utvide antall barnehageplasser i denne skolekretsen. Totalt har antall barnehageplasser i de private barnehagene utenfor sentrum hatt en liten nedgang i antall barn.

Plan, miljø og eiendom

Forberedelsene til de store og arbeidskrevende oppgaver kommunen og enheten står foran har preget mye av 2015. Som et resultat ble det etablert en egen prosjektavdeling organisert under Plan, miljø og eiendom, der det er deltakere fra begge de tekniske enhetene. Avdelingen var operativ mot slutten av året. Av større oppgaver det ellers har vært jobbet med i 2015 kan nevnes grunnerverv på Grendstøl, samarbeidsavtale med veivesenet om nye næringsarealer, samt ny videregående skole og idrettsanlegg i Mjåvann. Forberedelsene til arbeidet med ny barneskole og ny barnehage ble også igangsatt.

Brannvesenets tilsyn på kommunale bygg viste ellers gode resultat som følge av enhetens brannforebyggende innsats. Enhetens fagarbeidere har utført to større takutskiftninger og har derved oppnådd budsjettets effektiviseringskrav på dette området.

Teknisk drift

Prosjektet ombygging Tvedestrand rensaneanlegg er fullført etter planen og innenfor budsjett-rammen. Tiltakene i vedtatt rehabiliteringsplan for vann og avløp er gjennomført som planlagt, godt innenfor budsjett-rammen. Prosjektet Hovedgata/Holgata er satt i gang som forutsatt.

Oppfølgingsenheten

Etableringen av Tve Pro aktivitetstilbud for utviklingshemmede ble iverksatt i 2015. Tve Pro tar nyttige oppdrag for kommunen og lokalsamfunnet, som blomstervanning for næringsforeningen, matservering til politiske møter, medisinkjøring for apotek og middagslevering til Dypvåg bofellesskap.

Enheten har i 2015 solgt to plasser på Dalene gård til andre kommuner, som er fornøyd med tilbudet. I 2015 er snittalderen på brukerne synkende, blant annet får fem barn under 10 år tilbud på gården.

Arbeidet med heltid/deltid gir resultater. Åtte ansatte fikk utvidet stillingsprosenten sin i 2014 og ni ansatte fikk det samme i 2015.

Omsorg og rehabilitering

Vedtatt omorganisering fra 2014 ble satt ut i livet i 2015 og det ble arbeidet med å tilpasse drift til ny organisering. Enheten klarte i liten grad å ta ut økonomisk effekt av færre vedtakstimer og ny organisering. Endringen med egen tildelingstjeneste i tillegg til sykehjem og hjemmetjenesten er ved utgangen av 2015 godt implementert.

Bruken av håndholdte enheter i hjemmetjenesten er startet opp, og full revisjon av elektroniske pasientjournaler gjennomføres parallelt. Kvalitets- og avviksarbeidet intensiveres.

Familiehuset

Helsestasjon og barnevernsarbeidet har fungert faglig godt, og barnevernet ble vedtatt gjort interkommunalt for de fem kommunene i østregionen i 2015. Dette skjedde fra 1.1.2016. Helsetilbudet til inntil 40 enslige mindreårige asylsøkere ved Englegård er godt faglig ivare tatt.

NAV

Et hovedfokus hos NAV har vært oppfølgingen av unge under 25 år. Det er fremdeles mange som må følges tett opp, og NAV har et godt samarbeid med både skole og arbeidsliv. Næringslivet i Tvedestrand og kommunen er positive til å bidra.

I 2015 har NAV lyktes med å redusere kostnadene til økonomisk sosialhjelp. Dersom en ser dette i sammenheng med kvalifiseringsprogrammet, er utbetalingene redusert med 1,9 mill. kroner fra 2014 til 2015, mot 1,3 mill. kroner fra 2013 til 2014.

Administrativ støtteenhet

Kommune- og fylkestingsvalget i 2015 ble gjennomført på en svært god og profesjonell måte. Servicesenteret fungerte som ekspedisjon for NAV-besøkende og samarbeidet godt med NAV i perioden de var på kommunehuset under ombygging av NAV-lokalene.

Kultur og næring

Kommunedelplan for kultur 2016-2019 ble utarbeidet, og behandlet av kommunestyret i november 2015. Strategisk næringsplan for Østre Agder ble behandlet av kommunestyret i

mai 2015. Arbeidet med kommunens egen næringsplan ble påbegynt. Dessverre har en ikke fått utarbeidet et policy-dokument knyttet til næringsområdet på Grendstøl.

Byløft

Stedsutviklingsprosjektet Byløft har vært et hovedsatsingsområde for kommunen i 2014 og 2015. Byløft inneholder både fysiske endringer av nedre bydel og sosial utvikling av bydelen (Bolyst). Prosjektet ble avsluttet i 2015, og kommunestyret ble i mars 2016 forelagt en slutt-rapport.

Prosjekter

I eget vedlegg ligger en liste over kommunens sentrale prosjekter i 2015. Både E18-utbyggingen, vedtaket om ny videregående skole ved Mjåvann, ny barneskole i sentrum, Byløfts-prosjekter som Hovedgata/Holgata med mere, har krevd økt prosjekt- og planleggingsfokus i kommunen i 2015. Lista gir en oversikt over omfanget.

Regnskapsresultat og økonomisk status

Kommunen fikk et regnskapsmessig merforbruk (underskudd) i 2015 på 2 677 000 kroner som i hovedtrekk kan forklares slik:

- Merinntekter på 2 133 000 kroner i skatter og rammeoverføringer (frie inntekter).
- Innsparing på 559 000 kroner på renter og avdrag (finans).
- Netto meravsetning på 4 138 000 kroner innen selvkostområdene vann, avløp, feiing og byggesak.
- Merutgifter på 973 000 kroner til pensjon.
- Innsparing på 401 000 kroner på øvrige deler av budsjettets fellesområder.
- Ikke inndekket regnskapsmessig merforbruk fra 2013 på 1 265 000 kroner
- Merforbruk på 1 923 000 kroner for enhetene samlet. Fire enheter har merforbruk på samlet 6 444 000 kroner, mens seks enheter har innsparinger på i alt 4 521 000 kroner. Merforbruket for enhetene samlet utgjør 0,6 % av netto budsjettamme for alle enhetene. Største merforbruk hadde Omsorg og rehabilitering med 5 514 000 kroner

En del poster i driftsbudsjettet (skatteinntekter, finans mv.) viste seg ikke å bli som forutsatt ved 1. tertialrapport. Kommunestyret vedtok derfor innstramminger i enhetenes budsjett-rammer med 3,9 mill. kroner etter første tertial. Dette har gitt kommunen et svært krevende år, og med stadig reduksjon av kommunens økonomiske handlingsrom, også i 2015, ned til et bunnivå.

Investeringsregnskapet gikk i balanse i stor grad innenfor budsjetttrammene.

Rådmannens sluttkommentar er at kommunen ikke har økonomisk handlingsrom med utgangspunkt i resultatet og status pr. utgangen av 2015. Med manglende inndekning av underskuddet fra 2013 vil kommunen komme på Robek-lista i 2016.

Den hovedstrategien som er lagt i økonomiplan for 2016-2019 er derfor et svært viktig og nødvendig grep for å komme ut av Robek-lista. Strategien vi gi kommunen et fremtidig økonomisk handlingsrom, samt evne til å gjennomføre de store investeringene med en bærekraftig kommunal økonomi. Det forutsetter at eiendomsskatt blir innført fra 2017, slik som forutsatt i økonomiplan 2016-2019.

3 UTVIKLINGSTREKK I SAMFUNNET TVEDESTRAND KOMMUNE

3.1 FOLKETALL

Det kan være mange aktuelle indikatorer på utviklingen i samfunnet Tvedestrand. Her vises folketallsutvikling og aldersfordeling fra SSB. I tillegg har en med en tabell for arbeidsledighet.

Tabell 1: Folketall i Tvedestrand pr. 31.12.

År 2006	År 2007	År 2008	År 2009	År 2010	År 2011	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015
5 822	5 874	5 939	5 939	5 969	6 019	6 064	6 059	6 048	6 014

I perioden 2006 til 2012 var det en økning i folketallet i Tvedestrand. Økningen var på 237 personer, eller på 4,0 %. Fra 2012 til 2015 var det en nedgang i folketallet med 50 personer eller 0,8 %. Endringen fra 2014 til 2015 er en nedgang på 34 personer, eller 0,6 %. For sistnevnte periode var det en vekst i landet totalt på 0,9 %.

Fra 2006 til 2015 er det en økning i innbyggertallet i Tvedestrand på 3,3 %. Landet totalt har hatt en vekst på 11,4 %. Årlig gjennomsnitt er 0,4 % for Tvedestrand og 1,3 % for landet. Denne utviklingen gir negativ effekt i forhold til blant annet hva kommunen får i frie inntekter gjennom inntektssystemet. Etter at inntektssystemet ble innført med dagens profil, har kommunen hatt et tap i sine samlede skatte- og rammeoverføringer på om lag 1-2 mill. kroner hvert år. Dette har vært et effektiviseringskrav for kommunen de siste 15 årene.

Folketallet fordelt på alder ved utgangen av sist år kommer fram av tabellen nedenfor.

Tabell 2: Folketall fordelt på alderstrinn ved utgangen av året

I alt	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år +
5 822 (2006)	358	764	318	3 486	568	328
5 874 (2007)	373	729	353	3 522	563	334
5 939 (2008)	379	716	355	3 590	562	337
5 939 (2009)	391	705	360	3 590	562	331
5 969 (2010)	402	713	347	3 611	569	327
6 019 (2011)	410	715	307	3 669	589	329
6 064 (2012)	406	698	322	3 671	632	335
6 059 (2013)	391	725	297	3 644	677	325
6 048 (2014)	390	710	308	3 601	727	312
6 014 (2015)	376	711	308	3 559	756	304

Det er forskjellig utvikling for de ulike aldersgruppene over tid. Antall barn og unge (aldersgruppen 0-19 år) har blitt gradvis redusert de siste årene, fra 1 462 i 2010 til 1 395 i 2015.

I samme periode er det kun aldersgruppen 67-79 år som har en økning i antall innbyggere. Det betyr at kommunen får en stadig eldre befolkning, mens den yrkesaktive delen og barn/unge har hatt en reduksjon de siste årene.

Fortsetter denne utviklingen vil det påvirke prioriteringen av de kommunale tjenestene og ressursene i fremtiden.

3.2 ARBEIDSMARKED

Tabell 3: Utvikling av arbeidsledighet (helt ledige arbeidssøkere) i % av arbeidsstyrken, pr. årsskiftet (januar)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Landet	3,0	3,3	3,1	2,8	2,5	2,6	3,1	3,4
Snitt fylket	3,1	3,8	4,0	3,5	3,6	4,0	3,7	4,7
Tvedestrand	4,1	4,4	4,3	3,2	4,0	4,0	4,1	5,4

Arbeidsledigheten i Tvedestrand har økt nærmest hvert år siden 2012, og det siste året har økningen vært markant. Gjennom 2015 har ledighet både på landsbasis og i Aust-Agder også økt. Denne utviklingen er negativ, og gir utfordringer både til de arbeidsledige og til kommunene.

Folkehelseinstituttet publiserer hvert år en folkehelseprofil for alle landets kommuner. Hensikten er å bidra med en oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne. Profilen bruker indikatorer innen befolkning, levekår, miljø, skole, levevaner og helse/sykdom. Hver av de 34 indikatorene sammenlignes med landsgjennomsnittet. De områder der Tvedestrand skiller markant ut positivt er:

- Valgdeltakelse i 2015.
- God drikkevannsforsyning.
- Antall legemiddelbrukere med type 2-diabetes.

Områder der Tvedestrand skiller seg markant ut negativt er:

- Høyeste utdanningsnivå i aldersgruppen 30-39 år.
- Andel barn som bor i husholdninger med lav inntekt.
- Andelen uføretrygdede under 45 år.
- Andel ungdommer i ungdomsskolen som er medlem av en fritidsorganisasjon.
- Andel 10.-klassinger som trives på skolen.
- Antall ungdomsskoleelever som har drukket så mye alkohol at de har følt seg beruset.
- Andel kvinner som røyker ved starten av et svangerskap.
- Forventet levealder, både for kvinner og menn.
- Andelen med psykiske symptomer og lidelser.
- Vaksinasjonsdekning for meslinger for 9-åringer.

For å se hele denne folkehelseprofilen vises det til Folkehelseinstituttets hjemmeside: www.fhi.no.

4 STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART

4.1 MÅLEKART FOR KOMMUNEN

Tvedestrand kommune gjorde i 2007 vedtak som innebar at kommunen skulle organiseres etter enhetsmodellen, og det ble gjort vedtak om etablering av styringssystemet “Balansert målstyring” (BMS). BMS er en modell for styring og måling av egen virksomhet og kommunen som helhet. Som navnet antyder, bygger modellen på at mål for kommunens virksomhet ses ut fra ulike perspektiv og at måling av kommunens prestasjoner og resultater må ta høyde for dette.

I 2015 har kommunen hatt følgende fokusområder i et målekart:

- Brukere.
- Medarbeidere.
- Økonomi.

I 2015 er det satt opp målekart for hver enhet i tillegg til hele kommunen.

Det er i 2015 vedtatt følgende målekart for hele kommunen, hvor resultatene for 2015 er satt inn i målekartet:

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet i hver enhet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelser i hver enhet	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Fastsettes i hver enhet	Medarbeidertilfredshet på 4,0 (1 – 5, hvor 5 er best) Svarprosent: 65 % Sykefravær totalt på 7,5 %, hvorav korttid på 1,5 %.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme, sum for alle enhetene.
Resultat	Se enhetenes målekart	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær totalt på 7,3 %, hvorav korttid på 1,9 %.	Avvik -0,6 % fra netto budsjettramme, sum for alle enhetene.

Det vises ellers til andre kapitler i årsmeldingen for nærmere omtale av de ulike fokusområdene og enhetenes målekart.

4.2 POLITISK OG ADMINISTRATIV ORGANISERING

Et grunnprinsipp i den politiske organisering i Tvedestrand er at det er kommunestyret som tar beslutningene i den grad de ikke er delegert til rådmannen, og at de andre politiske organene er forberedende instanser. Unntaket fra denne hovedregelen gjelder saker etter plan- og bygningsloven, der utvalget for teknikk, plan og natur har vedtaksmyndighet som planutvalg.

Organiseringen og de gjeldende reglementene ble sist revidert i 2015. Vedtatte endringer ble innført fra oktober 2015 (etter konstituering av nytt kommunestyre).

Rådmannen er delegert myndighet i alle saker som ikke er av prinsipiell karakter.

Politisk organisering

- Kommunestyre med 25 medlemmer med Jan Dukene (TTL) som ordfører og Carl F. Bertelsen (H) / June Anette Marcussen (V) som varaordfører.
- Formannskap med ni medlemmer, ledet av ordfører Jan Dukene (TTL).
- Livsløpskomité med ni medlemmer, ledet av Sveinung Lien (TTL) / Ole Jørgen Goderstad (H).
- Teknikk, plan- og naturutvalg med ni medlemmer, ledet av Erling Holm (H) / Knut Benjamin Aall (H).
- Kontrollutvalg med tre medlemmer, ledet av Tor Granerud (V) / Svein Hansen (AP).
- Koordineringsforum med følgende medlemmer; ordfører, varaordfører, komitelederne og opposisjonsleder, totalt fem medlemmer. Ledet av ordfører Jan Dukene (TTL).
- Administrasjons- og likestillingsutvalg med sju medlemmer, to valgt av de ansatte og fem politikere fra formannskapets medlemmer, ledet av Jan Dukene (TTL).

For noen verv er det oppført to navn. Dette følger av nyvalg etter konstituering av nytt kommunestyre mv. i oktober 2015.

Administrativ organisering

Det ble gjort endringer i den administrative organiseringen fra 01.08.2013, slik at følgende organisering har vært gjeldende i 2015:

- Rådmann Pål Frydenberg og assisterende rådmann Øyvind Johannesen med følgende ni enheter og enhetsledere:
- Administrativ støtteenhet, enhetsleder Tone Vestøl Bråten
- Tvedestrandskolen, enhetsleder Elisabet Christiansen
- Barnehageenheten, enhetslederleder Linda Fedje
- Plan, miljø og eiendom, enhetsleder Svein O. Dale
- Teknisk drift, enhetsleder Anton Thomassen
- Omsorg og rehabilitering, enhetsleder Reidar G. Tveit / Svein Elgvin
- Oppfølgingsenheten, enhetsleder Helene Tveide
- Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge, enhetsleder Kristin de Lange Johannesen
- NAV, leder Åse Selaasdal (statlig ansatt)

I tillegg er det noen få stabsfunksjoner som dekker fagområdene kommunikasjon, beredskap, internkontroll, kultur, næring, koordinerende funksjon, velferdsteknologi og Byløft.

Ledergruppa har i 2015 hatt faste møter hver tirsdag formiddag, og det har vært gjennomført månedlige rapporteringsmøter mellom rådmann/assisterende rådmann og de respektive enhetslederne. I tillegg har det vært gjennomført faste stabsmøter gjennom året om lag to ganger i måneden.

4.3 UTVIKLINGS- OG OMSTILLINGSARBEID

Utviklings- og omstillingsarbeid er en del av hverdagen for en kommunal organisasjon, og det er i 2015 satt fokus på forbedringsområder i alle enheter i kommunen. Både rådmann, assisterende rådmann og enhetslederne har satt opp sine forbedringsområder i 2015. Disse er vedtatt av kommunestyret i budsjettet og økonomiplanen. Nedenfor er det skissert noen litt større utviklingsprosesser i 2015, men dette er ikke en uttømmende oversikt vedrørende utviklingsarbeid i organisasjonen.

Administrativ organisering

Det ble gjort en vurdering rundt organiseringen av Plan, miljø og eiendom og Teknisk drift. Konklusjonen var at en opprettholder begge enhetene, men oppretter en prosjektorganisasjon med representanter fra begge enhetene. Prosjektorganisasjonen skal ha ansvar for de store investeringsprosjektene kommunen skal gjennomføre de kommende årene.

Ad hoc-utvalg

Ved behandlingen av økonomiplan 2015-2018 og budsjett 2015 vedtok kommunestyret å opprette ad hoc-utvalg på følgende områder:

- Gjennomgå tjenestetilbudet i Oppfølgingsenheten.
- Vurdere fremtidig parkeringsløsning.

Rapporten fra ad hoc-utvalget for Oppfølgingsenheten ble behandlet av kommunestyret i november 2015. Utvalget som arbeidet med fremtidig parkeringsløsning fikk ikke fullført arbeidet i 2015, men fortsetter i 2016.

Revisjon av arealdelen i kommuneplanen

I tråd med vedtatt planstrategi for 2012-2016 ble arbeidet med revisjon av arealdelen i kommuneplanen startet opp i 2014. Det har vært arbeidet med planen også i 2015, og den vil bli lagt ut på offentlig høring sommeren 2016.

Grendstøl-området

Siden 2011 har det vært arbeidet med planer rundt bygging av ny E18 mellom Tvedestrand og Arendal. I 2015 ble det arbeidet mye med kommunalt næringsområde på Grendstøl. Det gjaldt både grunnverv og planer for tilrettelegging av næringsareal og infrastruktur til området.

Mjåvann

Aust-Agder fylkeskommune vedtok i 2015 å bygge ny videregående skole på Mjåvann i Tvedestrand. Kommunen skal bygge anlegg for idretts- og friluftsliv i tilknytning til skolen. Arbeidene vil skje i nært samarbeid mellom fylkeskommunen og kommunen, og mye planleggingsarbeid er gjort i 2015.

Barnevern

I 2015 vedtok kommunestyrene i de fem kommunene i østregionen å etablere interkommunalt barnevern fra 1.1.2016. Gjerstad ble vertskommune. Etablering av interkommunale ordninger krever mye planlegging og forarbeid.

Lederopplæring

Gjennom 2015 har to kull med enhetsledere og mellomledere fått opplæring. Arbeidet er gjennomført med interne forelesere. Det første kullet avsluttet sitt opplæringsopplegg tidlig i 2016.

Beredskap

Tvedestrand kommune har tatt i bruk beredskapsverktøyet DSB-CIM. Verktøyet bidrar til enklere loggføring og dialog i forbindelse med hendelser. Kriseledelsen med varamedlemmer har fått opplæring i bruk av verktøyet. I tillegg er det opprettet et CIM-forum. Dette er kriseledelsen som kommer sammen fire ganger i året, tar for seg en fiktiv hendelse og øver med DSB-CIM.

Revidert Plan for helsemessig og sosial beredskap ble vedtatt av kommunestyret i november 2011. Dette var blant annet et bidrag til å forankre beredskapsarbeidet i den politiske ledelsen.

Ledergruppen har gjennom året fått opplæring i hvordan utføre risiko- og sårbarhetsanalyser.

Kommunikasjon

Kommunestyret vedtok i desember 2015 en kommunikasjonsstrategi for kommunen. Bakgrunnen var et ønske om økt fokus på omdømmebygging, samt mer profesjonell kommunikasjon internt og eksternt. Planen omfatter både strategi, tiltak, plan for krisekommunikasjon og ansvarsdeling.

5 TJENESTER OG FORVALTNING

5.1 TJENESTER

Tjenesteproduksjonen i alle enhetene har vært på det jevne til tross for fortløpende økonomiske omstillingskrav til enhetene, samt ansettelse- og innkjøpsbegrensninger i 2. halvår 2015. De fleste av enhetene melder ikke om store avvik i forhold til mål for tjenesteproduksjonen, jfr. årsmeldingene fra enhetene.

Kommunens tjenesteproduksjon overfor innbyggerne og brukerne er nærmere beskrevet i enhetenes årsmeldinger.

5.2 FORVALTNING

Forvaltningsoppgaver i kommunen er nært knyttet til plan- og bygningsloven, samt lovverk innenfor miljø, landbruk, viltforvaltning, konsesjonsområdet og vannforsyning. I tillegg er det forvaltningsoppgaver innenfor boligområdet mot Husbanken og i saker som gjelder serverings- og skjenkebevilgninger.

Det har vært et høyt aktivitetsnivå på de fleste av disse områdene i 2015.

Innenfor byggesaksområdet var det 10 av 339 saker hvor lovbestemt saksbehandlingstid ble overskredet i 2015. Det vises ellers til årsmeldingen fra Plan, miljø og eiendom for nærmere detaljer.

5.3 BRUKERTILFREDSHET

For å få tilbakemelding fra brukerne om hvordan de oppfatter de tjenester som gis, er det forutsatt gjennom BMS (balansert målstyring) at det skal være systematiske brukerundersøkelser. Ambisjonsnivået i 2015 var at alle enhetene skulle ha gjennomført brukerundersøkelse og evaluert denne.

Skolene har gjennomført den statlige elevundersøkelsen. Videre har Barnehageenheten, Oppfølgingsenheten, Familiehuset og NAV gjennomført brukerundersøkelser. Resultatene er kommentert i enhetenes årsmeldinger.

God dialog med de som bruker kommunens tjenester forutsettes å gi det beste grunnlaget for utvikling av kommunens tjenester. Dette bør skje gjennom brukermedvirkning på ulike måter.

5.4 KLIMAREGNSKAP

Følgende punkter refererer seg til klimaplanens prioriteringsliste:

a. Forankre kommunens arbeid med klima- og energieffektivisering i kommunens administrative og politiske styringsmodell gjennom eget vedtak i kommunestyret, og gi et klart mandat til ansvarlige personer/organ (jfr. anbefaling fra Enova).

Status: Er tatt inn i samfunnsdelen i kommuneplanen for 2011. Videre er den tatt inn i kommunens planstrategi 2013.

b. Kommunen skal etablere årlig energi- og klimaregnskap for egen virksomhet, inntil videre anvendes kalkulatoren til Klimaløftet.

Status: Det er ikke for 2015 regnet ut kommunens CO₂-utslipp. Det er inngått en avtale sammen med Risør kommune om anskaffelse av verktøyet CO₂Fokus for bedre kunnskap om kommunens CO₂-utslipp og mulighet for å redusere dette.

c. Kommunen skal årlig revidere sine klimamålsettinger og sine klimatiltak, dette gjøres mest naturlig sammen med budsjettbehandlingen.

Status: Kommunens vedtatte planstrategi legger opp til rullering av klimaplanen hvert 4. år.

d. Kommunens klimamålsettinger, tiltak, energibruk og klimautslipp legges ut på egne nettsider, og oppdateres hvert år.

Status: Klimaplanen ligger på kommunens hjemmeside. Når modellen CO₂Fokus er tatt i bruk vil resultatene herfra også bli tilgjengelige.

e. Kommunen skal innta en aktiv rolle som informasjonsformidler, for å øke innbyggernes kunnskap og bevissthet omkring klima- og energiutfordringene.

Status: Energiportal ligger på hjemmesiden. Her kan innbyggerne selv finne de mest lønnsomme enøktiltak for sitt hus. Byggesaksavdelingen informerer selvstendig om klimakrav til bygg (TEK 10).

f. Kommunen skal konsekvent bruke sin innflytelse som innkjøper til å kreve miljømessige løsninger.

Status: Inngår i alle anbudsutlysinger for større offentlige anskaffelser.

g. Kommunen skal ved kjøp av strøm, sikre at alt er garantert 100 % fornybar.

Status: Kommunen betaler 1 øre pr. kwh som støtte til kraft produsert fra fornybare energikilder. Inngått avtale med LOS som sikrer 100 % fornybar strøm.

h. Kommunen skal installere vannbåren varme i alle nye kommunale bygg over 500 m². Ved alle nye prosjekter (nybygg, ombygginger) skal alternative energikilder utredes, og kommunen er forpliktet til å velge den mest klimavennlige løsning.

Status: Ingen nybygg eller ombygginger i 2015.

i. Gjennom saksbehandling og planprosesser besørge at tiltak i kommunen gjennomføres med lave klimautslipp. Det skal innen 1. januar 2010 utarbeides en planveileder til bruk for alle som skal utarbeide reguleringsplaner og fremme byggesaker i kommunen, med informasjon om hvilke energi- og klimaanalyser som må utføres i byggesaks-/reguleringsprosessen med lave klimautslipp, og at nye bygg der det er mulig tilknyttes varmesentral.

Status: Egen kommunal planveileder er ikke lengre aktuell da dette er ivaretatt gjennom statlige planretningslinjer (Planlegging.no).

j. Kommunen skal videreføre sine energieffektiviseringsprosjekt for å avklare hvor mye energi som reelt kan spares, foreløpig målsetting er 20 %.

Status: Ved overgang til ny leverandør av strøm har kommunen fått tilgang til energiportal. Fire vaktmestere har gjennomført kurs for sentral driftskontoll. Kommunestyret har vedtatt at en skal etablere flere SD-anlegg (sentrale driftsanlegg). Det jobbes med dette.

k. Kommunen skal gjennom et eget prosjekt avklare om det kan være varmegrunnlag nok i Lyngmyr-/Strannasenterområdet til å etablere et nærvarmeanlegg. Fylkeskommunen må også delta i dette.

Status: Ved etablering av ny barneskole i området må dette vurderes på nytt.

l. Kommunen skal føre en streng dispensasjonspraksis for avvik fra tekniske klima- og energikrav til bygninger.

Status: Kommunen følger gjeldende forskrifter som er strenge på dette området.

m. Kommunen skal vurdere å gå til innkjøp av en el-bil som tjenestebil.

Status: Er vurdert, ikke innkjøpt.

n. Kommunens klima- og energiutfordringer skal være et fremtredende fokusområde i arbeidet med kommuneplanprogram og kommunal planstrategi etter plan- og bygningsloven.

(rulleres hvert 4 år).

Status: Ny planstrategi ble vedtatt i mars 2013. I planstrategien erkjennes at gjeldende klimaplan inneholder forventninger om tiltak som det ikke har vært ressurser til å gjennomføre.

o. Kommunen skal arbeide aktivt mot Vegvesenet for å få bygget sykkelstier langs riksveiene, spesielt langs tilførselsveiene til E18.

Status: Tas opp jevnlig i møter med Vegvesenet. Ny tilførselsvei fra E18 til sentrum planlegges i sin helhet med gang- og sykkelsti. Arbeid med ny trafikk sikkerhetsplan er i økonomiplan 2016-2019 forutsatt gjennomført i 2017.

p. Det settes i gang en prosess for å begrense tomgangskjøring i Tvedestrand kommune til ett minutt og for å få dette implementert i politivedtektene for kommunen. Dette tiltaket skal være synlig for innbyggere og besøkende ved at vedtaket følges opp med skilting som varsler om bestemmelsen på parkeringsplasser, kommunegrense og andre steder dette vil være nødvendig.

Status: Ikke gjennomført.

5.5 TILSYN

Det har i 2015 blitt gjennomført flere tilsyn fra fylkesmannens side, samt at Mattilsynet har hatt et tilsyn på Strannasenteret. Videre har det blant annet vært branntilsyn på flere av kommunens bygninger. I 2015 har det også vært fokus på å lukke flere av avvikene og merknadene fra tidligere års og årets tilsyn.

Tilsyn med kommunens virksomhet og tjenesteproduksjon tar utgangspunkt i statlige prioriterte tilsynsområder i henhold til lov og forskriftsverk. Tilsynsmyndighetene har fokus på avvik og forbedringsområder. Tilsyn gir også kompetanse tilbake til enhetene som tjenesteytere. Ofte blir det igangsatt kvalitetsforbedrende arbeider etter et tilsyn.

I de fleste kommunene er det en utfordring at ressursbruken som tilsyn medfører blir merkbar. Det skal tilrettelegges for tilsyn, finne frem dokumenter, delta på fellesmøter, oppstartsmøter, intervjuer, befaringer, sluttmøter og deretter arbeidet med lukking av avvik og merknader.

5.6 INTERNKONTROLL

I kommunelovens § 48 står det følgende:

- Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

Kommunen har på flere områder internkontrollsystemer som sikrer kvaliteten på tjenestene, HMS (helse, miljø og sikkerhet) og på økonomifeltet. Kommunen har utarbeidet egne etiske retningslinjer og varslingsrutiner som er vedtatt av kommunestyret i 2008.

Rådmannen har i 2015 lagt opp til rapportering og dialog med alle enhetsledere gjennom mandagsmøter hver måned, og i ukentlige ledermøter. På ledermøtene har også internkontroll

på ulike områder vært tema i 2015. Etter rådmannens vurdering er det behov for ytterligere fokus på internkontroll i de nærmeste årene. Det er forbedringspunkter på flere områder.

Innenfor HMS har kommunen QM+ som avvikssystem. Dette er ikke fullt ut implementert.

Innenfor tjenesteområdene har flere enheter kvalitetssystemer på de meste aktuelle tjenesteområdene, men også her er det behov for forbedringer og utvikling.

Innenfor økonomifeltet har kommunen vedtatt eget finansreglement, og det rapporteres til kommunestyret i tertialrapporter og årsmelding om status på dette området. Kommunen har ikke utarbeidet et eget samlet økonomireglement, men arbeidet ble påbegynt i 2015. På flere delområder som normalt inngår i et økonomireglement er det utarbeidet retningslinjer og veiledninger.

6 MEDARBEIDERE

6.1 ANTALL ÅRSVERK

I vedtatt budsjett de siste årene har en følgende antall årsverk:

- 388,3 i 2008,
- 363,3 i 2009,
- 370,8 i 2010,
- 379,4 i 2011,
- 383,5 i 2012,
- 391,7 i 2013,
- 421,5 i 2014,
- 432,4 i 2015.

6.2 MEDARBEIDERUNDERSØKELSE OG ARBEIDSMILJØ

Medarbeiderundersøkelse ble ikke gjennomført i 2015. Kommunenes Sentralforbund har utarbeidet en ny forskningsbasert medarbeiderundersøkelse som ble lansert i september 2015, denne vil Tvedestrand kommune ta i bruk. Gjennomføring er planlagt våren 2016.

Tvedestrand kommune som IA-bedrift, har et godt samarbeid med NAV Arbeidslivssenter, NAV lokalt og bedriftshelsetjenesten som aktivt medvirkende i arbeidsmiljøspørsmål, både i forhold til ønskede prosesser i enhetene og ved dialog med HR-rådgiver.

Personalforeningen i kommunen er arrangør for ulike sosiale tiltak for de ansatte. Tiltakene er et positivt bidrag til arbeidsmiljøet. I 2015 er det benyttet 53 000 kroner til flere ulike tiltak, blant annet verdenscup i skiskyting og julebord. Alle arrangementene som personalforeningen har stått for er felles for alle ansatte i kommunen.

6.3 SYKEFRAVÆR

Tabell 4: Sykefravær

År	Totalt fravær		Korttidsfravær 0-16 dager		Langtidsfravær over 16 dager	
	Prosent	Årsverk	Prosent	Årsverk	Prosent	Årsverk
2005	7,4 %	27,1	2,4 %	8,6	5,0 %	18,5
2006	8,4 %	31,4	2,3 %	8,5	6,1 %	22,9
2007	7,4 %	26,6	2,2 %	7,9	5,2 %	18,7
2008	8,8 %	32,5	1,6 %	5,8	7,2 %	26,8
2009	9,7 %	35,2	1,8 %	6,4	7,9 %	28,8
2010	7,3 %	27,4	2,6 %	9,8	4,7 %	17,6
2011	7,8 %	30,8	1,8 %	7,3	5,9 %	23,5
2012	8,4 %	33,1	1,5 %	5,7	6,9 %	27,3
2013	7,8 %	30,2	1,5 %	5,8	6,3 %	24,4
2014	8,0 %	33,5	1,5 %	6,2	6,5 %	27,3
2015	7,3%	31,6	1,9%	8,2	5,4%	23,4

Sammenlignet med 2014 har det vært en nedgang på 0,7 prosentpoeng i 2015. Av dette utgjør korttidsfraværet en økning på 0,4 prosentpoeng og langtidsfraværet en nedgang på 0,9 prosentpoeng fra 2014 til 2015.

Det totale sykefraværet var på samme nivå i 2010, og er det laveste de 10 siste årene.

I enkelte enheter er det få personer som medfører en høy fraværspersent, noen enheter har større utfordringer.

HR-rådgiver, kontaktperson ved NAV arbeidslivssenter, NAV Tvedestrand og bedriftshelsetjenesten har fast møtetidspunkt (møteplassen) én gang per måned, for å bistå enhetsledere eller andre med delegert personalfullmakt som har behov for å drøfte saker. Det innkalles andre aktuelle funksjoner ved behov ut i fra hver enkelt sak. Hovedverneombud og hovedtillitsvalgte deltar i disse møtene minimum to ganger pr. år, i forhold til planlegging og oppfølging av IA-arbeidet, samt drøfting av aktuelle problemstillinger i enhetene.

Det har vært gjennomført 2 kurs i regi av NAV arbeidslivssenter for alle enhetsledere, mellomledere, tillitsvalgte og verneombud med tema tilrettelegging og medvirkning, samt konflikthåndtering. NAV arbeidslivssenter har også vært svært tilgjengelig for de enheter som har hatt behov for forebygging eller bistand i saker.

6.4 SENIORTILTAK

Seniorpolitikk er kommunens personalpolitikk rettet mot medarbeidere fra 55 år. Grunnlaget for all seniorpolitikk er bevissthet om at godt voksne arbeidstakere representerer verdifulle ressurser som kommunen trenger. Tvedestrand kommunes seniorpolitikk ble vedtatt i oktober 2007. De økonomiske virkemidlene ble fjernet fra og med 2009 fordi det var signaler som tydet på at pensjonsreformen skulle gi god uttelling for kommunalt ansatte. Dette skjedde ikke. Revisjon av retningslinjene ble påbegynt i 2015, og slutføres våren 2016.

6.5 KOMPETANSETILTAK

Det pågår kontinuerlig kompetanseutvikling i enhetene. Det vises her til enhetenes årsmeldinger.

Lederutvikling har vært satsningsområde også i 2015 for enhetsledere og mellomledere i kommunen. Hovedtillitsvalgte er også invitert til å delta. Kull 2 startet våren 2015, kull 1 avsluttes januar 2016, og det er planlagt oppstart av kull 3 i løpet av 2016.

Felles kompetansepott er benyttet blant annet til lederutvikling og deltakelse på Arendalskonferansen.

6.6 LIKESTILLING OG MANGFOLD

Virksomheter som i lov er pålagt å utarbeide årsberetning, skal i årsberetningen redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med denne loven (Likestillingsloven § 1a tredje ledd). Denne rapporteringsplikten går også frem av kommunelovens § 48, punkt nr. 5.

Redegjørelse for tilstanden

Det er i oversiktene tatt utgangspunkt i lønnsmassen pr. mars 2016 i faste stillinger som er besatt. Vakante stillinger og midlertidige stillinger er ikke med i oversiktene. Fast ansatte som er i permisjon på dette tidspunktet er ikke med i statistikken.

Ledelsen

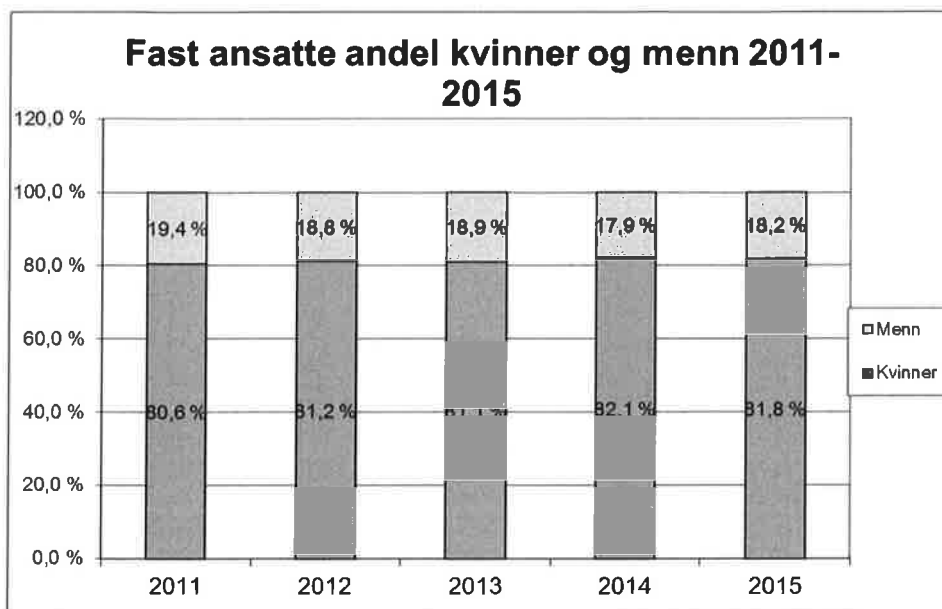
Ledelsen i kommunen har følgende kjønnsfordeling:

- Rådmannsnivå; to menn (rådmann og assisterende rådmann).
- Enhetslederne; tre menn og seks kvinner.

Andel kvinner og menn

Det har vært en økning på 0,3 prosentpoeng på andel menn fra 2014 til 2015, og tilsvarende nedgang på kvinneandelen. Kommunen er fortsatt en kvinneorientert arbeidsplass.

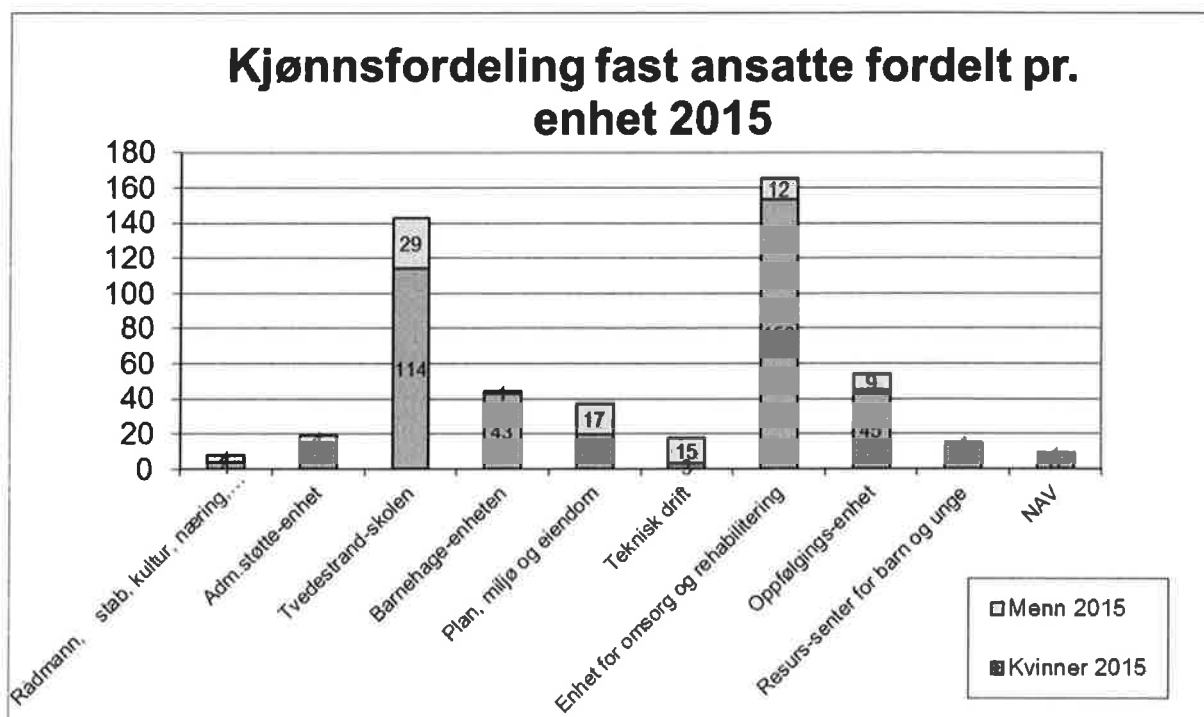
Figur 1: Fast ansatte kvinner og menn

Kjønnsfordeling

Kjønnsfordelingen på enhetene viser tydelig at helse og omsorg, barnehager, NAV, Familiehuset RBU, administrativ støtteenhet og skolesektoren domineres av kvinner. Den mest mannsdominerte enheten er Teknisk drift. Plan, miljø og eiendom har en tilnærmet lik fordeling på menn og kvinner, med hovedvekt på kvinner. Dette skyldes at renholdstjenesten er i denne enheten. Det er små endringer i kjønnsfordelingen fra 2014 til 2015.

Figur 2: Kjønnsfordeling fast ansatte fordelt pr. enhet i 2015

Stillingsstørrelser

Gjennom flere av omstillingstiltakene i 2009, og særlig i Omsorg og rehabilitering, ble det gjort en kartlegging av uønsket deltid.

Kommunestyret vedtok i desember 2008 retningslinjer for uønsket deltid. Målsettingen er at Tvedestrand kommune innen 2015 skal ha 75 % av faste stillinger som i 2008 er under 40 % på 50 % eller mer. Konkret betyr målsettingen at kommunen i 2015 ikke skal ha flere enn 12 stillinger under 40 % stillingsstørrelse.

I 2008 var 89 % av stillingene i kommunen over 40 % stillingsstørrelse. I 2015 var andelen 92,2%. Dette er en økning på 0,3 prosentpoeng fra 2014. Antall stillinger under 40 % ble redusert fra 48 til 40 personer fra 2008 til 2015. Det har vært en nedgang på én fra 2014.

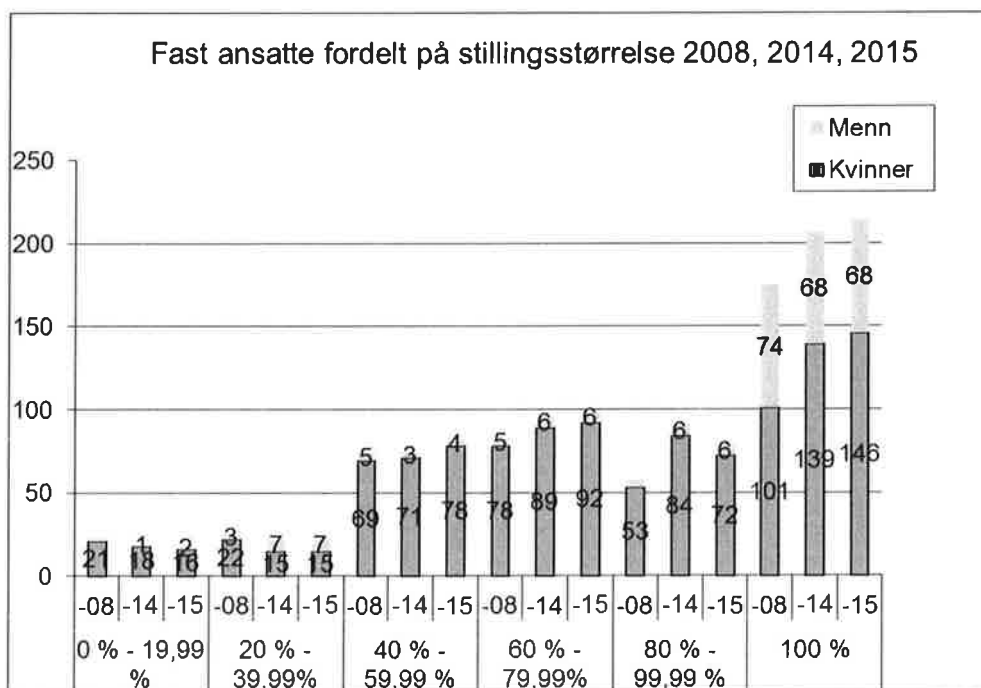
Gjennomsnittlig årsverksstørrelse for menn i 2015 er 86,73 %, og for kvinner er det 74,91 %.

Det fremgår av statistikken at antall stillinger over 80 % har økt med 60 fra 2008 til 2015. Av dette er 100 %-stillinger økt med 39. Fra 2014 til 2015 er antall 100 %-stillinger økt med 7.

Dette viser at vi beveger oss i riktig retning i forhold til målsettingen når det gjelder økning av 100 %-stillinger, men det er fortsatt for mange stillinger med stillingsstørrelse under 40 %.

I 2015 ble heltidsprosjekt startet i Omsorg og rehabilitering og Oppfølgingsenheten, der målet er å oppnå økt andel heltidsstillinger. For å få dette til må en se på daglig organisering av drift og arbeidstidsordninger for å kunne oppnå økt andel heltidsstillinger. Dette er et prosjekt som vil pågå også i 2016, og som er tidkrevende. Det er ikke avsatt ekstra ressurser til dette prosjektet.

Figur 3: Fast ansatte fordelt på stillingsstørrelse og kjønn

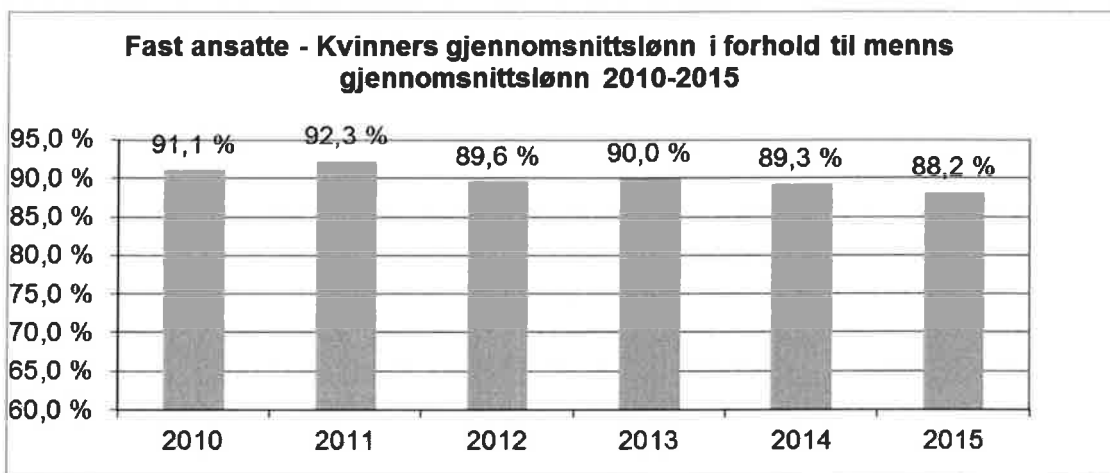

Lønnsutvikling og -nivå

Kvinner har en gjennomsnittslønn som utgjør 88,2 % av gjennomsnittlig lønn til menn i 2015. I 2014 var denne prosenten 89,3 %.

Statistisk sentralbyrå har publisert data som viser at kvinners gjennomsnittslønn er 86,1 % av menns gjennomsnittslønn for landets kommuner i 2015.

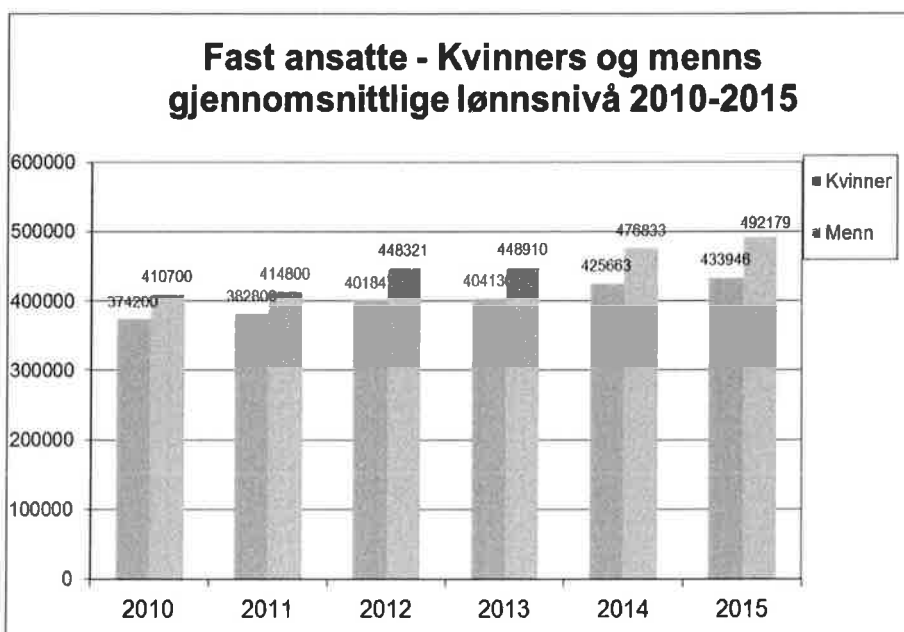
Figur 4: Prosentvis lønnsnivå

Gjennomsnittlig årslønn for kvinner i Tvedestrand kommune er på 433.900 kroner i 2015, mens den for menn er på 492.200 kroner. Tilsvarende tall i 2014 var 425.700 kroner for kvinner og 476.800 kroner for menn.

Når det gjelder ansatte i kommuner og fylkeskommuner viser tall fra Statistisk sentralbyrå en gjennomsnittlig årslønn for menn og kvinner på 483.100 kroner, en lønnsvekst på 3,2 prosent fra 2014.

Figur 5: Gjennomsnittlig lønnsnivå

Lønnsutvikling i % fordelt på kjønn

År	Kvinner	Menn
2009-2010	8,8 %	6,8 %
2010-2011	2,3 %	1,0 %
2011-2012	4,7 %	8,1 %
2012-2013	0,6 %	0,1 %
2013-2014	5,1 %	5,9 %
2014-2015	1,9%	3,1%

Målsetningene som var lagt for lønnsforhandlingene i 2010 ved å få en klarere kvinneprofil, må fortsatt ha fokus i fremtidige lønnsjusteringer/oppgjør.

Mangfold

Kommunestyret har i vedtatt ansettelsesreglement tatt inn følgende bestemmelser:

”Den kommunale arbeidsstyrken skal i størst mulig grad gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å oppnå en balansert alders- og kjønns sammensetning og rekruttere personer med innvandrerbakgrunn. Personer med innvandrerbakgrunn oppfordres til å søke stillingene.”

Det registreres ikke etnisk bakgrunn til ansatte i Tvedestrand kommune. I tilsetningsprosessen registreres antall søkere med etnisk bakgrunn i ansettelsesprotokollen.

Redegjørelse for tiltak

- Heltidsprosjektet fortsetter i 2016. Forskning viser at ved endring av turnusordninger til en kombinert turnus med langvakter og kortvakter vil en oppnå større andel heltidsstillinger. Dette er et av virkemidlene heltidsprosjektet vil jobbe mer med i 2016.
- I tillegg må oppmerksomheten på å redusere uønsket deltid ved å slå sammen stillinger når dette er mulig, samt tiltak som går på tvers av enhetene i forhold til å få større stillingsstørrelser fortsatt jobbes systematisk med
- Det vil fortsatt være kjønnsnøytrale kriterier ved lønnsfastsetting og lønnsforhandlinger. Det forventes at lønnsutviklingen for kvinner kontra menn fortsatt vil være et tema ved de sentrale og lokale lønnsforhandlingene. Det legges også opp til tilsvarende oppmerksomhet ved lønnspolitiske drøftinger med de lokale fagforeningene i Tvedestrand kommune.
- Ved utlysning av stillinger i barnehagene og skolene, samt innenfor helse- og omsorgssektoren, bør menn i sterkere grad bli oppfordret til å søke.
- Likestilling er i samfunnsdel i kommuneplanen tatt inn som et eget punkt og med konkrete forslag til tiltak.
- Arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne på alle nivåer i kommunen.
- Tvedestrand kommune har som mål å oppnå en balansert alders- og kjønns sammensetning, samt rekruttere personer med innvandrerbakgrunn.

6.7 ETIKK

I henhold til Kommunelovens § 48, punkt 5, skal også årsrapporten inneholde et punkt som omfatter hvorledes kommunen sørger for å sikre en høy etisk standard i virksomheten.

Etisk standard sikres i første rekke gjennom de retningslinjene som er nedfelt i kommunens arbeidsgiverpolitikk under punktet Etiske verdier, som har følgende klare føringer:

- Som forvaltere av samfunnets felles ressurser stilles det høye etiske krav til folkevalgte og ansatte. Grunnprinsippene skal være åpenhet, redelighet, integritet, ærlighet og respekt.
- Medarbeidere og ledere i Tvedestrand kommune skal utføre arbeid og tjenester i samsvar med det felles verdigrunnlaget som finnes i vår organisasjon og som er nedfelt gjennom kommunens arbeidsgiverpolitikk.
- Ledere har et særlig ansvar for å tydeliggjøre og skape aksept for etisk forsvarlig atferd og legge forholdene til rette for praktisering av dette.
- Enhver medarbeider har ansvar for å søke råd og veiledning hos sin overordnede dersom hun/han er usikker på hva som er forsvarlig praktisering av kommunens etiske retningslinjer.
- Ledere og medarbeidere har plikt til lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglementer som gjelder og de vedtak som er truffet for kommunens virksomhet
- Alle medarbeidere har et selvstendig ansvar for å ta opp forhold en får kjennskap til, som ikke er i samsvar med kommunens etiske norm. Brudd på de etiske retningslinjene vil kunne forårsake betydelig skade og vil i alvorlige tilfelle være uforenlig med fortsatt ansettelse i kommunen.

Kommunen har i tillegg også utarbeidet og vedtatt (april 2008) egne detaljerte etiske retningslinjer og varslingsrutiner for organisasjonen Tvedestrand kommune.

Retningslinjene er tilgjengelige for alle ansatte, og er en del av introduksjonsprogrammet ved ansettelse av nye arbeidstakere.

I tillegg vedtok kommunen i 2010 å legge inn etiske retningslinjer gjennom det interkommunale innkjøpssamarbeidet OFA, som kommunen deltar i. Dette gjelder etiske retningslinjer i forhold til innkjøp og krav til leverandørene.

Etikk er gjennomgående tema i ledergruppa, og vil være et eget tema i lederopplæringen.

6.8 AKAN-ARBEID

AKAN er en forkortelse for Arbeidslivets Komité mot Alkoholisme og Narkomani. Hensikten med AKAN-arbeidet i Tvedestrand kommune er å forebygge rusmiddelbruk, hjelpe ansatte til å få bukt med sitt rusproblem, og slik forhindre at arbeidsforholdet kommer i fare. Dette gjelder også spilleavhengighet. Det er nedsatt et AKAN-utvalg, som er et underutvalg og arbeidsredskap for Arbeidsmiljøutvalget. Det har ikke vært noen innmeldte saker til AKAN-utvalget i 2015. Hovedansvaret ligger hos enhetslederne i oppfølging av dette.

AKAN-utvalget har i 2015 deltatt på opplæring i regi av AKAN.no. I 2016 vil det bli holdt kurs for ledere, mellomledere, verneombud og tillitsvalgte med tema «Noe er det, men hva».

AKAN-utvalget vil også invitere seg til personalmøter i enhetene for å samtale rundt dette temaet.

7 ØKONOMI

7.1 HOVEDTREKK

7.1.1 Driftsregnskapet

Tvedestrand kommune hadde i 2015 et merforbruk i driftsregnskapet på 2 677 000 kroner. Dette beløpet fremkommer etter at en har strøket 4 521 000 kroner som skulle vært avsatt til enhetenes disposisjonsfond og 1 265 000 kroner i inndekning av merforbruk fra 2013. Før strykninger var det med andre ord et merforbruk på 8 464 000 kroner.

Merforbruket på 2 677 000 kroner kan kort forklares slik (beløpene er avrundet):

- 2 132 000 kroner i merinntekter fra skatteinntekter og rammetilskudd.
- 559 000 kroner i innsparing på renter og avdrag.
- 4 138 000 kroner i netto meravsetning innen selvkostområdene vann, avløp, feiing og byggesak.
- 973 000 kroner i merutgifter til pensjon.
- 1 265 000 kroner i ikke inndekket merforbruk fra 2013.
- 401 000 kroner i innsparing på øvrige deler av budsjettets fellesområder.
- 1 923 000 kroner i merforbruk for enhetene samlet. Fire enheter har merforbruk på til sammen 6 444 000 kroner, mens seks enheter har innsparinger på i alt 4 521 000 kroner.

I september 2015 behandlet kommunestyret en sak om innstramninger i budsjettet for 2015, deriblant reduksjoner i enhetenes rammer. Enhetene fikk totalt en reduksjon i rammene på 3 900 000 kroner. I tillegg ble det gjort endringer på budsjettets fellesområder.

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2015 hadde enhetene et samlet anslag på merforbruk på 4 260 000 kroner. Dette anslaget var etter rammeendringene nevnt over. Kommunestyret vedtok i samme sak at alle kommunale enheter skulle være nøkterne i sitt forbruk resten av året, og at kun høyst nødvendige anskaffelser skulle foretas. Utenom enhetene omtalte rådmannen stor usikkerhet knyttet til skatt og inntektsutjevning, pensjonskostnader og premieavvik, avsetning til og bruk av fond innen selvkostområdene, renteutgifter og -inntekter, samt utgifter til medfinansiering av somatiske sykehustjenester.

Kommunen har et mål om å ikke ha større avvik i resultatet enn +/- 0,5 %, målt med utgangspunkt i netto budsjettramme for alle enhetene. Merforbruket på 1 923 000 kroner som er nevnt over tilsvarer 0,6 %, og en er dermed ikke innenfor målsettingen.

Ved utgangen av 2015 har kommunen 35 000 kroner på disposisjonsfond. Dette gjelder ubrukte midler i personalforeningen (inklusive Marens Hus) og ungdomsrådet. Det er ikke midler på enhetenes disposisjonsfond, som følge av at en har "lånt" midler derfra siden 2012. Enheter med akkumulert innsparing ved utgangen av 2015 har en samlet innsparing på 11 120 000 kroner. Enhetenes disposisjonsfond skulle dermed vært på samme nivå.

Kommunen har hatt merforbruk i driftsregnskapet både i 2013 og 2014. Beløpet på 1 265 000 kroner fra 2013 skulle altså vært dekket inn i 2015. Merforbruket på 909 000 kroner fra 2014 er vedtatt inndekket i 2016. Siden kommunen ikke følger vedtatt plan for inndekking av merforbruket fra 2013, vil kommunen bli ført opp i Register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK). Kommuner som er ført opp i ROBEK må blant annet ha godkjenning av fylkesmannen i forbindelse med låneopptak og inngåelse av langsiktige leieavtaler.

Kommunen har som nevnt også et merforbruk i 2015 på 2 677 000 kroner. Ved behandlingen av regnskapet for 2015 må kommunestyret vedta når dette skal dekkes inn. Fristen for inndekking er at det må skje senest i regnskapsåret 2017.

Status ved utgangen av 2015 viser en kommune med svært stram økonomi og ingen frie driftsmidler. Akkumulert merforbruk er 4 852 000 kroner, og akkumulert premieavvik er på 32 086 000 kroner. Begge er forpliktelser som må dekkes inn i driften de kommende årene. I tillegg til reell økonomisk effekt er dette belastende for likviditeten. For å sikre likviditet til å kunne håndtere løpende utgifter inngikk kommunen i januar 2015 en avtale med banken om trekkrettigheter på 30 mill. kroner.

Tabell 5: Driftsregnskapet

Driftsregnskapet (beløp i hele 1 000 kroner)	Regnskap 2014	Oppr. budsjett 2015	Rev. budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik* 2015
Skatt og rammetilskudd	-308 472	-315 450	-312 900	-315 032	2 132
Andre driftsinntekter	-125 585	-117 796	-134 195	-133 509	-686
Sum driftsinntekter	-434 057	-433 246	-447 095	-448 541	1 446
Lønn og sosiale utgifter	301 735	304 102	312 320	314 504	-2 184
Andre driftsutgifter	143 942	137 423	141 966	141 935	31
Sum driftsutgifter	445 677	441 525	454 286	456 439	-2 153
Brutto driftsresultat	11 620	8 279	7 191	7 897	-706
Eksterne finansinntekter	-10 345	-10 260	-9 698	-9 908	210
Eksterne finansutgifter	19 446	19 493	20 680	20 351	329
Resultat eksterne finanstransaksjoner	9 101	9 233	10 982	10 443	539
Motpost avskrivninger	-17 026	-18 103	-18 103	-18 469	366
Netto driftsresultat	3 695	-591	70	-129	199
Bruk av tidl. års mindreforbruk	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-6 440	-831	-3 977	-3 304	-673
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0
Dekn. av tidl. års merforbruk	0	1 265	1 265	0	1 265
Avsetn. til fond; mindreforbruk enhetene	0	0	0	0	0
Avsetninger til øvrige fond	3 654	157	2 642	6 110	-3 468
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	909	0	0	2 677	-2 677

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk

Tabellen over viser hovedpunktene i kommunens driftsregnskap. Skatt og rammetilskudd har økt med 6,6 mill. kroner eller 2,1 % fra 2014 til 2015. Disse inntektene utgjorde i 2014 70,2 % av kommunens driftsinntekter, mot 71,1 % i 2014. Andre driftsinntekter består av brukerbetaling for ulike kommunale tjenester, øremerkede tilskudd, sykepengerefusjon osv. Disse inntektene er økt med 7,9 mill. kroner eller 6,3 % fra 2014 til 2015. Veksten kan blant annet forklares med helårsdrift for boligene i Olav Sverres vei, refusjoner knyttet til opplæring av asylsøkere på Englegaard og kommunal drift av Tjenna legekantor. Som det fremgår av tabellen er det en betydelig økning fra opprinnelig til revidert budsjett. Dette skyldes i hovedsak en økning i sykepenge- og fødselspengerefusjoner, samt ulike refusjoner og tilskudd fra staten.

Kommunens lønnsutgifter (inklusive sosiale utgifter) har steget med 12,8 mill. kroner eller 4,2 % fra 2014 til 2015. Økningen er lavere enn fra 2013 til 2014, noe som blant annet skyldes at lønnsoppgjøret i 2015 var et mellomoppgjør. Kommunal overtakelse av Tjenna legekantor medførte økte lønnsutgifter. I tillegg har det vært en økt aktivitet angående avlastning og tilbud til ressurskrevende brukere innen helse- og omsorgssektoren. Av de samlede driftsutgiftene inklusive avskrivninger utgjorde lønn og sosiale utgifter 68,9 % i 2015, mot 67,7 % i 2014. Dette viser hvilken arbeidsintensiv organisasjon kommunen er.

Eksterne finansinntekter omfatter renteinntekter og utbytte/utbetalinger fra selskaper. Beløpet er redusert med 437 000 kroner fra 2014. Dette skyldes i hovedsak lavere renteinntekter som følge av lavere rentenivå og bankbeholdning.

Eksterne finansutgifter omfatter renteutgifter på 7 722 000 kroner og avdrag på 12 490 000 kroner i 2015. Renteutgiftene er redusert med 823 000 kroner, og avdragene er økt med 1 687 000 kroner fra 2014.

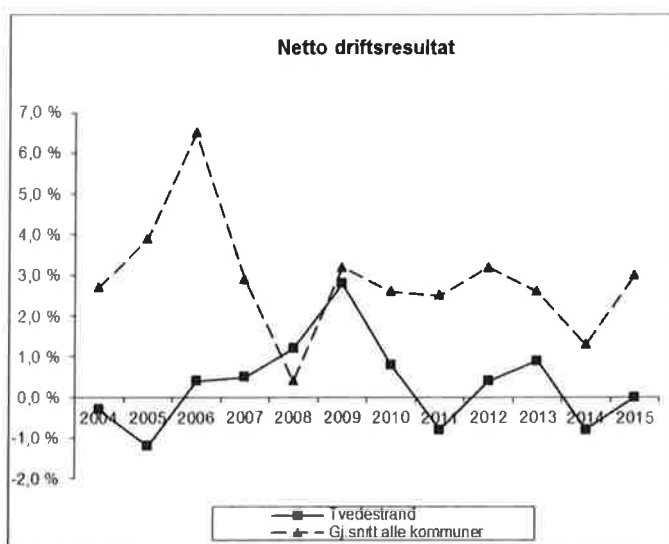
Netto driftsresultat viser enkelt sagt om det aktuelle års driftsinntekter er store nok til å dekke årets utgifter. For Tvedestrand kommune var løpende utgifter så vidt lavere enn løpende inntekter i 2015. Netto driftsresultat er positivt, og er på 129 000 kroner eller 0,0 % i 2015. Det gjelder også selv om en korrigerer for overføringer til interkommunale selskap der kommunen er medeier (konserntall). Gjennomsnittet for alle landets kommuner er 3,0. Dette er også konserntall. Statistisk sentralbyrå opplyser at 97 % av kommunene har sendt inn regnskapsdata innen fristen.

I figuren som følger vises størrelsen både for Tvedestrand og landsgjennomsnittet fra 2004 til 2015. En sunn kommuneøkonomi tilsier et netto driftsresultat på 1,75 %. Tvedestrand er langt under dette måltallet. Normtallet ble i 2014 endret fra 3,0-5,0 %, fordi en ikke lenger fører merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer i driftsregnskapet.

Begrepet netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller bruk av slike fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt tidsforskyvinger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ingen ting med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til og bruk av fond på selvkost-områdene. I tillegg ble det til og med i 2013 medtatt overføring av merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Dette var også pliktige transaksjoner, jamfør regnskapsforskriftene. Dersom en ser bort fra forhold av denne typen, ser en hvordan utviklingen i kommunens fritt disponible midler er. Situasjonen for Tvedestrand for 2015 er da at en har brukt resterende 646 000 kroner på generelt disposisjonsfond (tidligere års oppsparte midler), brukt 55 000 kroner av disposisjonsfond knyttet til

Marens hus (disponeres av personalforeningen), og i tillegg har et underskudd på 2 677 000 kroner. Beholdningen av kommunens fritt disponible midler er redusert med 3 378 000 kroner gjennom 2015.

Figur 6: Utvikling i netto driftsresultat

Linjen “Bruk av avsetninger” i tabell 5 omfatter både bruk av disposisjonsfond og bundne driftsfond. Bruk av disposisjonsfond var på 701 000 kroner og bruk av bundne fond var på 2 603 000 kroner. Samlet beløp på 3 304 000 kroner er 3 136 000 kroner lavere enn i 2014. Dette skyldes mindre bruk av disposisjonsfond og større bruk av bundne fond. I beløpet for bruk av bundne fond inngår blant annet 130 000 kroner innen byggesak og 28 000 kroner angående feiing. Begge gjelder selvkostområder.

Avsetninger til øvrige fond på 6 110 000 kroner gjelder bundne driftsfond. 74 000 kroner er avsetning til bundet driftsfond vann og 3 880 000 kroner er avsetning til bundet driftsfond avløp. Begge avsetningene skyldes overskudd på de særskilte selvkostregnskapene. Av det samlede beløpet gjelder 260 000 kroner avsetning som følge av innsparing på interkommunal kulturskole, og 32 000 kroner gjelder innsparing innen interkommunalt barnevern. Resterende beløp skyldes ubrukte øremerkede midler ved utgangen av året.

7.1.2 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet for 2015 ble avsluttet i balanse.

Kommunen har to ubundne investeringsfond. Ved utgangen av 2015 er saldoen på generelt fond 132 000 kroner, mens en har 749 000 kroner på ubundet investeringsfond; aksjer og andeler. Totalt beløp er 204 000 kroner lavere ved utgangen av 2015 enn ved utgangen av 2014.

Tabell 6: Investeringsregnskapet, hovedtall skjema 2A

Investeringsregnskap (skjema 2A) (hele 1 000 kroner)	Regnskap 2014	Oppr. budsjett 2015	Rev. budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik* 2015
Investering i anleggsmidler	44 952	24 620	66 676	31 522	35 154
Utlån og forskutteringer	12 150	12 000	11 396	11 111	285
Kjøp av aksjer og andeler	800	0	10	10	0
Avdrag på lån	3 369	2 800	8 142	8 034	108
Dekning av tidligere års udekket	222	0	0	0	0
Avsetninger	2 318	1 000	2 777	2 001	776
Årets finansieringsbehov	63 812	40 420	89 001	52 677	36 324
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	-35 578	-33 210	-53 295	-30 618	-22 677
<i>herav: egne investeringslån</i>	<i>-23 428</i>	<i>-21 210</i>	<i>-42 149</i>	<i>-19 757</i>	<i>-22 392</i>
<i>formidlingslån</i>	<i>-12 150</i>	<i>-12 000</i>	<i>-11 146</i>	<i>-10 861</i>	<i>-285</i>
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	0	-250	250
Tilskudd til investeringer	-13 445	0	-18 501	-7 467	-11 034
Kompensasjon for merverdiavgift	-7 262	-2 290	-4 919	-2 939	-1 980
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-5 052	-2 100	-6 901	-6 824	-77
Andre inntekter	0	-1 000	-1 000	-223	-777
Sum ekstern finansiering	-61 337	-38 600	-84 616	-48 322	-36 294
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-2 475	-1 820	-4 385	-4 355	-30
<i>herav: generelle ubundne inv.fond</i>	<i>-2 218</i>	<i>-1 820</i>	<i>-2 067</i>	<i>-2 037</i>	<i>-30</i>
<i>enhetenes disposisjonsfond</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>bundne driftsfond</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>bundne investeringsfond</i>	<i>-257</i>	<i>0</i>	<i>-2 318</i>	<i>-2 318</i>	<i>0</i>
Sum finansiering	-63 812	-40 420	-89 001	-52 677	-36 324
Udekket (+)/udisponert (-) =0	0	0	0	0	0

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk

Det er en del endringer fra opprinnelig budsjett til revidert budsjett. Dette skyldes at en i revidert budsjett 2015 har innarbeidet ubrukte bevilgninger fra 2014 på ikke avsluttede prosjekter. Videre har kommunestyret gjennom 2015 endret bevilgningene på flere prosjekter.

Investeringer i anleggsmidler var 31 522 000 kroner i 2015, det vil si 13 430 000 kroner lavere enn året før. De investeringsprosjektene med størst bruttoutgifter i 2015 var infrastruktur til Tangenheia boligfelt (7 080 000 kroner, utbyggingsavtale med tilsvarende anleggsbidrag), rehabilitering av veg, vann, avløp mv. i Hovedgata/Holgata (4 314 000 kroner), utvidelse ved Tvedestrand renseanlegg (2 565 000 kroner) og diverse IKT-investeringer (2 271 000 kroner).

Beløpene i linjen utlån og forskutteringer gjelder i hovedsak formidlingslån til innbyggere i kommunen. Etterspørselen er stor, spesielt etter at staten innførte et krav om 15 % egenkapital ved kjøp av bolig. Gjenstående midler ved utgangen av 2015 er disponert, men ikke utbetalt. I tillegg til formidlingslånene gjelder 250 000 kroner ansvarlig lån til SørDans AS.

Kjøp av aksjer og andeler gjelder kommunens innskuddskapital i Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark).

Avdrag på lån gjelder også formidlingslån, og er kommunens nedbetaling på lån i Husbanken. Beløpene omfatter både ordinære avdrag og ekstraordinære avdrag som følger av at kommunens kunder har innbetalt ekstraordinært på sine lån. Sistnevnte skal etter Husbankens bestemmelser benyttes til ekstraordinær nedbetaling av lån.

Avsetninger gjelder 1 833 000 kroner i avsetning til ubundet investeringsfond; aksjer og andeler. 1 610 000 kroner av dette er finansiert gjennom tilbakebetaling av ansvarlig lån fra Tvedestrand Vekst AS, i forbindelse med kommunens kjøp av Kalsåsen på Grendstøl. Resterende 167 000 kroner av "Avsetninger" gjelder bundet investeringsfond angående formidlingslån. Dette er ekstraordinære avdrag fra kommunens lånekunder, som kom så sent på året at det ikke var tid til ekstraordinær nedbetaling før nyttår. Midlene må benyttes til ekstraordinær nedbetaling i 2016.

Størstedelen av kommunens investeringer finansieres ved lån. I 2015 ble i alt 30 618 000 kroner av utgiftene finansiert på denne måten. Hvert år tar en opp vedtatt beløp i lån, mens en altså bare benytter det som er nødvendig. Ubrukte lånemidler ved utgangen av 2015 var 22 677 000 kroner, en økning på 7 293 000 kroner fra året før. Av det ubrukte beløpet ved utgangen av 2015 gjelder 285 000 kroner ikke utbetalte formidlingslån. Resten gjelder investeringsprosjekter der det har vært tidsforskyvninger i arbeidene. Dette gjelder spesielt for flere prosjekter på Grendstøl, rehabiliteringsplanen for vann og avløp, samt prosjektet Hovedgata/Holgata. Ubrukte midler vil bli brukt i 2016.

I 2016 ble det kjøpt en ny traktor til Teknisk drift, og en fikk da 250 000 kroner i innbytte av den gamle. Dette er ført som inntekter fra salg av anleggsmidler. Videre gjelder inntektene 223 000 kroner fra salg av tomter.

Tilskudd til investeringer er på 7 467 000 kroner. Mesteparten gjelder utbyggingsavtaler i forbindelse med boligfelt.

Avviket på kompensasjon for merverdiavgift følger av at det er innsparinger i posten investering i anleggsmidler. Kompensasjonen benyttes til generell finansiering av investeringer.

Mottatte avdrag på utlån og refusjoner omfatter både ordinære og ekstraordinære avdrag på formidlingslån, samt den tidligere nevnte tilbakebetalingen fra Tvedestrand Vekst AS (ansvarlig lån).

Bruk av avsetninger fordeler seg med 2 318 000 kroner i bruk av bundne avsetninger og 2 037 000 kroner i frie midler. Sistnevnte er benyttet til finansiering av egenkapitalinnskudd i KLP, innskuddskapital i Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS, ansvarlig utlån til SørDans AS og til underdekning på avdragssiden angående formidlingslån.

7.2 DRIFTSREGNSKAPET, INKLUSIVE AVVIK

I regnskapsforskriften er det angitt to skjemaer som er obligatoriske, nemlig skjema 1A og 1B. Skjema 1A viser skatt, rammetilskudd, statlige tilskudd, renter og avdrag, samt finansieringstransaksjoner. Skjema 1B viser hvordan nettoinntektene fra skjema 1A er fordelt på enhetene i kommunen. Skjemaene vises i dette kapitlet, men er også vist i selve regnskapsdokumentet.

7.2.1 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger

Gjennom vedtak i flere kommunestyresaker i 2015 ble det gjort endringer knyttet til bevilgingene på ansvar 290 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger. Budsjettet ble, hvis mulig, tilpasset til den informasjon en hadde på de aktuelle tidspunktene. I tillegg uttrykte rådmannen i rapporten pr. 2. tertial usikkerhet til mange utgifter og inntekter som føres på ansvar 290, samt til enhetenes økonomiske resultat. De ulike utgiftene og inntektene som omfattes av ansvarsområdet er kommentert under tabellen.

Tabell 7: Driftsregnskapet, skjema 1A

Driftsregnskapet (skjema 1A) (beløp i hele 1 000 kroner)	Regnskap 2014	Oppr. budsjett 2015	Rev. budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik* 2015
Skatt på inntekt og formue	-123 581	-131 376	-127 341	-126 294	-1 047
Ordinært rammetilskudd	-185 491	-184 074	-185 759	-188 938	3 179
herav: fast del	-162 976	-162 790	-163 820	-163 929	109
skjønnsmidler	-1 500	-400	-400	-400	0
inntektsutjevning	-20 415	-20 884	-21 339	-24 410	3 071
prosjektskønnsmidler	-600	0	-200	-200	0
Skatt på eiendom	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-8 136	-9 385	-9 032	-8 813	-219
herav: inv.komp. Reform 97	-370	-370	-360	-361	1
rentekomp. skolebygg	-356	-277	-257	-299	42
rentekomp. skolebygg fra 2009	-101	-157	-117	-88	-29
inv.komp. eldreomsorg	-1 437	-1 399	-1 379	-1 382	3
rentekomp kirkebygg	-76	-82	-72	-69	-3
integregringstilskudd flyktninger	-5 797	-7 100	-6 400	-6 167	-233
andre statlige tilskudd	0	0	-447	-447	0
Sum frie disponible inntekter	-317 208	-324 835	-322 132	-324 045	1 913
Renteinntekter og utbytte	-10 240	-10 230	-9 556	-9 759	203
herav: renteinntekter bankinnskudd	-1 108	-780	-680	-896	216
andre renteinntekter	-171	-100	-100	-50	-50
utbytte fra Agder Energi	-7 450	-7 650	-7 376	-7 376	0
renteinntekter formidlingslån	-1 512	-1 700	-1 400	-1 438	38
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	0	0
Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	8 545	8 628	8 078	7 722	356
herav: renteutgifter egne investeringslån	6 883	6 628	6 478	6 220	258
renteutgifter formidlingslån	1 662	2 000	1 600	1 502	98
andre renteutgifter	0	0	0	0	0
Tap finansielle instrumenter (OM)	0	0	0	0	0
Avdrag på lån (egne investeringslån)	10 803	10 865	12 490	12 490	0
Netto finansinntekter/-utgifter	9 108	9 263	11 012	10 453	559
Til dekn. av tidl. års r-messige merforbruk	0	1 265	1 265	0	1 265

Til ubundne avsetninger	0	0	0	0	0
<i>herav: generelle fond</i>	0	0	0	0	0
<i> enhetenes disposisjonsfond</i>	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	3 654	157	2 640	6 110	-3 470
Bruk av tidl. års r-messige mindreforbruk	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-4 446	0	-701	-701	0
<i>herav: generelle fond</i>	-223	0	-701	-701	0
<i> enhetenes disposisjonsfond</i>	0	0	0	0	0
<i> enh. disp.fond, "lån" v/saldering</i>	-4 223	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-1 994	-831	-3 276	-2 603	-673
Netto avsetninger	-2 785	591	-72	2 806	-2 878
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-310 886	-314 981	-311 192	-310 787	-405
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	311 795	314 981	311 192	313 464	-2 272
Merforbruk (+)/mindreforbruk (-) =0	909	0	0	2 677	-2 677

* Positivt tall betyr mindreforbruk eller merinntekter, negativt tall betyr merforbruk eller mindreinntekter

Skatt og rammetilskudd

I tråd med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015 var det innarbeidet en skattevekst i opprinnelig budsjett på om lag 5,2 %. Kommunens reviderte budsjett er bygd på en forutsetning om nasjonal skattevekst på 4,6 %. Dette samsvarte med regjeringens anslag i revidert nasjonalbudsjett for 2015.

Regnskapet for alle landets kommuner viser en skattevekst fra 2014 til 2015 på 6,0 %. Skatteveksten i Tvedestrand var på 2,2 %. I Aust-Agder var det bare Grimstad som hadde lavere skattevekst enn Tvedestrand. Via en nasjonal omfordelingsmodell kompenseres kommuner med lavere skattevekst enn landsgjennomsnittet for en del av differansen. Det medfører at Tvedestrand har en vekst i sum skatt og inntektsutjevning på 4,8 % fra 2014 til 2015.

Regnskapet viser samlede inntekter fra skatt og rammetilskudd på 315 032 000 kroner. Dette er 2 132 000 kroner mer enn budsjettet, og skyldes at nasjonal skattevekst var høyere enn forutsatt.

Kommunen ble også tildelt 200 000 kroner i prosjektskjønnsmidler i 2015 til Raet nasjonalpark. Dette kommer i tillegg til beløpet oppgitt i avsnittet over.

Andre generelle statstilskudd

Andre generelle statstilskudd omfatter rente- og investeringskompensasjon til skolesektoren, kirkeformål og eldreomsorgen, samt integreringstilskudd i forbindelse med mottak av flyktninger. Samlet mottok kommunen 2 200 000 kroner i rente- og investeringskompensasjon, det vil si 15 000 kroner mer enn budsjettet.

I budsjettet var det lagt til grunn at kommunen skulle ta i mot ti nye flyktninger, samt eventuelle familiejenforeninger. I 2015 bosatte kommunen ti flyktninger og ingen på familiejenforening. For én av de nyankomne hadde ikke kommunen mottatt statlig tilsagn om integreringstilskudd da regnskapet ble avsluttet, derfor er det ført tilskudd for ni nyankomne i 2015. Tilsagn ble mottatt etter at regnskapet for 2015 ble avsluttet, og denne inntekten vil bli ført i 2016-regnskapet. Samlede inntekter i 2015 var 6 167 000 kroner, mot budsjettet 6 400 000 kroner.

Renteinntekter og utbytte

Utbytte fra Agder Energi ble på 7 376 000 kroner i 2015, og alt er i tråd med regnskapsforskriftene ført i driftsregnskapet. Beløpet er som forutsatt i revidert budsjett. I opprinnelig budsjett var det budsjettet med 7 650 000 kroner.

Renteinntektene på 2 383 000 kroner er 203 000 kroner høyere enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak renteinntekter på kommunens bankbeholdning.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Renteutgifter på lån ble på 7 722 000 kroner, det er 356 000 kroner lavere enn budsjettet. Innsparingen fordeler seg med 258 000 kroner på investeringslån og 98 000 kroner på formidlingslån.

Avdrag på lån

Det ble betalt 12 490 000 kroner i avdrag på investeringslån i 2015. Dette er som budsjettet, og akkurat innenfor regnskapsforskriftenes bestemmelser om minimumsavdrag.

Avsetninger og bruk av avsetninger

Avsetninger til og bruk av bundne fond gjelder i hovedsak øremerkede midler en har mottatt fra andre, samt selvkostområder. Mottatte øremerkede midler som ikke er benyttet innen årets utgang må avsettes til bundne fond for tilbakebetaling eller bruk senere år. Det er avsatt 3 470 000 kroner mer enn budsjettet til bundne fond, og dette knytter seg i hovedsak til selvkostområdene. Innen kloakkområdet er det avsatt 3 880 000 kroner, 3 391 000 kroner mer enn budsjettet. For vannområdet ble det avsatt 74 000 kroner, mens det var budsjettet med bruk av fond på 780 000 kroner. Hovedårsaken til avvikene er innsparinger i enheten Teknisk drift og lavere kalkulasjonsrente enn budsjettet. Innen avløpsområdet var det også et bedre regnskapsresultat enn forutsatt i 2014. Det året ble akkumulert underskudd på 400 000 kroner dekket inn, det var ikke forutsatt i beregningene for 2015.

Det er brukt 673 000 kroner mindre av bundne fond enn budsjettet. Ikke bruk av fond innen selvkostområde vann er hovedårsaken til dette. Innen selvkostområdet feiing ble det brukt 28 000 kroner av bundet fond, det var 23 000 kroner mindre enn budsjettet. På den annen side ble det brukt 130 000 kroner av selvkostfond byggesak. Det var ikke budsjettet.

For å saldere budsjettet har kommunestyret gjennom 2015 vedtatt å bruke resterende 646 000 kroner fra generelt disposisjonsfond. I tillegg er det brukt 55 000 kroner fra disposisjonsfondet som er knyttet til personalforeningens bruk og forvaltning av Marens Hus på Furøya.

Kommunens vedtatte styringssystem innebærer blant annet at enhetene kan bruke av sine disposisjonsfond for å dekke merforbruk. Som følge av kommunens vanskelige økonomiske situasjon, vedtok kommunestyret i budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2013 å fryse fondene. Midlene kunne heller ikke brukes til å dekke merforbruk. Vedtaket gjelder til nytt vedtak er fattet.

I 2015 hadde enheter med innsparinger til sammen 4 521 000 kroner i mindreforbruk. Dette ble i første omgang avsatt til enhetenes disposisjonsfond. Som følge av merforbruk i kommunens samlede regnskap ble altså avsetningen strøket.

Overført til investeringsregnskapet

Kommunen kan velge å bruke driftsmidler til finansiering av utgifter i investeringsregnskapet. Det er ikke gjort i Tvedestrand i 2015.

Til fordeling drift/sum fordelt til drift

Beløpet på linjen "Til fordeling drift" angir hvor mye som er tilgjengelig for enhetene, ansvar 275 Kirke og trossamfunn, samt øvrige fellesområder. Avvikene er forklart tidligere i årsmeldingen.

7.2.2 Ansvarsområdene 210-283

Tabellen som følger viser netto driftsutgifter for de ulike ansvarsområdene. Siste kolonne i tabellen viser budsjettavviket i prosent av netto driftsutgifter i revidert budsjett. Den enkelte enhets netto driftsutgifter er alle utgifter fratrukket alle inntekter i enheten.

Tabell 8: Netto driftsutgifter fordelt på ansvarsområdene

Til fordeling drift (skjema 1B) (beløp i hele 1 000 kroner)	Regnskap 2014	Oppr. budsjett 2015	Rev. budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik* 2015	Avvik i % av rev.bud.
Til fordeling drift (fra skjema 1A)	311 795	314 981	311 192	313 464	-2 272	
Fordelt slik:						
210 Rådmann og politiske styringsorg.	22 075	22 586	22 431	22 799	-368	-1,6 %
215 Administrativ støtteenhet	11 575	11 740	11 314	10 984	330	2,9 %
229 Tvedestrandskolen	67 960	69 168	69 811	70 295	-484	-0,7 %
230 Barnehageenheten	36 982	37 775	37 526	36 388	1 138	3,0 %
240 Plan, miljø og eiendom	22 239	20 664	20 846	20 924	-78	-0,4 %
245 Teknisk drift	1 823	2 018	1 891	420	1 471	77,8 %
250 Omsorg og rehabilitering	86 369	77 202	76 792	82 306	-5 514	-7,2 %
255 Oppfølgingsenheten	23 770	30 148	30 038	30 026	12	0,0 %
260 Familiehuset - RBU	19 540	20 164	20 432	19 471	961	4,7 %
265 NAV	19 434	19 597	18 095	17 486	609	3,4 %
275 Kirke og trossamfunn	4 456	4 717	4 717	4 542	175	3,7 %
280 Till.bev., lønnsoppgj., premieavvik	-4 503	-798	-2 308	-1 782	-526	22,8 %
281 Stillingsbank	25	0	0	0	0	0,0 %
283 Byløft	48	0	-393	-393	0	0,1 %

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk

Enhetene, ansvar 210-265

I budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2015 ble det antydnet et samlet merforbruk i enhetene i 2015 på 1 750 000 kroner. Omsorg og rehabilitering (1 800 000 kroner) og Familiehuset – Ressurscenter for barn og unge (500 000 kroner) var enhetene som varslet om merforbruk. Teknisk drift (400 000 kroner) og Administrativ støtteenhet (150 000 kroner) meldte om forventet innsparing. Med bakgrunn i anslag om inntektssvikt og merutgifter på budsjettets fellesområder, vedtok kommunestyret at rådmannen skulle legge frem en egen sak med forslag til innsparinger på i alt minst 4 600 000 kroner. Denne saken ble behandlet av kommunestyret i august 2015, og medførte blant annet en reduksjon i enhetenes rammer på

3 900 000 kroner. Alle enhetene fikk en reduksjon i sine rammer, med unntak av Omsorg og rehabilitering.

I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2015 var enhetenes samlede anslag på merforbruk i 2015 økt til 4 260 000 kroner. Det var Omsorg og rehabilitering (3 800 000 kroner) og Tvedestrand-skolen (1 300 000 kroner) som anslo merforbruk. Teknisk drift (490 000 kroner) og Barnehageenheten (350 000 kroner) forventet innsparinger. Ved behandlingen av tertialrapporten vedtok kommunestyret også at alle enheter skulle være nøkterne i sitt forbruk resten av året. Kun høyst nødvendige anskaffelser måtte foretas. Hensikten var å redusere anslått merforbruk mest mulig.

Resultatet for enhetene samlet ble et merforbruk på 1 923 000 kroner. Det er fire enheter som har merforbruk, og samlet sum er 6 444 000 kroner. Seks enheter har innsparinger på i alt 4 521 000 kroner. Når en tar hensyn til rammereduksjonen kommunestyret gjorde i august, er det forbedringer gjennom året. Det skyldes dels at enhetene fulgte opp kommunestyrets vedtak om at kun høyst nødvendige anskaffelser skulle foretas. Dels skyldes forbedringen forhold som nok hadde oppstått uavhengig av kommunestyrets vedtak. Samlet rammereduksjon i august 2015 var større enn enhetenes samlede merforbruk i 2015.

Nedenfor følger en kort omtale av hver enhet, der hovedpunktene fra økonomiomtalen er tatt med. Det vises til enhetenes årsmeldinger senere i dokumentet for ytterligere omtale.

Rådmann og politiske styringsorganer har et merforbruk på 368 000 kroner. Årsaken til dette er svikt i pasientinntektene for de kommunale legene ved Tjenna legekantor.

Innsparingen på 330 000 kroner i Administrativ støtteenhet skyldes blant annet at stillingen som biblioteksjef ikke ble lyst ut som følge av ansettelsesstopp og innsparinger. Det ble heller ikke kjøpt inn en utlånsautomat til biblioteket. Utgiftene til bedriftshelsetjenesten er lavere enn budsjettet som følge av mindre bruk.

Tvedestrandskolen har et merforbruk på 484 000 kroner. Internt i enheten er det store forskjeller. Songe og Lyngmyr skoler hadde en innsparing. Tvedestrand og Vestre Sandøya, Holt og Dypvåg skoler hadde merforbruk. Samlet resultat for disse fem skolene er et merforbruk på 806 000 kroner. Kulturskolen hadde en innsparing, der Tvedestrands andel på 145 000 kroner bidrar til å bedre enhetens resultat. Ved enhetsleders kontor og på fellesutgifter for enheten er det en innsparing på 177 000 kroner. De største avvikene er merforbruk knyttet til skoleskyss og til administrasjon av enhetsleders kontor. Innsparingene gjelder i hovedsak gjesteelevsoppgjøret og utgifter til lærlinger.

Barnehageenheten har en innsparing på 1 138 000 kroner. Tilskudd til private barnehager (inklusive moderasjonsordninger for foreldrebetaling) og gjestebarnoppgjør forklarer 421 000 kroner av dette. De kommunale barnehagene har en innsparing på driften med 960 000 kroner, mens det er brukt 255 000 kroner mer på spesialpedagogiske tiltak og assistenthjelp enn budsjettet.

Plan, miljø og eiendom har et merforbruk på 78 000 kroner. Det er større eller mindre avvik på en rekke budsjettområder. De største innsparingene knytter seg til strøm, oppmåling og salg av tjenester til boligstiftelsen. Enheten melder om merutgifter til vedlikehold av bygg og anlegg, felleskostnader og renhold, samt mindreinntekter innen byggesak. Tjenesteområdet

plan og regulering har en liten innsparing. Dette skyldes tidsforskyvninger i planarbeid der kommunestyret ga egne bevilgninger.

Teknisk drift har en innsparing på 1 471 000 kroner. Som følge av vakante stillinger, mindre utrykninger på vakt og at en ikke har tatt inn vikar ved langvarig sykefravær, er det en innsparing på lønnsbudsjettet på rundt 1 000 000 kroner. Innen selvkostområdene vann, avløp og feiing er det merinntekter på 345 000 kroner, samt at det er innsparinger knyttet til rehabiliteringsplanen på 540 000 kroner og andre driftsposter på rundt 450 000 kroner. Enheten har merforbruk til interkommunalt brannvesen på 495 000 kroner, vei- og gateløys 197 000 kroner og tilskudd til båtselskapet på 183 000 kroner. Videre er det budsjettavvik på flere av enhetens tjenesteområder.

Omsorg og rehabilitering har et merforbruk på 5 514 000 kroner. Hovedårsakene er merforbruk på lønn og svikt i inntektene. På lønnsområdet er det blant annet merforbruk på fastlønn med 831 000 kroner, sykevikar/sykelønnsrefusjoner med 1 157 000, ferievikarer med 451 000 kroner og ekstrahjelp med 446 000 kroner. Samlet svikt i inntektene er på 2 138 000 kroner. Størstedelen av dette (1 163 000 kroner) gjelder statstilskudd til ressurskrevende bruker, som følge av lavere tjenesteyting i 2015. Videre var det en svikt i oppholdsbetalinger på sykehjem og hyblene på 1 184 000 kroner. Det er også avvik på flere budsjettposter.

Oppfølgingsenheten har en innsparing på 12 000 kroner. Innen enhetens tjenesteområder er det store forskjeller. Blant annet har tjenester til utviklingshemmede et merforbruk på nær 2 000 000 kroner. Avlastningstjenesten har en innsparing på rundt 900 000 kroner. Videre har det vært vakanser innen psykisk helse som har medført innsparinger.

Familiehuset - RBU har en innsparing på 961 000 kroner. 687 000 kroner knytter seg til barnevernstiltak, spesielt bruk av fosterhjem og andre hjelpetiltak. Det er også innsparinger på 227 000 kroner på tiltak hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven.

NAV har en innsparing på 609 000 kroner. Dette skyldes i hovedsak utgifter til sosialhjelp og kvalifiseringsstønad med 500 000 kroner, samt innsparinger på lønnsbudsjett og bygningsmessige utgifter med 300 000 kroner. På den annen side er det merforbruk på 80 000 kroner til introduksjonsstønad og 240 000 kroner til voksenopplæring.

Ansvar 275 Kirke og trossamfunn

Bevilgningen omfatter tilskudd til Tvedestrand kirkelige fellesråd og tilskudd til registrerte tros- og livssynssamfunn. Utgiftene til sistnevnte er 175 000 kroner lavere enn budsjettet. Tilskuddene beregnes med utgangspunkt i kommunens tilskudd til Den norske kirke, medlemstall i Den norske kirke, samt antall personer bosatt i Tvedestrand som er registrert som medlemmer i tros- og livssynssamfunn.

Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik

Samlet er det et merforbruk på ansvarsområdet på 526 000 kroner. Det største merforbruket er på årets premieavvik pensjon med 973 000 kroner. Videre er det bokført tap på fordringer og avsetning til tap på fordringer på 122 000 kroner mer enn budsjettet.

Utgiftene til etteroppgjøret for kommunal medfinansiering innen samhandlingsreformen viser en innsparing på 155 000 kroner. Videre er det 41 000 kroner i felles kompetansemidler som ikke er benyttet. Kommunen administrerer en rekke utbyggingsavtaler med entreprenører, i

forbindelse med bolig- og næringsområder. Refusjoner for dette arbeidet er på 347 000 kroner i 2015, det var ikke budsjettert.

Ansvar 283 Byløft

Byløft ble formelt avsluttet i 2015, men den praktiske gjennomføringen av enkelte tiltak vil bli slutført i 2016. Av den grunn er 495 000 kroner av tilskuddsmidlene avsatt til bundne driftsfond, slik at de kan finansiere 2016-aktiviteten. Det vises til egen sak til kommunestyret for en rapportering av gjennomførte Byløft-tiltak.

7.3 INVESTERINGSREGNSKAPET, INKLUSIVE AVVIK

I kommunens regnskap for 2015 (note 6) er det en detaljert oversikt over alle investeringsprosjektene. I årsmeldingen omtales kun noen av dem.

Avsluttede prosjekter

Mange prosjekter ble avsluttet i 2015, og på de fleste er det naturlig nok avvik mellom budsjett og regnskap. Gjennom tertialrapportene prøver en å tilpasse kostnadsrammen og det aktuelle års bevilgning til behovet. Likevel vil det bli avvik når regnskapet gjøres opp.

Det største prosjektet som ble avsluttet i 2015 er bygging av boliger til utviklingshemmede i Olav Sverres vei. Samlede utgifter i prosjektet er 39 918 000 kroner, det er 52 000 kroner mindre enn bevilget. Øvrige store prosjekter som ble avsluttet i 2015 er utvidelse ved Tvedestrand renseanlegg og brannsikring av mange av kommunens bygninger.

Prosjekter som ble avsluttet i 2015 hadde en samlet innsparing i forhold til budsjett på om lag 538 000 kroner. De største innsparingene var 142 000 kroner i forbindelse med anskaffelse av takheis til bårer ved Strannasenteret, 133 000 kroner til forprosjekt angående overrissingsanlegg ved Holt og Dypvåg kirker, samt 127 000 kroner ved utvidelse ved Tvedestrand renseanlegg.

Øvrige avsluttede prosjekter har mindre avvik mellom budsjett og regnskap.

Ikke avsluttede prosjekter

Infrastruktur innen vei, vann, avløp mv. til nytt boligfelt på Tangenheia har den største utgiften i kommunens regnskap for 2015. Kommunen har en utbyggingsavtale med et privat firma, og dette firmaet har prosjektledelsen. Utgiftene finansieres ved anleggsbidrag fra det private selskapet. Kommunen er eier av infrastrukturen. Det er for øvrig flere utbyggingsavtaler knyttet til boligfelt i kommunen.

Av prosjekter i egen regi er det Hovedgata/Holgata som er det største målt i utgifter. Prosjektet skal ferdigstilles i 2016. Videre er det utført mye arbeid knyttet til næringsareal og kommunal infrastruktur på Grendstøl.

På flere prosjekter er det tidsforskyvninger. Det er hovedårsaken til at kommunen ved utgangen av 2015 hadde 22 392 000 kroner i ubrukte lånemidler knyttet til investeringer. Avvik mellom budsjett og regnskap i 2015 må justeres inn i bevilgningene i budsjettet for 2016. Kommunestyret behandlet egen sak om dette i mars 2016.

7.4 FINANSFORVALTNING

Gjennom 2015 er det rapportert på kommunens finansforvaltning i budsjettkontrollene. Det vises til kommunestyresakene 97/2015 og 117/2015. I denne årsmeldingen vises nøkkeltall ved utgangen av 2014 og hvert tertial i 2015.

Kommunens finansreglement ble vedtatt av kommunestyret i sak 93/2014.

Innskudd/plasseringer

Tabell 9: Innskudd og plasseringer

	31.12.2014		30.04.2015		31.08.2015		31.12.2015	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Innskudd hos hovedbankforbindelse Sparebanken Sør	25,4	100,0	57,5	100,0	51,1	100,0	33,6	100,0
Innskudd i andre banker:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	25,4	100,0	57,5	100,0	51,1	100,0	33,6	100,0
Gj.sn. sum ved utgangen av hver måned, pr.	47,4	---	30,6	---	43,1	---	42,8	---
Avkastning siden 31.12.2014 (% regnet av gj.sn. over)	---	2,9	---	1,5	---	1,6	---	2,1
Til sammenligning: 3 mnd. NIBOR	---	1,7	---	1,4	---	1,4	---	1,3
Bekreftelse på enkelttekstponering < 3 % av forvaltningskapital	OK		OK		OK		OK	
Spesifisering av evt. tidsinnskudd og/eller rentebindinger: - ingen								

Innskuddsbeløpene i tabellen over angir den samlede bankbeholdning kommunen har. Deler av dette er bundet opp i skattetrekkkonto og en egen konto knyttet til utbetaling av formidlingslån. Inntøende varierer gjennom året.

Som det fremkommer av tabellen over var beholdningen høy ved utgangen av 1. tertial. Det skyldes at formidlingslånet og hoveddelen av investeringslånet for 2015 ble tatt opp i mars og april.

Rentebetingelsene på kommunens konsernkonto tar utgangspunkt i NIBOR-renten, men en har et påslag på et gitt antall rentepunkter. Påslaget var 70 rentepunkter i hele 2014 og 2015. Pr. 31.12.2015 var innskuddsrenten 1,73 % (2,18 % pr. 31.12.2014). Utenom konsernkontoen har kommunen en særvilkårskonto som samme dato hadde rentebetingelser på 1,4 % (2,6 % pr. 31.12.2014). Det er ingen bindinger knyttet til særvilkårskontoen. Siden rentebetingelsene på konsernkontoen i store deler av 2015 har vært bedre enn på særvilkårskontoen, har kommunens midler vært plassert på konsernkontoen.

Gjennom året varierer likviditeten relativt mye, da utbetalinger og innbetalinger kommer ujevnt. Det er dermed behov for en driftskonto som tidvis har relativt store inntøende beløp. Krav til avkastning på kommunens innskudd må derfor være begrenset. Dersom en hadde hatt kapasitet til å følge likviditeten gjennom året nøyere, hadde det nok vært mulig å gjennomføre kortsiktige plasseringer som kunne ha gitt noe mer avkastning. En slik finansforvaltning er ressurskrevende. Det generelle rentenivået var lavere i 2015 enn i 2014, og kommunens avkastning har sunket fra 2014 til 2015.

Rådmannen ser ikke at det har skjedd vesentlige endringer i markedet som påvirker kommunens risikoeksponering. Forvaltningen av driftslikvidene er også innenfor rammene i finansreglementet.

Tvedestrand kommune har for tiden ikke langsiktige finansielle aktiva. Som langsiktige finansielle aktiva regnes ubundne fondsmidler som ikke planlegges brukt de nærmeste fire årene.

Gjeldsporteføljen

Tabell 10: Gjeldsporteføljen

	31.12.2014		30.04.2015		31.08.2015		31.12.2015	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Lån med p.t.-rente	126,5	39,8	131,6	38,4	130,7	38,6	146,4	43,7
Lån med NIBOR-basert rente	0	0	0	0	0	0	0	0
Lån med fastrente	191,1	60,2	210,7	61,6	207,5	61,4	188,6	56,3
Finansiell leasing	0	0	0	0	0	0	0	0
Samlet langsiktig gjeld	317,5	100,0	342,3	100,0	338,1	100,0	334,9	100,0
Vektet p.t.-rente, Kommunalbanken	---	2,25	---	2,02	---	1,94	---	1,87
Vektet p.t.-rente, KLP Kommunekreditt	---	2,95	---	2,53	---	2,41	---	2,33
Vektet rente, Husbanken	---	2,31	---	2,28	---	2,16	---	2,12
Største løpende enkeltlån	48,6		51,5		51,5		51,5	
Antall løpende enkeltlån	18		16		16		16	

Spesifikasjon av lån med fastrente					
Lånenr.	Långiver	Mill. NOK	Rente (%)	Bindingstid i år	Utløp av binding
20050805	Kommunalbanken	6,6	4,63	10	4.7.2016
20060678	Kommunalbanken	13,7	4,78	10	15.2.2017
20120615	Kommunalbanken	18,3	2,94	5	12.12.2017
20120616	Kommunalbanken	41,1	1,51	3	17.12.2018
20130154	Kommunalbanken	29,1	2,12	5	6.4.2020
20140173	Kommunalbanken	23,7	2,42	3	28.3.2017
8317.50.33249	KLP Kommunekreditt	11,4	2,65	3	17.10.2016
8317.53.61513	KLP Kommunekreditt	23,6	2,25	3	11.12.2017
8317.53.85080	KLP Kommunekreditt	21,2	1,77	5	28.4.2020
Sum		188,6			

I opprinnelig budsjett for 2015 var låneopptak til finansiering av investeringer fastsatt til 21 210 000 kroner, og dette lånet ble tatt opp i KLP Kommunekreditt i april. Kommunestyret vedtok i budsjettkontrollen pr. 2. tertial et revidert låneopptak på 27 591 000 kroner. Tilleggs-lånet på 6 381 000 kroner ble tatt opp i Kommunalbanken i desember 2015.

I budsjettet for 2015 var det forutsatt tatt opp 12 000 000 kroner i formidlingslån i Husbanken. Som følge av større søkermasse enn tilgjengelige midler, fikk en ikke tilsagn om hele søknadsbeløpet. Lånet på 10 320 000 kroner ble tatt opp i mars.

Av tabellen angående gjeldsporteføljen ser en at det ved utgangen av hvert tertial har vært 16 aktive lån. Tre av disse er formidlingslån i Husbanken, mens resterende er lån i Kommunalbanken og KLP Kommunekreditt. De siste årene er antall løpende lån redusert, blant annet for å forenkle og lette den løpende oppfølgingen. Av hensyn til risikospredning ved bruk av fastrentebetingelser må det likevel være et visst antall lån.

Utviklingen i kommunens lånegjeld i 2015 kan illustreres slik (beløp i mill. kroner):

Tabell 11: Utvikling i lånegjeld

Beløp i mill. kroner	31.12.2013	31.12.2014	Nye lån i 2015	Nedbetalt i 2015	31.12.2015	Økning i 2015
Investeringslån	234,1	248,2	27,6	12,5	263,3	15,1
Formidlingslån	60,4	69,3	10,3	8,0	71,6	2,3
Sum	294,5	317,5	37,9	20,5	334,9	17,4

Som en ser av tabellen øker gjelden fra 2014 til 2015. Ved utgangen av 2015 var brutto lånegjeld pr. innbygger 55 690 kroner. Dette er en økning på 3 188 kroner fra 2014. Beløpene er inklusive ubrukte lånemidler.

Ved inngangen av 2015 var p.t.-renten 2,25 % i Kommunalbanken og 2,95 % i KLP Kommunekreditt. Ved utgangen av året var rentenivået henholdsvis 1,65 % og 2,0 %. Lånerenten i Husbanken har variert fra 2,0 % til 2,3 % gjennom året. Pr. 31.12.2015 er fordelingen av låneporteføljen på de tre bankene slik:

- Husbanken 21,4 %,
- Kommunalbanken 61,5 %,
- KLP Kommunekreditt 17,1 %.

Av tabellen over fremgår det at det er relativt god spredning på forfallstidspunktene for lånene med fastrente. Gjeldende finansreglement angir maksimal rentebindingstid til fem år. Før dette reglementet ble vedtatt var det for to av lånene avtalt rentebindingstid ut over dette. Rådmannen ser likevel ingen grunn til å gjøre noe med det.

Med unntak av ett lån, har lånene med rentebinding en rentesats som er høyere enn p.t.-renten i Kommunalbanken. Avgjørelsene om fastrente tas med den hensikt å sikre kommunens utgiftsside fremover. De siste årene har det vært store endringer i rentemarkedet, dette må tas med i vurderingene av om binding av renten var fornuftig eller ei. Finansreglementet angir at minimum 30 % og maksimum 70 % av lånene skal ha fastrente. Av kommunens samlede lånebeløp er det 56,3 % som har fastrentebetingelser ved utgangen av 2015. Dette er med andre ord innenfor reglementets bestemmelser.

Alle formidlingslånene har flytende rente, dette er i tråd med finansreglementet. Dersom en ser på investeringslånene isolert, er det rentebinding på 71,6 % av lånesummen.

Alle eksisterende lån løper til de gradvis er nedbetalt av kommunen. Videre er de tre låneinstitusjonene kommunen benytter solide selskaper. Det bør derfor ikke være noen risiko knyttet til fremtidig finansieringsbehov.

Ved utgangen av 2015 var fire av lånene bulletlån. Det innebærer at hele lånesummen kan innfris ved endelig forfall, men det er også mulig å betale ned på lånesummen underveis. Renter betales hvert år. Årsaken til at en de siste årene har inngått avtaler om bulletlån, er blant annet at det da blir lettere å tilpasse nedbetalingen til kommunens vedtatte budsjett for betaling av avdrag.

Rådmannen anser at det ikke har skjedd noen endring i kommunens risikoeksponering på området siste tertial. Ut over de omtalte avvikene på rentebindingstid er det ikke registrert avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.

Likviditet

Kommunen har hatt god nok likviditet til å dekke de løpende utbetalingene de senere årene, men periodevis er likviditeten noe anstrengt. Opptaket av hoveddelen av investeringslånet i 2015 ble også tatt tidlig på året. Dette ble gjort dels for å sikre likviditeten, og dels fordi en fikk bedre avkastning ved plassering i bank enn det en måtte betale i lånerente.

Ved utgangen av 2015 hadde kommunen 22,7 mill. kroner i ubrukte lånemidler, 18,7 mill. kroner i bundne fond (drift og investering) og 0,9 mill. kroner i disposisjonsfond (drift og investering). Til sammen er dette 42,3 mill. kroner. Tilsvarende beløp ved utgangen av 2014 var 34,6 mill. kroner. Det har vært en økning i ubrukte lånemidler og bundne fond, og en reduksjon i disposisjonsfond. Denne type midler bidrar til å styrke likviditeten til kommunen.

Ved utgangen av 2015 har Tvedestrand et positivt netto premieavvik på 32,1 mill. kroner, dette er netto 6,0 mill. kroner lavere enn ved utgangen av 2014. Premieavviket svekker likviditeten, siden en har betalt mer til pensjonskassene enn det som er utgiftsført i regnskapet. Premieavviket utgiftsføres med 1/15 hvert år for avvik oppstått til og med i 2010. Avvik fra 2011 til 2013 skal utgiftsføres med 1/10 hvert år, mens det fra 2014 skal benyttes 1/7. Det forventes at netto premieavvik vil øke i 2016, vedtatt budsjett og regnskapstall pr. 2015 indikerer en økning på 7,3 mill. kroner. Premieavviket utgjør et betydelig likviditetsproblem i både Tvedestrand og kommunesektoren for øvrig.

Kommunestyret vedtok i desember 2014 å søke banken om trekkrettigheter (kassakreditt) på inntil 30 mill. kroner. Søknaden ble innvilget, og rettigheten iverksatt tidlig i 2015. Kassakreditten har vært benyttet et par dager i løpet av 2015.

7.5 FINANSIELLE NØKKELTALL

Medio mars 2016 publiserte Statistisk sentralbyrå (SSB) foreløpige KOSTRA-tall for 2015. I tabellen under har en gjengitt noen finansielle nøkkeltall både for Tvedestrand, kommune-gruppe 10 som Tvedestrand er en del av, Aust-Agder og alle kommunene i landet. I tillegg har en gjengitt endelige tall for Tvedestrand for de siste årene, slik at en kan se utviklingen.

Tabell 12: Finansielle nøkkeltall, konserntall

KOSTRA nøkkeltall	Endelige tall for Tvedestrand				Tvedestrand	Foreløpige tall for 2015		
	2011	2012	2013	2014		Gj.sn. kom-gruppe 10	Gj.sn. A-Agder	Gj.sn. alle kommuner
Netto driftsres. i % av brutto driftsinntekter	-0,8	0,4	0,9	-0,8	0,0	2,9	2,7	3,0
Arbeidskapital ekskl. premieavvik i % av brutto driftsinntekter	1,1	-0,4	-0,4	-2,4	0,1	21,7	15,5	16,6
Frie inntekter i kroner pr. innbygger	42 380	46 077	48 785	51 004	52 383	49 445	49 554	50 618
Netto lånegjeld i kroner pr. innbygger (konsern)	33 152	33 136	35 578	37 994	39 179	50 878	72 736	58 738

Netto driftsresultatet er omtalt tidligere i årsmeldingen.

Arbeidskapital er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og er et uttrykk for kommunens likviditet. Med likviditet menes evnen til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. I hele perioden har arbeidskapitalen vært svak. Tidligere i årsmeldingen har rådmannen uttrykt bekymring over kommunens likviditet, noe dette nøkkeltallet bekrefter.

Med frie inntekter menes inntekter kommunen kan disponere uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd fra staten utgjør mesteparten av disse inntektene. Fra 2014 til 2015 øker inntektene pr. innbygger med 2,7 % for Tvedestrand. Dette er en høyere prosentvis vekst enn de grupperinger en sammenligner seg med.

Med netto lånegjeld menes langsiktig lånegjeld fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. Kommunens investeringsnivå var lavt i 2011, det vises blant annet ved at netto lånegjeld pr. innbygger reduseres. Etter 2012 har det vært en økning igjen, noe som skyldes økt investeringsnivå og at kommunen de siste årene kun har betalt minimumsavdrag på investeringslånene. Kommunen har lavere lånegjeld pr. innbygger enn de grupperinger en sammenligner seg med.

KOSTRA-tall angående selve tjenesteproduksjonen vil en komme tilbake til i forbindelse med handlingsplanen for 2017-2020.

8 ENHETENES ÅRSMELDINGER

Dette kapitlet omfatter enhetenes årsmeldinger. Omtalen er skrevet av den enkelte enhetsleder, med utgangspunkt i en mal utarbeidet av rådmannen. Punktene om medarbeiderne er skrevet i samarbeid med den aktuelle enhets verneombud.

Det har ikke vært gjennomført en medarbeiderundersøkelse i 2015. Av den grunn er det ikke satt inn noe resultat i målekartene til enhetene. Bakgrunnen er at Kommunenes Sentralforbund har utviklet en ny forskningsbasert undersøkelse som ble lansert i slutten av 2015. Denne vil kommunen ta i bruk, og undersøkelsen gjennomføres våren 2016.

8.1 ANSVAR 210 RÅDMANN OG POLITISKE STYRINGSORGAN

TJENESTEOMRÅDER

Politisk virksomhet, revisjon og kontrollorganer, rådmannskontor, diverse fellesutgifter, koordinerende funksjon, beredskap, legetjenester, interkommunal IKT-DDØ, kultur og næring.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
30 243	22 586	22 431	22 799	-368	-1,6

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Avvik mellom revidert budsjett og regnskap på kr. 368.000,- (merforbruk) fordeler slik på de ulike delområdene:

- Mindreforbruk for Rådmann kr. 2.000,-
- Mindreforbruk for Kultur kr. 170.000,-
- Mindreforbruk for Næring kr. 95.000,-
- Merforbruk for Lege kr. 597.000,-
- Merforbruk for IKT kr. 38.000,-.

I 2. tertialrapport for 2015 var prognosen at dette ansvarsområdet skulle gå i balanse. Det var forventet noe svikt i pasientinntekter ved Tjenna legekantor, men at dette ville kunne dekkes inn ved innsparinger på andre delområder. Resultatet ble at svikten i pasientinntektene ble noe større enn prognosen. Dette er hovedårsaken til merforbruket samlet for dette ansvarsområdet.

I opprinnelig budsjett var antall årsverk 13,7. Gjennom vedtak i budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2015 ble 0,5 årsverk knyttet til politiske sekretariat flyttet fra Administrativ støtteenhet til Rådmann og politiske styringsorgan.

Utgiftene til valg ble overført fra ansvarsområde 210 (Rådmann) til 215 (Administrativ støtteenhet) i 2015.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjenesteområde	Volum/aktivitet, måltall	Volum/aktivitet, resultat
Politiske styringsorgan, rådmann, koordinerende funksjon og felles utgifter fordelt slik: <ul style="list-style-type: none"> • Politiske organ inkl. kontrollutvalg, eldreråd, råd funksjonshemmede	Netto revidert utgiftsramme på kr. 8,869 mill. Ordfører 1,0 årsverk, varaordfører 0,2 årsverk og øvrige politiske ledere 0,13 årsverk. Gjennomføre 9 politiske møterunder i året pluss 1 fellesmøte i Østre Agder. Organisere valg annethvert år; kommune- og fylkestingsvalg i 2015.	Netto utgift på kr. 8,887 mill. Gjennomført antall møter som planlagt med unntak av fellesmøte i Østre Agder. Det ble behandlet samlet 457 politiske saker i 2015, mot 375 i 2014 og 353 i 213. Hovedårsaken til økning i saker fra 2014 til 2015 er at det var lokalvalg i 2015, samt et høyt aktivitetsnivå.

<ul style="list-style-type: none"> • Rådmann • Koordinerende funksjon • Fellesutgifter 	<p>Rådmann, ass. rådmann og en rådgiver totalt 3,0 årsverk. Overordnet strategisk ledelse, ressursstyring og personalledelse, samt planlegging, beredskap, kommunikasjon og drift av kommunen.</p> <p>Rådgiver 0,7 årsverk. Systemansvarlig IP (individuell plan). Arbeider på systemnivå inn mot alle enheter. Fra 1.1.2015 tillagt funksjonen som folkehelsekoordinator.</p> <p>Hovedtillitsvalgte (4 arbeidstakerorganisasjoner) 1,4 årsverk og hovedverneombud 0,2 årsverk. Medlemskontingenter KS, Østre Agder, Agder fellesprosjekter, Kyst- og fjordkommunenettverk KS, Eiendomsskatteforum KS, Rådmannsforum KS, NHS m.fl.</p>	<p>Gjennomført overordnet ledelse og drift av kommunen i tråd med vedtatte mål. Sterkt fokus på strategisk ledelse, forbedringer, prosjektstyring, beredskapsplaner og utvikling kommunikasjonsstrategi. Gjennomført mellomlederopplæring. Lavere tilgang på ledelsesressurser i 2. halvår p.g.a. sykdom.</p> <p>Sterkt fokus på folkehelsearbeid sammen med kommuneoverlegen, samt utviklingsarbeidet innenfor velferdsteknologi. Arbeidet med strategisk plan for velferdsteknologi. Mindre ressurser har vært bruk på funksjonen som koordinerende funksjon og systemansvarlig for individuelle planer.</p> <p>Som planlagt, men brukt mer midler på juridisk bistand, som følge av flere kompliserte personalsaker.</p>
<p>IKT</p>	<p>Netto revidert utgiftsramme på kr. 6,214 mill. Interkommunal IKT-enhet på Vegårshei som dekker drift av IKT i de 5 kommunene i øst-regionen med i underkant av 3 000 brukere (inkl. elever). Totalt 14 årsverk i den interkommunale IKT-enheten (DDØ); økning på 1 årsverk i 2015 knyttet til prosjektstyring.</p>	<p>Nettoutgift på kr. 6,252 mill. Gjennomført driften i hovedtrekk som planlagt. Stort fokus på gjennomføring av vedtatte prosjekter, samt kraftig oppgradering av felles teknologisk plattform og infrastruktur for hele DDØ-området. Fiber til Songe skole er utsatt til 2016.</p>
<p>Legetjeneste</p>	<p>Netto revidert utgiftsramme på kr. 4,745 mill. Felles</p>	<p>Netto utgift på kr. 5,342 mill. Antall listepasienter pr.</p>

	<p>kommuneoverlege med Risør på inntil 1,0 årsverk (budsjettert med 0,8 årsverk). Et kommunalt legekontor (Tjenna) med 4 fastleger, hvorav 1 privat fastlege. Et privat legesenter (Tvedestrand) med 3 private fastleger. Behandlingstak på 7 930 pasienter, behandler høsten 2014 7 690 pasienter. Deltaker i interkommunal legevakt i Arendal inkl. nå også daglegevaktordningen.</p>	<p>desember 2015 var på 7.640. Listetaket var på 7.550 pasienter. Det betyr at det er 90 pasienter flere enn listetaket tilsier. Listetaket har vært satt ned med 380 pasienter i 2015 etter sterkt ønske fra legene ved begge legekantorene. Dette som følge av m.a. ny fastlegeforskrift, samt større og mer komplisert behov fra pasientene. Det er samlet 6 årsverk som er knyttet til fastlegeordningen i kommunen, 3 på hvert av de 2 legekantorene. Det ser ut til å være behov for ytterligere en fastlegehjemmel i kommunen. Kommunen behandler over 1.600 pasienter mer enn innbyggertallet.</p>
Kultur og frivilligsentral	<p>Netto revidert utgiftsramme på kr. 1,872 mill. Kulturrådgiver 0,5 årsverk (budsjettert med 0,3 årsverk i ¾ år i 2015). Frivilligsentral 1,0 årsverk. Tilskudd til Næs jernverksmuseum kr. 544.000,-. Tilskudd til de 3 andre "fyrtårnene" kr. 163.000,-, tilskudd idrett kr. 175.000,-, lag og organisasjoner kr. 50.000,-, barn/unge kr. 20.000,- Aust-Agder Kulturhistoriske senter kr. 200.000,-, samt kulturelle skolesekk, kulturelle spaserstokken, kulturpris m.m.</p>	<p>Netto utgift på kr. 1,702 mill. Kommunedelplan for Kultur ble vedtatt, og ligger som grunnlag for den kommunale kultursatsingen i kommende periode. Revidert handlingsdelen for kommunedelplan idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv ble sentral i 2015, da alle fremtidige anlegg for ny videregående skole ved Mjåvann ble lagt inn og vedtatt. Det har gjennom året vært tett samarbeid med Byløft innen arrangementsfeltet. Frivilligsentralen har gjennomført flere store og mindre prosjekter i 2015 som m.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Videreført driften av Tjenna badepark. - Fattigdomsprosjektet - Utlånsentral med gratis utlån av diverse aktivitetsutstyr m.m. - Flere mindre prosjekter - GjensidigeStiftelsen har gitt nytt tilskudd på kr. 0,5 mill. til prosjektet

		«Aktiv hverdag – Trygg fremtid» i 2015. Se ellers egen årsmelding for Frivilligsentralen.
Næring	Netto revidert utgiftsramme på kr.0,731 mill. Næringsrådgiver 0,5 årsverk Tilskudd til interkommunalt næringsfond øst-regionen kr. 90.000, utgifter etablerer-senteret kr. 75.000,- og turistinformasjon samlet med kr. 133.000,-.	Netto utgift på kr. 0,626 mill. Strategisk næringsplan for Østre Agder 2015-2020 ble vedtatt i 6 kommuner. Det har vært jobbet mye innen nærings-nettverket, som har blitt etablert i tilknytning til dette. Mange fellesprosjekter og satsinger har fått fokus, og høsten 2015 ble det rekruttert prosjektleder for å implementere planen i regionen. Startet opp arbeidet med lokal strategisk næringsplan.

Det har vært et svært krevende år på ledelsesiden både innenfor strategisk ledelse, ressursstyring, prosjektstyring og utvikling av organisasjonen. Det har vært særlig fokus på m.a. følgende:

- Utvikling av hovedstrategi for budsjett og økonomiplan med fokus på et høyt fremtidig investeringsnivå og vesentlig bedring av kommunens økonomiske handlingsrom.
- Etablering av prosjektorganisasjon for kommunen.
- Mellomlederopplæring.
- Beredskap og ROS-analyser.
- Kommunikasjonsstrategi.
- Velferdsteknologi, strategisk plan.
- Folkehelseoversikt, arbeidet er start opp.
- Kommunedelplan for Kultur.
- Handlingsdel for kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv inkl. anlegg for ny videregående skole ved Mjåvann.
- Strategisk næringsplan i Østre Agder og for kommunen.
- Videreutvikling av Frivilligsentralens tilbud.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte for dette ansvarsområdet har skrevet under datainstruks. Det har vært gjennomført opplæring i risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for enhetslederne og ansatte i staben.

Avvik

Det er ikke registrert vesentlige avvik under dette ansvarsområdet.

Tilsyn

Det ble gjennomført tilsyn med planer for sosial- og helsemessige beredskap i 2014. I 2015 har det vært arbeidet med å lukke avvikene. Rådmann og ass. rådmann deltar på tilsyn som gjennomføres i enhetene.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Politikertilfredshet med rådmannsnivået	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Politikerundersøkelse blant faste kommunestyre-medlemmer	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Brukertilfredshet 4,0 (1 – 6 hvor 6 er best) Svarprosent 100 %	Medarbeidertilfredshet på 4,0 (1 – 5, hvor 5 er best) Svarprosent 80 %. Sykefravær 4,0 %, hvorav 1,0 % er korttid.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Politikerundersøkelse er ikke gjennomført	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær 1,9 %, hvorav 0,8 % er korttid.	Avvik -1,6 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

Strategisk ledelse, ressursstyring og kommunikasjon

Det har vært fokus på strategisk, helhetlig og faktabasert ledelse. Gjennomført mellomlederopplæring. Det har vært en krevende ressursituasjon for kommunen som helhet i 2015, med m.a. gjennomføring av økonomiske innstramningstiltak midt i året. Etablering av prosjektorganisasjonen og prosjektstyring har hatt sterkt fokus i 2015. Utviklet og vedtatt egen kommunikasjonsstrategi for kommunen.

Utvikle helhetlig boligstrategi for kommunen

Startet opp arbeidet. Rådmannens ledergruppe har ansvaret for dette arbeidet.

Utvikle strategi for velferdsteknologi og strategi for gevinstrealisering ved bruk av IKT-verktøy

Arbeidet med strategisk plan for innføring av velferdsteknologi både i Østre Agder og i egen kommune i 2015 inkl. en handlingsdel. Plan for Østre Agder vedtatt i 2015, og lokal plan vedtatt i mars 2016.

Iverksetting av felles kommuneoverlegestilling med Risør

Gjennomført.

Iverksetting av kommunal drift av Tjenna legekantor

Gjennomført.

Barn og unges medvirkning

Etablert barnas representant, som er leder av Frivilligsentralen. Oppnådd høyere aktivitet på dette området i 2015. Ungdomsrådet har også vært svært aktive i 2015.

Utarbeide forslag til kommunedelplan for kultur (fremtidig kulturstrategi)

Gjennomført og vedtatt i 2015.

Strategisk næringsutvikling regionalt og lokalt

Gjennomført utarbeidelse av regional næringsplan, som ble vedtatt i 2015. Startet opp arbeidet med lokal næringsplan, som ble vedtatt i mars 2016.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Rådmannsnivå

- Strategisk ledelse med særlig vekt på ressursstyring og økonomisk kontroll for å komme ut av Robek-lista.
- Utvikle helhetlig boligstrategi for kommunen.
- Prosjektstyring.

Legetjenester

- Øke fastlegekapasiteten og inntjeningen.

Kultur og frivilligsentral

- Iverksette tiltak i handlingsdelen av kommunedelplan for kultur og kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Næring

- Iverksette tiltak i strategisk næringsplan for Østre Agder og kommunen.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Gjennomført som samtaler mellom enhetsledere og rådmann, samt mellom ansatte i staben og ass. rådmann. Det er faste møter etter oppsatt plan for rådmannens ledergruppe, for drifts- og prosjektrapportering og for stabsmøter.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Det er ikke registrert slike avvik i 2015.

Avholdte øvelser

Ingen øvelser er avholdt i 2015.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Gjennomført. Ingen vesentlige avvik utover behovet for et bedre ventilasjonsanlegg i 2. og 3. etasje i kommunehuset.

Kompetansehevingstiltak

Gjennomført strategiske ledersamlinger for rådmannens ledergruppe 2 ganger i året. Gjennomført mellomlederopplæring for gruppe 1 og startet opp med gruppe 2. Gjennomføres med interne kursledere. Rådmannens ledergruppe har deltatt på Arendalskonferansen i 2015. Deltatt på fagseminarer innenfor de ulike fagområdene. Deltatt på flere samlinger vedrørende velferdsteknologi.

Øyvind Johannesen
Konstituert rådmann

8.2 ANSVAR 215 ADMINISTRATIV STØTTEENHET

TJENESTEOMRÅDER

Administrativ støtteenhet (økonomiteam, personalteam, service-/dokumentsenter og interkommunalt skatteoppkreverkontor, biblioteket) server enhetene i kommunene, samt yter tjenester til innbyggere og andre interessenter. Det inngår også fellesutgifter for enhetene, inkl. bedriftshelsetjeneste, i administrativ støtteenhet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
14 643	11 740	11 314	10 984	330	2,9

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Administrativ støtteenhet har hatt et mindreforbruk på kr. 330.000,- i 2015. Dette skyldes innsparingstiltak som ble iverksatt der stilling som biblioteksjef ikke ble lyst ut i 2015 pga. ansettelsesstopp og innsparinger, det ble heller ikke foretatt innkjøp av utlånsautomat i biblioteket. I tillegg har vi fått merinntekter på refusjon ved bruk av bedriftshelsetjeneste, mindre bruk av bedriftshelsetjeneste, samt at det har vært kun helt nødvendige innkjøp som har blitt foretatt.

Enheten har 17,1 årsverk pr. 31.12.2015. I vedtatt budsjett for 2015 var det 17,6 årsverk, 0,5 årsverk er flyttet til rådmannens stab, og gjelder arbeidsoppgaver tilknyttet politisk aktivitet. Det har i 2015 vært 4 på ulike tiltak fra NAV, det er inngått avtale om en varig tilrettelagt arbeidsplass i enheten fra 2015.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjenesteområde	Volum/aktivitet, måltall	Volum/aktivitet, resultat
Team økonomi	3,2 årsverk fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet: Regnskap, innfordring, økonomiplan, budsjett, tertialrapport og årsmelding.	Målsettingen er oppnådd i 2015.
Team personal	3,0 årsverk fordelt på 3 ansatte. Hovedaktivitet: Lønn, fravær, refusjoner, bistå i ansettelsesprosesser, pensjon, oppdatere reglement.	Målsettingen i team personal og lønn er oppnådd i 2015. I 2015 var det 1.222 personer som fikk lønn/godtgjøring gjennom vårt lønssystem.
Team service- og dokumentsenter	3,4 årsverk fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet: Arkiv, post, kommunens hjemmeside, valg,	Målsettingen i 2015 er oppnådd. I 2015 ble det journalført

	ansattportal, politisk sekretariat, ekspedisjon og sentralbord. Det journalføres ca.18.000 journalposter i året.	17.130 dokumenter. Kommune- og fylkestingsvalg 2015 er gjennomført. Dette er en svært ressurskrevende oppgaven. Det er foretatt periodisering av flere arkivdeler.
Team skatt	5,0 årsverk fordelt på 5 ansatte, hvorav 4,8 årsverk felles interkommunalt skatteoppkreverkontor for 5 kommuner i østregionen, og 0,2 årsverk som jurist. Hovedaktivitet: For alle 5 kommunene i østregionen; innfordring, arbeidsgiverkontroll (5 % av kommunens arbeidsgivere skal kontrolleres), skatteoppgjør, regnskap.	Målene er i stor grad oppnådd. Det vises for øvrig til årsrapport fra kemneren for nærmere beskrivelse.
Biblioteket	1,5 årsverk fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet: Utlån bøker og andre media, formidlingsaktivitet, arena for arrangement, utstillinger og offentlig debatt. Mål for aktivitet er 10 arrangement for barn og 10 arrangement for voksne i løpet av året, samt 12 utstillinger pr. år.	Utlånstallet for 2015 er 24.138 enheter, dette er en nedgang på 4.282 enheter fra 2014. Biblioteket har hatt redusert åpningstid i 2015. Frem til 30.09.2015 var biblioteket stengt 1 dag pr. uke, fra 01.10.2015 ble det ytterligere stengt 2 dager da en ikke videreførte/tilsatte biblioteksjef i ledig stilling.
HR-arbeid og enhetsleder	1,0 årsverk. IA-arbeid, HMS-håndbok, personalreglement og retningslinjer, veiledning og støtte til ledere og ansatte i personalsaker.	Det er godt samarbeid med vår IA-kontakt i NAV arbeidslivssenter, lokal NAV-kontakt og bedriftshelsetjeneste. Det har vært gjennomført kurs i konflikthåndtering, tilrettelegging og medvirkning for tillitsvalgte, mellomledere og enhetsledere i kommunen. I tillegg er det gjennomført 40-timers HMS-kurs. Heltidsprosjektet i omsorgsenheten og Oppfølgingsenheten startet opp i mai 2015, og dette prosjektet vil fortsette i 2016. Det er ikke avsatt ekstra ressurser til dette prosjektet, det er et tidkrevende prosjekt som en vil jobbe kontinuerlig med over en lengre periode. Se ellers

		omtale og utvikling under pkt. 6.6.
--	--	-------------------------------------

Hva vil vi spesielt fremheve?

- Kommune- og fylkestingsvalg 2015 ble gjennomført på en svært god og profesjonell måte.
- Servicesenteret samarbeidet godt med NAV i perioden de var på administrasjonsbygget under ombygging av lokalene, og fungerte som ekspedisjon for NAV i denne perioden.
- A-melding ble innført i 2015.
- Fokus på større volum over til elektronisk håndtering av inngående og utgående faktura har vi lyktes med.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte har underskrevet datainstruksen, og er kjent med informasjonssikkerhet.

Avvik

Det er registrert avvik i arkivsystemet ePhorte, disse er rettet opp umiddelbart når de ble kjent. Ellers er det ikke registrert vesentlige avvik i tjenesteproduksjonen i 2015.

Tilsyn

Enheten hadde tilsyn med arkiv i 2014 fra Statsarkivet. Pålegg som ble gitt er rettet opp i 2014 og 2015, med unntak av ett. Dette vil bli lukket i 2016/2017, da dette krever ekstern konsulentbistand.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet Biblioteket <ul style="list-style-type: none"> • Antall utlån • Antall arrangement Skatt <ul style="list-style-type: none"> • Fastsatte parametre gitt fra skattedirektoratet til skatt sør (kontroll og innfordring) 	Medarbeidertilfredshet og arbeidsmiljø Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse internt Biblioteket <ul style="list-style-type: none"> • Utlån - statistikk fra fagsystem • Antall arrangement Skatt <ul style="list-style-type: none"> • Parametrene tas ut fra fagsystemet Sofie 	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomført og evaluert brukerundersøkelser i egen enhet. Måltall: svarprosent 75 % og score på 4.0 (skala 1-6) Biblioteket <ul style="list-style-type: none"> • Utlån biblioteket: Mål: opprettholde tall fra 2014 som var 28420 • 10 arrangement for barn og 10 arrangement for voksne i løpet av året, samt 12 	Medarbeidertilfredshet; måltall 4,0 (skala 1-5). Svarprosent: 100 % Måltall sykefravær, 5 %, hvorav korttidsfravær, 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

	utstillinger pr. år. Skatt <ul style="list-style-type: none"> • Oppfylle skattedirektoratets krav på kontroll og innfordring. 		
Resultat	Gjennomført og evaluert brukerundersøkelser i egen enhet. Måltall: svarprosent 55 % og score på 4,5 (skala 1-6) ble gjennomført januar 2015. Biblioteket <ul style="list-style-type: none"> • Utlån biblioteket: 24138 • 6 arrangement for barn og 5 arrangement for voksne i løpet av året. 	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær total 6,7%, hvorav korttidsfravær utgjør 2,6%	Avvik + 2,9 % fra netto budsjettramme

Brukerundersøkelsen ble gjennomført i januar 2015, og er evaluert og jobbet med i 2015. Brukerundersøkelse gjennomføres annethvert år, neste i november 2016.

Biblioteket har hatt mindre aktivitet enn målet. Dette skyldes redusert bemanning og åpningstid pga. ubesatt biblioteksjefstillingen og innsparing. Av den grunn er det heller ikke gjennomført brukerundersøkelse på biblioteket i 2015.

Enheten har en økning i sykefraværet fra 2014. Fraværet er ikke arbeidsrelatert, og gjelder få personer.

FOKUSOMRÅDER

Intern og ekstern service

Kommunikasjon

Heve kompetansen i egen enhet og generelt i kommunens organisasjon

Enheten gjennomførte en fagdag i juni med tema service og kvalitet. Fokusområdene har vært tema på personalmøter og i samtale med ansatte. Dette for å øke egen bevissthet på service, og hvilken kvalitet brukere skal forvente å få fra oss, og hva vi skal forvente å få fra brukerne våre.

Enheten har i 2015 tilsatt to nye medarbeider med høyskoleutdanning. Internopplæring tilbys jevnlig, og noe opplæring er gjennomført som obligatorisk.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Administrativ støtteenhet vil også i 2016 jobbe videre med kommunikasjon og heving av kompetanse i egen enhet og generelt i kommunens organisasjon. I tillegg vil vi ha fokus på internkontroll og reduksjon i sykefravær i kommunen.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Det er avholdt medarbeidersamtaler/seniorsamtaler med alle ansatte i 2015.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Det er ikke registrert HMS-avvik, skader/ulykker/vold/trusler i enheten i 2015.

Avholdte øvelser

Det er ikke avholdt brannøvelse i administrasjonsbygget i 2015.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunde er gjennomført i administrasjonsbygget. De fleste forholdene som ble funnet avvik på er lukket, men forhold som går på bygningen ligger til eier av bygget å utbedre.

Kompetansehevingstiltak

Grunnet innsparingstiltak, er det kun helt nødvendige kompetansetiltak som er gjennomført i henhold til utarbeidet kompetanseplan i hvert enkelt team.

Tone Vestøl Bråten

Enhetsleder

8.3 ANSVAR 229 TVEDESTRANDSKOLEN

TJENESTEOMRÅDER

Barneskoler i Tvedestrand, Vestre Sandøya, Holt, Dypvåg og Songe, ungdomsskole på Lyngmyr, SFO ved alle barneskolene, interkommunal kulturskole, ledelse og administrasjon av enheten, skoleskyss, voksenopplæring og Leirskolen AS.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg.	Netto driftsutgifter				
	Regnskap	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*
94 109	69 168	69 811	70 295	-484	-0,7

Tvedestrandskolen fikk et mindre negativt resultat enn stipulert i siste tertialrapport. Årsakene er følgende:

- Stipulert underskudd på Tvedestrand og Vestre Sandøya skole ble noe lavere enn først antatt; 1,2-0,8). Skolen hadde varslet et merforbruk grunnet avvik på spesialundervisning ved Tvedestrand skole.
I tillegg gikk elevtallet på Tvedestrand skole ned og resulterte i en gruppe mindre høsten 2015. Dette tok skolen ikke høyde for og bemanning ble ikke korrigert. En gjesteelev som gav skolen merinntekt flyttet og heller ikke her ble stillinger heller ikke korrigert.
Inntektssvikt på SFO var på 300 000 kroner.
- Songe skole fikk et overskudd på 100 000 kroner, i hovedsak på grunn av flere elever på SFO og derved større inntekter.

- Lyngmyr skole fikk et overskudd gjennom større inntekter og endret organisering av spesialundervisningen. Skolen har også hatt inntjening ved intern dekking av vikar-behov. Det har også vært mindre utgifter på fastlønn. Overskuddet utgjorde 283 000 kroner.
- Dypvåg skole har et merforbruk fordi det i august kom tre elever fra en annen skole i Tvedestrand. Det var under disse omstendigheter nødvendig å styrke skolens stab med en assistent.
Ei klasse ble også høsten 2015 styrket med spesialpedagog i 50 % stilling grunnet enkeltelevs behov. Tiltakene var uforutsigbare og hadde derfor ikke budsjettdekning. Resultatet ble da et underskudd på 100 000 kroner.
- Holt skole fikk et underskudd på 285 000. Det kom uforutsette utgifter våren 2015 på grunn av elever med store behov og inntektssvikt på SFO.
- Kulturskolen gikk med 145 000 i pluss på grunn av innsparte lønnsmidler. Dette gjelder Tvedestrand kommunes andel. Innsparing på vikarutgifter, kjøregodtgjøring og innsparing på budsjettposten avsatt lønnsoppgjør.
- Administrasjon (229) har minus på lønnsbudsjettet til konsulent og går 150 000 i minus. Skyssen er underbudsjettet med 200 000 fordi AKT (Agder kollektivtrafikk) har en annen beregnings-sats enn budsjettet. Dette er det fremdeles en tvist mellom kommunene og AKT/ Aust-Agder fylkeskommune. Det er 30 flere elever som er skyssset i 2015 enn forutsatt i budsjettet.
Innsparing lønnsmidler på lærlinger 140 000 kroner.
Innsparing på gjesteelevbudsjettet på 370 000 kroner og innsparing på husleie til Sonesens hus gjør at administrasjon av Tvedestrandskolen allikevel går i balanse.

Antall årsverk i enheten er en variabel innenfor den enkelte skoles budsjett. En benytter GSI-tallene som en indikator, men gjør oppmerksom på at denne kun representerer status pr. 01.10. Det er registrert 117,22 årsverk pr. 01.10.15.

NØKKELTALL - AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTEN

Måltall, budsjett 2015	Antall elever	Antall elever pr. voksen	Skyss	SFO, elever	Enkeltvedtak
Lyngmyr	227	16	140	0	
Tvedestrand	231	1.-4. klasse: 11 5.-7. klasse: 14	42	65	
Parkveien	*11			8	
Vestre Sandøya	12	8		12	
Songe	80	1.-4. klasse: 12 5.-7. klasse: 11	41	24	
Dypvåg	80	1.-4. klasse: 15 5.-7. klasse: 10	54	13	
Holt	78	1.-4. klasse: 12 5.-7. klasse: 10	68	23	
Sum skolene	708		345	145	76
Kulturskolen Øst i Agder	353				

*Elevene i Parkveien er regnet inn i Lyngmyr og Tvedestrand skoles elevtall også.

Resultat GSI 01.10.15	Antall elever	Antall elever pr. voksen	Skyss	SFO, elever	Enkeltvedtak
Lyngmyr	214	14,1	132		
Tvedestrand	232	11,6	54	57	
Parkveien	*13			3	
Vestre Sandøya	17	8,1		15	
Songe	73	11,2	32	22	
Dypvåg	84	11,6	74	18	
Holt	85	11,9	83	26	
Sum skolene	705		375	141	69**
Kulturskolen Øst i Agder	381				

*Elevene i Parkveien er regnet inn i Lyngmyr og Tvedestrand skoles elevtall også.

** Som en kan se av tabellen er enkeltvedtakene redusert med ca. 10 %. Dette skyldes et grundig og tett samarbeid mellom skolene og PPT. Det arbeides godt med TPO og veiledning fra PP-tjenesten på systemnivå hva organisering av undervisningen angår. Dette er også et fokusområde i 2016.

Vi er fornøyde med:

Tvedestrand skole er godt fornøyd med utprøvingen av sosiallærerfunksjonen i 44 % stilling som en del av prosjektet "Skolen som arena for barn og unges psykiske helse". Skolens trivselstiltak setter fokus på elevenes psykososiale miljø både inne og ute. Skolen har et godt samarbeid med FAU.

Songe skole har hatt stor suksess med arbeidsutprøving fra NAV/Lisand og er veldig godt fornøyd med det. Skolen har jobbet mye med timeplan for å effektivisere den spesialpedagogiske undervisningen. Det er godt sosialt miljø og elever som "krever ekstra oppfølging" blir raskt fanget opp. God kommunikasjon med hjem og andre tjenesteområder. Stabilitet i kollegiegruppen.

Dypvåg skole melder om godt samarbeid med PPT, barnevern, helsesøster og enhetsleder. Det er etablert et tettere samarbeid med PPT fra høsten 2015, og det jobbes nå mer systemrettet enn tidligere. De sakkyndige vurderingene er tidligere ferdige. Skolens fokus på læringsmiljø har fått stor oppmerksomhet.

Holt skole har fortsatt fokus på elevenes fysiske og psykiske helse og tilbringer mye av skoletiden i friluft. Skolens årlige revy engasjerer både elever, ansatte og foresatte, og skaper god samhandling og godt læringsmiljø.

Lyngmyr skoles nye rektor følger opp skolens satsning på årlig musikal og yter stor respekt fra ansatte og foresatte for sitt engasjement og tydelige ledelse. Skolen skårer svært høyt på trivsel og dette reflekteres nå også i en oppadgående retning på grunnskolepoengene.

Kulturskolens festuker i mai og desember 2015 med konserter og elevutstillinger var av god kvalitet. Kulturskolen er også i gang med prosjektet "Skolen som arena for barn og unges psykiske helse" med opplegg på Lyngmyr ungdomsskole. Elever på skolen får holde på med musikk og visuell kunst, og tilbakemeldingene går på at dette er fruktbart og veldig bra for elevene. I tillegg er kulturskolen grunnmuren i flere ungdomsarrangementer som f.eks. Lyngmyrmusikalen og UKM, i og med at flere av elevene som deltar her er eller har vært elever i kulturskolen og fått god undervisning der. I tillegg har vi prosjekt "Musikk- og

språkglede” i Kulturskolen. Det er musikk for innvandrere med små barn, og er et samarbeid mellom Helsehuset, Frivilligsentralen og Kulturskolen.

Informasjonssikkerhet

Tvedestrandskolen samlet og skolene enkeltvis har alle foretatt ROS-analyse. Ikke alle har skrevet under datainstruks. Dette vil følges opp på rektormøte i løpet av våren 2016. Rutinen er ikke innarbeidet.

Avvik

Det har vært episoder med elever som har krevd ekstra oppfølging i forhold til enkeltvedtak etter § 9a i Opplæringsloven. Det har også vært meldt avvik i forhold til bygg (lekkasje i tak). Flere rektorer melder at QM+ ikke fungerer optimalt som meldeverktøy for avvik. Avvik meldes derfor til enhetsleder skole eller Plan, miljø og eiendom (ansvarlig for bygningene).

Tilsyn

Fylkesmannen har hatt tilsyn på Tvedestrand og Vestre Sandøya skole. Et slikt tilsyn involverer skoleeier som juridisk ansvarlig instans, PPT som rådgivende instans og skolen som utøvende instans. Tilsynet viste avvik på flere punkter knyttet til tiltaksrekken som omhandler spesialundervisning. Enhetsleder har orientert livsløpskomiteen og kontrollutvalget og skrevet sak til kommunestyret om tilsynet. Skoleeier er ansvarlig for at det til en hver tid er kompetanse i alle ledd for å fatte vedtak. Det jobbes målrettet med kvalitetsforbedring både på systemnivå hos skoleeier og mot utøvende instanser som beskrevet over. Saken forventes lukket innen 1.6.2016.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Elever/foresatte	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Trivsel, skoleresultater, hjem/skole samarbeid	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Elevundersøkelsen, nasjonale prøver og grunnskolepoeng	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	<u>Mål:</u> Elevundersøkelsen: 4. På nasjonale prøver er målet å ligge over landsgjennomsnittet. Mål for grunnskolepoeng er 40.	<u>Mål:</u> Godt arbeidsmiljø og god helse. Medarbeiderundersøkelse: 4 Totalt sykefravær på 4,5 %, hvorav korttidsfravær på 1,6 %.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Elevundersøkelsen er ikke publisert enda. Informasjon kommer i tilstandsrapport til junimøtet. Nasjonale prøver 5. og 9. trinn På nasjonale prøver ligger vi om lag likt med landsgjennomsnittet og fylkesgjennomsnittet i engelsk, norsk og regning. Grunnskolepoengene er 37,9.	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Totalt sykefravær på 6,7 % hvorav korttidsfravær på 1,4 %	Avvik -0,7 % fra netto budsjettramme

Resultatene for grunnskolen samlet viser at nivået på de nasjonale prøvene for 5. trinn i lesing, regning og engelsk ligger rundt fylkesnivået og landsnivået i 2015. Songe skole

utmerker seg spesielt i lesing og regning. Kommunens resultat i 2014 var noe bedre enn i 2015, da var det i intervallet 51 til 53.

Fag	Songe skole	Tvedestrand kommune snitt	Aust-Agder snitt	Nasjonalt snitt
Engelsk	48	49	49	50
Lesing	58	49	49	50
Regning	62	50	49	50

Grunnskolepoeng for 10. trinn var for skoleåret 2014-2015 på 37,9 poeng. Siden skoleåret 2011-2012 har tilsvarende vært på 38,5 poeng, 37,9 poeng og 37,4 poeng. Målsetningen var 40 poeng (mer likt fylkes- og landsnivået). Nivåinndelingen på grunnskolepoeng er definert til følgende:

- Høy kompetanse, 50 poeng eller mer.
- God kompetanse, 40-49 poeng.
- Grunnleggende kompetanse, 31-39 poeng.
- Enkel kompetanse, mindre enn 30 poeng.

FOKUSOMRÅDER

Spesialundervisning og tilpasset opplæring (TPO)

Det jobbes med å lukke avvik på saksbehandling. Organisering av spesialundervisning er et kontinuerlig fokus og det samarbeides med PP-tjenesten og skolene om dette.

Tverrfaglig samarbeid

Gjennom "Skolen som arena for psykisk helse" er det nå etablert et mer formelt samarbeid på tvers av enhetene. Dette er et resultat av et ønske om tettere og mer helhetlig samarbeid mellom enheter som har samme målgruppe. Psykisk helse-prosjektet som er initiert av Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet, har også en uttalt forventning om samhandling og kompetansedeling. Dette har fungert bra og vil fortsette i 2016.

Ledelse

Fra klasseledelse via skoleledelse til kommuneledelse, settes det tydelige krav og forventninger. Fylkesmannen har satt dette på dagsorden gjennom NUBAS (Nettverklæring for utvikling av en bevisst og ansvarlig skoleeier).

Grunnskolepoeng og resultater på nasjonale prøver

Resultatene på de nasjonale prøvene er tilfredsstillende og det gjøres et godt arbeid på skolene med analyse og tiltak rundt den enkelte elevs prestasjoner. Resultatene prøvene er under kontinuerlig overvåking.

Gjennom et tettere samarbeid med den videregående opplæringen ser en på muligheter for samarbeidsarenaer og felles fokusområder da nettopp grunnskolepoengene henger tett sammen med gjennomføringsgrad i den videregående opplæringen.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Tvedestrandskolens fokusområder på ledelse, budsjettmessige utfordringer, spesialundervisning og tilpasset opplæring er krevende. Fylkesmannen har i samarbeid med kommunen søkt om og er tatt med i Utdanningsdirektoratets veilederkorps.

Veilederkorpsset er et tilbud til kommuner som ønsker å forbedre skolen gjennom systemisk utviklingsarbeid.

- Utviklingsarbeidet følges og veiledes av et veilederteam.
- Kompetanseutvikling for skoleeiere og skoleledere.
- Verktøy for skoleutvikling.
- Alle skolene i Tvedestrand kommune er med i tiltaket.
- Kontinuerlig fokus på å øke kvaliteten på dokumentasjon i spesialundervisning når det gjelder enkeltvedtak, individuell opplæringsplan og evaluering av tiltakene.

Veiledningen skal være rådgivende når det gjelder å identifisere utfordringer, operasjonalisere utviklingsmål og dokumentere oppnådde resultater. Veiledningen skal ikke bare preges av støtte, men også av krav om endringer av praksis. Det skal være et tett samarbeid mellom veilederne, fylkesmannsembetene og skoleeierne for få en best mulig balanse mellom støtte og utfordring. Det legges vekt på å mobilisere politisk nivå i kommunene og forplikte både politisk og administrativ ledelse i kommunene som deltar.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Rektorer og enhetsleder har avholdt medarbeidersamtaler og seniorsamtaler i henhold til regelverk og etter ansattes eget ønske.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

To registrerte episoder på Songe rapportert og rutinemessig fulgt opp. Skolene ser ut til å underrapportere hendelser som gir HMS-avvik. Dette reflekterer også en nasjonal trend.

Avholdte øvelser

Brannøvelser avholdt i henhold til instruks.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerundene er avholdt i henhold til instruks. Merknader er meldt inn til rette instanser og tiltak iverksettes etter prioritering, tidsplan og ressurser.

Kompetansehevingstiltak

Enheten Tvedestrandskolen har hatt 14 lærere på videreutdanning i regi av Utdanningsdirektoratet. Én rektor tar rektorutdanning og vernepleier på Tvedestrand skole tar videreutdanning i psykisk helsefag.

Alle lærerne på Tvedestrand og Vestre Sandøya skole deltar på et nettbasert studie om "Vurdering for læring" i regi av høgskolen på Lillehammer.

To medarbeidere fra merkantilt personale har fortsatt sin videreutdanning med nye moduler i personal, juss, økonomi og lønn.

Elisabet Christiansen
Enhetsleder

8.4 ANSVAR 230 BARNEHAGEENHETEN

TJENESTEOMRÅDER

Drift av de fem kommunale barnehagene Lyngbakken, Skriverstua, Bøklia, Villa Utsikten og Grotten, tilskudd til private barnehager, spesialpedagogiske tiltak for barnehagebarn, samt drift av enhetsleders kontor.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
46 063	37 775	37 526	36 388	1 138	3,0

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Tilskudd til private barnehager

Ordinært tilskudd

I 2. tertialrapport ble det varslet et mindreforbruk på 90.000 kr med bakgrunn i lavere barnetall i barnehagene. Resultatet for 2015 viser et mindreforbruk tilsvarende om lag 91.000 kr.

Kompensasjon for moderasjonsordninger

- Moderasjonsordning der husstanden ikke skal ha barnehageutgifter høyere enn 6 % av skattbar inntekt. Mindreforbruk på 76.000 kr.
- Gratis kjernetid for 4- og 5 åringene. Mindreforbruk på kr 13.000 kr.
- De private barnehagene kompenseres for søskenmoderasjon. Mindreforbruk på 24.000 kr.

Totalt innsparing på 113.000 kr. på kompensasjonsordninger.

Gjestebar

Det betales tilskudd til barn som går i private barnehager i annen kommune. Det er blitt en merinntekt på 217.000 kr da vi har hatt flere barn fra Røysland som tilhører Songe skolekrets i 2015 enn først antatt. Denne merinntekten ble varslet i 2. tertialrapport.

Totalt mindreforbruk for tilskudd til private barnehager er på 421.000 kr.

Kommunale barnehager

Oppholdsbetaling

Resultatet viser en lavere inntektsreduksjon knyttet til moderasjonsordningene;

- Husstanden ikke skal ha barnehageutgifter høyere enn 6 % av skattbar inntekt; 86.000 kr.
- Gratis kjernetid for 4 og 5 åringene; 9.000 kr.

Det er en mindreinntekt på ordinær oppholdsbetaling og søskenmoderasjon på 66.000 kr.

Samlet er det en innsparing på 30.000 kr.

Ordinær drift

Det har gjennom hele 2015 vært mindreutgifter på lønn som resultat av fravær som har blitt dekket av lavere lønnede vikarer. Den samlede innsparingen på lønnsområdet er på 530.000 kr.

Styrerne har lojalt fulgt opp kommunestyrets vedtak av 16. juni 2015, og har god budsjett-disiplin og budsjettkontroll.

Det har vært et samlet tilskudd på 230.000 kr. for tilrettelegging og arbeidspraksis.

Resultatet er en samlet mindreutgift på 960.000 kr.

Spesialpedagogiske tiltak og assistenthjelp til førskolebarn

Det har vært en merutgift på kjøp av tjenester på 190.000 kr. Det har også vært en merutgift på assistenthjelp til førskolebarn på 75.000 kr., og et mindreforbruk på spesialpedagogiske tiltak på 10.000 kr. Dette skyldes vedtak på utsatt skolestart samtidig som den totale mengden barn med spesialpedagogiske tiltak er økende. Det er også et fosterhjemsplassert barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp som er bosatt i annen kommune. Samlet er resultatet en merutgift på 255.000 kr.

Årsverk

I vedtatt budsjett for 2015 har barnehageenheten 52 årsverk.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Vi har i alt 394 godkjente barnehageplasser i kommunen. Fordelingen mellom de ulike driftsformene er som følger:

Godkjente plasser	2014	2015
Kommunale barnehager	260	260
Ordinære private barnehager	134	134
I alt	394	394

Pr 15.12.15 var det 304 barn i alderen 1 – 6 år som hadde barnehageplass i Tvedestrand kommune. Disse er fordelt på 5 kommunale og 6 private barnehager. Barn i alderen 3-6 år bruker en barnehageplass, mens barn i alderen 0-2 år bruker 2 barnehageplasser.

	Måltall		Resultat pr. 15.12.15	
	Barn over 3 år 2014/2015	Barn under 3 år 2014/2015	Barn over 3 år	Barn under 3 år
Kommunale barnehager	145	63	141	63
Private barnehager	76	31	70	30
I alt	221	94	211	93

Det er 67 % av barna som går i kommunale barnehager og 33 % som går i private barnehager.

Ved hovedopptaket i 2015 fikk alle med lovfestet rett tilbud om barnehageplass. Utover dette fikk alle tilflyttere og alle barn i kommunen født etter 31.8.14 tilbud om barnehageplass. Det var barn som ikke fikk førstevalget sitt da det er underdekning av barnehageplasser i Holt skolekrets. Disse barna har fått barnehageplass i en av sentrumsbarnehagene.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte har signert datainstruks.

Beredskap

Det er utarbeidet en overordnet ROS analyse for de kommunale barnehagene. Det er utarbeidet handlingsplaner for de kritiske områdene som er avdekket i analysen.

Avvik

Det er registrert avvik i tjenesteproduksjonen. Dette er skader og hendelser knyttet til enkeltbarn som er håndtert fortløpende og registrert i QM+.

Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med barnehagemyndighetens plikt til å påse at barnehagene i Tvedestrand kommune driver i samsvar med barnehageloven. Tilsynsrapporten konkluderer med følgende:

- Tvedestrand kommune må ha nok kapasitet til å gjennomføre veiledning og tilsyn som samsvarer med behovet.
- Tvedestrand kommune må innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om lovens krav er oppfylt ved tilsyn.
- Tvedestrand kommune må konkludere med lovlighet og ulovlighet i sine tilsyn.
- Tvedestrand kommune skal gi pålegg om retting i form som følger forvaltningslovens bestemmelser.
- Tvedestrand kommune må oppfylle barnehagelovens og forvaltningslovens krav til enkeltvedtak.

Avvikene er lukket pr. 31.3.16.

Barnehagemyndigheten i Tvedestrand kommune har gjennomført skriftlig tilsyn med alle kommunale og private barnehager i 2015. Tema for tilsynet var:

- Årsplan – barnehageloven § 2
- Barns rett til medvirkning – barnehageloven § 3
- Godkjenning av barnehagen – barnehageloven § 6
- Vedtekter – barnehageloven § 7

I ni barnehager ble det ikke avdekket lovbrudd.

I to barnehager ble det avdekket følgende lovbrudd:

- Årsplan mangler forpliktende mål innen områdene barns medvirkning, dokumentasjon og vurdering.

Alle avvik er lukket pr. 31.3.16.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse - skala fra 1-6	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Resultat: 3,5 – 5 Deltakelse: 65 %	Medarbeider: 4 Sykefraværstatistikk: maksimalt 8 %, hvorav korttid maksimalt 2,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Resultat: 5,3 Deltakelse: 68 %	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær: 11,0 %, hvorav korttid 2,9 %	Avvik +3,0 % fra netto budsjettramme

Medarbeiderundersøkelse

Det er ikke avholdt medarbeiderundersøkelse i 2015.

Sykefravær

Det totale fraværet i enheten er høyt. Totalt ender vi på 11,0 % i 2015. Dette er en nedgang på 1,4 prosentpoeng fra rapportering 2. tertial. Korttidsfraværet ender på 2,9 % og langtidsfraværet ender på 8,0 %. De ansatte i enheten har en stor arbeidsbelastning og er svært sårbare for fravær. Den totale arbeidsmengden oppleves stor. Det er en økning i fraværet på 1,2 prosentpoeng fra 2014. Det arbeides med nærværarbeid i samarbeid med lege, bedriftshelsetjenesten og NAV. I tillegg er det utført en arbeidsmiljøundersøkelse i 3 barnehager for å se på om arbeidsmiljøet kan ha sammenheng med sykefraværet. Resultatene av disse undersøkelsene viser at det ikke er en sammenheng. Korttidsfraværet er som forventet fordi ansatte i barnehage er svært utsatt for smitte, og det vil alltid være korttidsfravær.

Brukerundersøkelse

Undersøkelsen ble gjennomført i de 5 kommunale barnehagene i oktober/november og ble avsluttet 15. desember 2015. Undersøkelsen er nettbasert, og tjenesten leveres av <http://www.bedrekommune.no>

Svarprosenten totalt for enheten var 68 %. Undersøkelsen benytter en skala fra 1 til 6, der 6 er høyest skår. Samlet resultat for Barnehageenheten:

	Tvedestrand 2013	Tvedestrand 2014	Tvedestrand 2015	Snitt Norge 2015
Resultat for brukerne	5,2	5,3	5,4	5,1
Trivsel	5,2	5,4	5,5	5,2
Brukermedvirkning	4,9	5,0	5,3	4,8
Respektfull behandling	5,3	5,5	5,6	5,4
Tilgjengelighet	5,1	5,1	5,1	5,4
Informasjon	5,0	5,1	5,3	4,8
Fysisk miljø	4,6	4,8	4,7	4,7
Generelt	5,3	5,4	5,5	5,2
Snitt totalt	5,1	5,2	5,3	5,1

Vi ser en positiv utvikling totalt.

Vi har utfordringer i enheten med to gamle og til dels uegnede barnehagebygg. Dette belyses nærmere i barnehageplanen.

FOKUSOMRÅDER

Tverrfaglig samarbeid med skoleenheten og Familiehuset - RBU

Det er avholdt samarbeidsmøter mellom de ulike enhetene. Samarbeidet med skolen har fokus på overgang mellom barnehage og skole slik at barnet ivaretas på en god måte. Samarbeidet med Familiehuset RBU foregår gjennom Kvelloarbeidet. Det ble i 2014 etablert et observasjonskorps bestående av medlemmer fra begge enhetene. Korpsset skal hjelpe barnehagene å avdekke barn/familier som er sårbare og har i 2015 vært inne i 3 barnehager.

Tidlig innsats

Arbeidet i Kvellokorpsset er en viktig del av arbeidet med tidlig innsats. I tillegg arbeider spesialpedagogene med forebyggende arbeid i alle barnehagene i kommunen. De bistår barnehagene med å kartlegge og sette i verk målrettede tiltak både for enkeltbarn og grupper.

Ledelse

Det har vært arbeidet aktivt med styrergruppa og fokus på ledelse. Det har vært fokus på personalledelse samt ressursstyring og internkontroll.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

- Tverrfaglig samarbeid med fokus på Skoleenheten, Familiehuset RBU (inkl. PPT) og Plan, miljø, eiendom
- Barnehageutbygging – planarbeid og prosess

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Medarbeidersamtale er avholdt med alle medarbeidere i enheten. Det er også avholdt seniorsamtaler med de medarbeidere som er 55+.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Det er ikke registrert vold eller trusler. Det er registrert noen skader på barn under lek. Disse er registrert i HMS-avvikssystemet Qm+.

Avholdte øvelser

Det er avholdt brannøvelser og førstehjelpskurs for alle ansatte. I tillegg er det avholdt livredningskurs for ansatte som benytter svømmebassenget på Lyngmyr. Dokumentasjon på øvelsene ligger i den enkelte barnehage og i Ephorte.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Det er avholdt vernerunde i alle fem barnehagene. Det er avvik på tekniske forhold vedrørende bygg, renhold og utelekeplassene. Det psykososiale arbeidsmiljøet er bra. Det er imidlertid et stort arbeidspress på den enkelte avdeling med store barnegrupper, og stor sårbarhet for fravær hos de ansatte. Avvikene er registrert i Qm+.

Kompetansehevingstiltak

- Det har vært gjennomført kurs i regi av nettverk øst for alle barnehagene.
- Tema for kurset var: ” Barnehagen som en lærende organisasjon”.
- Barnehagene har også deltatt på kurs på Sørlandsk lærerstevne.

Linda Fedje
Enhetsleder

8.5 ANSVAR 240 PLAN, MILJØ OG EIENDOM

TJENESTEOMRÅDER

Drift av alle kommunens og boligstiftelsens bygninger. Boligkontoret, boligtilskudd og bostøtte, byggesaksbehandling, oppmålingstjeneste, planarbeid, reguleringsarbeid, havnevesenet, miljøvernarbeid, landbruksforvaltning og viltforvaltning. Prosjektavdelingen for gjennomføring av større drifts- og investeringsprosjekter ble etablert i 2015.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
37 781	20 664	20 846	20 924	-78	-0,4

Enheten ville samlet sett kommet ut i balanse dersom ikke utgiftene til oppgradering av brannstasjonen var blitt ført i vårt regnskap. Brannansvaret ligger ikke på vår enhet, derfor har vi heller ikke budsjettert med utgifter her. På den annen side har vi hatt midler til reguleringsplanarbeid for skole, barnehage og 2 detaljplaner på Grendstøl som ikke er gjennomført i 2015. Ubrukt bevilgning med kr. 219.000, og arbeidene må gjøres i 2016. Gode resultater på energibruk, på kart/oppmåling og salg av tjenester bidrar til at et større underskudd er unngått.

Samlet underskudd utgjør 0,4 %. Ved 2. tertial regnet vi med balanse, og har våre ord nesten i behold. De største avvikene i 2015 er gjengitt nedenfor:

Avviksoversikt +/- (minus er merutgift/mindreinntekt). Beløp i hele tusen kroner.

Tjeneste	Avvik	Merknad
Strøm	281	Mild vinter, lav spottpriis, god energistyring.
Husleie kommunehus	53	Mindre enn budsjetterte inntekter.
Kart oppmåling	407	Økt volum oppdragsmengde og inntekter uten økte utgifter.
Salg til stiftelsen	163	I tillegg: mersalg 74.000 inntekt er feilført på 2015, skulle vært ført i 2016. Det vil gi en budsjettutfordring i 2016.
Plan og regulering	44	Overskudd, men 4 planlagte reguleringsplaner er ikke gjort. Ubrukt bevilgning kr. 219.000.
Landbruksforvaltning/miljø	92	Mindreutgift/merinntekt.
Forsikring	-74	Merutgift /feilbudsjettert.
Bygg og anlegg	-272	Planlagt merarbeid, se liste.
Husleieinntekter omsorgsboliger	-98	Forventet leieinntekt fra boligstiftelsen mindre enn budsjettert. Skyldes feil i budsjett.
Fordelte felleskostnader	-160	Merforbruk grunnet stor aktivitet og to nyansatte.
Byggesak	-212	Varslet mindreinntekt. Budsjettanslag er satt for høyt med nåværende aktivitetsnivå.
Renhold	-150	Ikke klart det siste innsparingskravet på 150.000, med kommer ut i balanse i forhold til opprinnelig budsjett som allerede var redusert med kr. 200.000.
Havnevesen	-50	Mindreinntekt på anlegg og utleieplasser.
Andre avvik	-102	Sum av diverse mindre avvik.
Resultat	-78	Enhetens samlede underskudd

Overskridelsen på 272.000 på vedlikehold av bygg og anlegg skyldes:

- Oppgradering av brannstasjon, 83 000 (ikke enhetens budsjettansvar i 2015).
- Adgangskontroll på Kommunehuset, 41 000.
- Rep av ventilasjonsanlegg Lyngmyr skole, 99 000.
- Omlegging av kloakk og overvann skoleplassen på Tvedestrand skole, 116 000.

Utfyllende merknader:

- Plan: I budsjett for 2015 ble det budsjettert med 50 000 for reguleringsplan barneskole og 50 000 for reguleringsplan barnehage. Disse planene ble ikke påbegynt i 2015, men oppstart meldes ila 2016. Det ble budsjettert med 100 000 for Grendstøl, områdeplan 2

(Grendstøl-fv 410) Planen ble ikke påbegynt før i 2016. Planen er døpt om til reguleringsplan for ny videregående skole og forbindelsesvei, Grendstøl- fv410.

- Havneanlegg: Inntekter på anlegg og utleieplasser er noe redusert i forhold til budsjett. Dette skyldes den store økning i leiepriser.
- Investeringsprosjekter bygg: Prosjekter som bare delvis er gjennomført er nødstrømsaggregat på Lyngmyr, her er pris innhentet. Det samme gjelder pris på SD-anlegg på Lyngmyr skole.
- Reparasjon av heis på Strannasenteret er utsatt til 2016.
- Byggesak. Ca. 212.000 i underskudd som skyldes mindreinntekt gebyr. Med nåværende aktivitet vil dette underskuddet videreføres dersom ikke utgiftene reduseres på denne tjenesten. Bør tas med i vurderingene ved neste budsjettbehandling.

Årsverk

Antall årsverk på enheten er 32,35.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2015, måltall	2015, resultat
Byggesaksbehandling og tilsyn	4-500 saker. Gebyrinntekter 2,5 mill.	339 byggesøknader Gebyrinntekt 2,14 mill.
Arealplanforvaltning Offentlig behov	Arealplan påbegynnes for skole, barnehage, kommuneplan, Øygardstjern, Ramsdalen Grenstøl, Mjåvann VGS/idrett	Kommuneplanarbeidet OK Mjåvann OK Ramsdalen må tas 2016 Skole -----“----- Barnehage -----“-----
Arealplanforvaltning Private forslag	5- 6 planer Gebyrinntekter 256.000	5 planer Gebyrinntekter 276.000
Kart og oppmåling	Digitale kart og planer, oppmåling. Inntektsforventning 1,24 mill.	Ny kartplattform er etablert. Enheten har klart økt oppdragsmengde uten å øke bemanningen. God kvalitet med lite klager.
Boligfinansiering	Lån og tilskudd. 12-15 millioner.	Årets bevilling kr 10,320 mill., innvilget kr 10,336 mill., fordelt på 19 saker. Innvilget kr 642 000,- i etableringstilskudd, 1 sak. Kr. 74.000,- i tilpasningstilskudd, 2 saker.
Forretningsførsel boligstiftelse	Stiftelsen skal skaffe boliger til kommunens behov for tilrettelagte boliger. Omsetning 13 millioner, 144 leiligheter, 5 styremøter + forvaltning av Olav Sverres vei og	Overskudd på omsorgsboliger i 2015. Har fått bestilling på rusboliger som er under effektivering. Omsetning kr 12,005 mill. 4 styremøter 158 boliger/leiligheter.

	Lyngmyrveien 33 og 35	
Bygningsdrift/vedlikehold	Målet er god og effektiv bygningsdrift. Kommunen 26.300 m2. Stiftelsen 10.200 m2. Fullårsvirkning av Olav Sverres vei i 2015.	Stor aktivitet med mange store oppgaver. Har lukket mange avvik innen elektro og brann i løpet av året. Har hatt noe vakante stillinger grunnet ansettelsesstopp, nye medarbeidere er nå på plass.
Nybygg/investering	Planlagt drift og investeringsprosjekter 2015, se egen liste.	Mange prosjekter gjennomført i 2015, se vedlagt liste med status.
Landbruksforvaltning	Konsesjons- og jordlovssaker, økonomiske støtteordninger, vilt. Gjennomføre saksbehandling med god kvalitet. Sikre at utbetalinger skjer med riktig beløp til rett tid.	1 omdisponerings sak etter jordloven. 7 delingssaker etter jordloven § 12 – 15 konsesjonssaker, inkludert boplikt <u>Tildelte tilskudd:</u> Produksjon og avløser: kr. 5,73 mill. på 52 søknader. Regionalt miljøprogram(RMP) kr 140 000,- til 15 søkere. Spesielle miljøtiltak (SMIL). Innvilget kr. 112.000,- (6 søknader).
Viltforvaltning	Fallviltarbeid og viltloven med forskrifter. Følge opp nye kommunale målsettinger for hjortevilt	kommunale målsettinger for hjorteviltforvaltning 2015-2017 vedtatt. minstearealer for jakt på hjortevilt vedtatt (forskrift). ent Tvedestrand viltlags bestandsplan 2015 – 2017 llinger m.m. se vedlegg
Miljøvernarbeid	Miljø saker, natur og friluftslivforvaltning. Saker etter Friluftsløven, Forurensningsloven, Lov om motorisert ferdsel.	Aktivt år med mange prosjekter. Se vedlegg.
Brygger og havneanlegg	Vedlikehold og drift 130 utleieplasser, gjestehavn og 12 kommunale brygger.	Dypvåg brygge har fått en ansiktsløftning med nytt dekk og ny front, det er også etablert en påkjøringsrampe. Ledige utleieplasser grunnet oppsigelser.
Renhold	Daglig vaskeareal 2015= 19.400 m2	Lite klager, mange positive tilbakemeldinger.

Plan og byggesak – behandlingstid

Tjeneste	Norm/krav	2015, vårt måltall	2015, resultat
Rammesøknader	12 uker	21 dager	17 dager
Ett trinns søknader	12 uker	21 dager	25 dager
Ett trinns søknad enkel	3 uker	14 dager	13 dager
Dispensasjonssaker	12 uker	4 uker	20 dager
Antall saker med saksbehandlingstid utover lovkrav	0	0	10 av 339
Reguleringsplaner	Ingen	290 dager	320 dager

Tabellen er bygd om litt i forhold til budsjettoppsettet. Dette skyldes harmonisering med Kostrarapporteringen. Med unntak for plansaker er måltallet identisk med lovens krav til saksbehandlingstid.

Som det fremgår har enheten gode resultater når det gjelder saksbehandlingstid. Dette skyldes at vi har fått på plass nok saksbehandlere til å kunne håndtere oppdragsmengden, og at vi har fått bedre og mer effektivt planverktøy for strandsonesakene.

Informasjonssikkerhet

Alle medarbeidere i enheten har underskrevet datainstruksen.

Tilsyn

Det er gjennomført branntilsyn på flere kommunale bygg med få avvik, som nå er lukket.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Bruker tilfredshet. Saksbehandlingstid. Byggetid.	Medarbeider tilfredshet Sykefravær	Budsjettavvik
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Statistikkføring fagsystem Avvik fremdriftsplan	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk.	Regnskap
Ambisjonsnivå	Bruker 4,5 (skala 1-6) Overholde lovbestemt saksbehandlingstid Ingen avvik i fremdriftsplan uten at det er rapportert tidlig.	Medarbeider tilfredshet 4,0 (skala 1-5) Sykefravær maks 5 %, hvorav korttid maks 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettamme. Tidlig rapportering av avvik.
Resultat	Brukerundersøkelse ikke gjennomført. Saksbehandlingstid avvik i 10 av 339 saker. 3 planlagte reguleringsplaner ikke gjennomført som budsjettert, og dette ble rapportert for sent.	Medarbeider tilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær 2,5 %, hvorav korttid 1,3 %.	Avvik -0,4 % fra netto budsjettamme.

I 2013 og 2014 ble det gjennomført brukerundersøkelser for byggesak og boligkontor med svært gode resultat sammenliknet med andre kommuner. Undersøkelsen ble ikke gjennomført i 2015, men vil bli satt på dagsorden igjen i 2016.

Heller ikke medarbeiderundersøkelser er gjennomført, men både sykefraværsprosenten og muntlige tilbakemeldinger tilsier at vi har godt arbeidsmiljø på enheten.

FOKUSOMRÅDER

Fortsatt fokus på å gjennomføre vedtatte drifts- og investeringsprosjekt. Påse at det avsettes nok tid og ressurser til prosjektavdelingen slik at den blir i stand til å løse oppgavene innenfor vedtatte tidsrammer. God prosess for introduksjon av nye medarbeidere.

Kommuneplanens arealdel

Planarbeidet er allerede forsinket, og må prioriteres i 2016.

Samarbeid på tvers av enhetene

Plan, miljø og eiendom har de fleste enheter i kommunen som sine "kunder". Samarbeid på tvers vil derfor alltid måtte være et av enhetens viktigste fokusområder.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

1. Tidligere rapportering dersom tidsplanen for budsjetterte oppgaver ikke kan holdes.
2. Gjennomføre bruker- og medarbeiderundersøkelser.
3. Enda strammere budsjett i 2016 medfører behov for ytterligere effektivisering.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Antall: 9/andel: 27 %.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Ingen avvik av nevneverdig størrelse. Flom som medførte driftsopphør i barnehage i leide lokaler (Grotten).

Avholdte øvelser

Enhetens fagarbeidere deltar og bidrar med organisering av brannøvelser ved kommunale bygg i samarbeid med stedlig brannvernleder.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunder ved andre enheter medfører forslag om tilpasning og utbedring på bygninger og uteanlegg.

Kompetansehevingstiltak

- To medarbeidere har gjennomført opplæring i prosjektledelse.
- Tre renholdere er under opplæring for fagbrev.
- Diverse fagkurs og fagmesser av kortere varighet for enhetens fagarbeidere.

Svein O. Dale
Enhetsleder

8.6 ANSVAR 245 TEKNISK DRIFT

TJENESTEOMRÅDER

Kommunalt verksted, kommunale veier, parkering, skjærgårdspark, brann-/feiervesen, parker, grøntareal og lekeplasser, miljøgruppa, Lyngmyr idrettsanlegg, kommunale badeplasser, tilskudd båtselskap, vann og avløp, kommunale avgifter, planarbeid.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
31 543	2 018	1 891	420	1 471	77,8

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Avviket for 2015 er på -3,8 % når en tar bort budsjett for tjenester som er selvfinansierende. Dette gjelder vann, avløp og feiing.

Generelt

Enheten har fulgt opp vedtaket på begrensing i anskaffelser i tråd med vedtaket i 2. tertial 2015. Innsparinger på lønn, og vann og avløp er de største postene.

Lønnsposter ga samlet innsparing på 1,0 mill. kroner

Det har vært innsparinger på lønnsposter på følgende områder:

Utrykninger for vaktmannskaper på vann og avløp er redusert som et resultat av mange små vedlikeholdstiltak på ledningsnett, og god oppfølging på styringssystemer av ansatte.

Utrykninger på brøyting skyldes at vinterseasonen var kort. Vakanse 10 måneder for fagarbeider på vei, og vakanser ved langvarig sykdom uten vikar innen andre fagområder.

Maskinpark

Her ble det et samlet underskudd på kr. 100.000 som skyldes renovasjon, drivstoff og kostnader til driftsmateriell.

Tilskudd til båtselskapet

Her ble rammen overskredet med kr. 183.000. Vedtatt innsparingstiltak på kr. 300.000 er ikke gjennomført, da det ikke har vært mulig å få reforhandlet avtalen med fylkeskommunen. Avtalen gjelder t.o.m. 2020. Ellers er utgiftene styrt av utviklingen i en indekssom først blir kjent langt ut i regnskapsåret.

Veilys

Det ble også i år noe mer vedlikehold på grunn av skader på veilys. Kostnadene til strøm ble også større enn budsjettet. Innsparingstiltak som går på overføring av driftskostnader på veilys langs fylkesveier på kr. 100.000 er ikke gjennomført, da det ikke er kommet i stand noen ny avtale på dette. Samlet merforbruk er kr. 197.000.

Parkering

Samlet resultat er om lag i balanse. Inntektskravet er holdt, mens det ble noen merkostnader for leasing av billettautomater.

Brannvesen

Denne posten gir et merforbruk på kr. 495.000. Dette skyldes ekstra utlegg for kompetansemidler og pensjon, samt forbruk utover budsjett i Østre Agder Brannvesen. Arendal er vertskommune for det interkommunale brannvesenet.

Vann og avløp

Vann ga merinntekter på kr. 55.000, noe som skyldes flere tilkoblinger. Avløp ga merinntekter på kr. 290.000 som et resultat av flere tilkoblinger.

Driften av avløp viser et samlet underforbruk på kr. 450.000. Dette skyldes innsparing på slambehandling på kr. 344.000, mens resten er innsparing på drift.

Som en oppfølging av rehabiliteringsplanen for vann og avløp ble det bevilget kr. 500.000 på hver av områdene i 2015. Regnskapet viser ubrukte midler på kr. 187.000 for vann og kr. 353.000 for avløp. Innsparingene skyldes delvis kapasitet, og delvis at entreprenøren kommunen hadde rammeavtale med gikk konkurs. Ny rammeavtale må da inngås.

Årsverk

Enheten har 15,8 årsverk fordelt på 17 ansatte. En fagarbeiderstilling ved vann og avløp sto ubesatt fram til 1. november, og er nå besatt i 50 %. En annen 50 % fagarbeiderstilling ved vei ble besatt 15. september. Dette gir innsparing på begge stillingene for året 2015.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjenesteområde	Volum/aktivitet, måltall	Volum/aktivitet, resultat
Kommunalt verksted	Vedlikehold av 25 biler, 2 lastebiler, 1 traktor og 4 maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere etc.	Vedlikeholdet av maskinparken er krevende. Vanskelig å utføre godt vedlikehold med innkjøpsbegrensninger midt i budsjettåret.
Kommunale veier	Brøyting/vedlikehold av 55 km. vei, hvorav 30 km. er asfaltert. Pluss 25 km. grusveier i distriktene. Dette er før forslaget om nedklassifisering av veier.	Brøytekostnadene ble minimale i 2015. Mye nedbør sliter på veistandarden og kun enkelt vedlikehold er blitt utført. Alt er utført av egne ansatte.
Kommunale parkeringsplasser	Brøyting, vedlikehold av ca. 750 P-plasser og parkeringskontroll av 435 plasser.	Kontrollen av parkeringen har fungert godt.
Vei-/gatelys	Vedlikehold av omkring 1 400 gatelys. Dette er før forslaget om noe overføring til Vegvesenet.	Vedlikeholdet er bra. Noen skader grunnet vær.
Park/grøntareal pluss lekeplasser	Klipping/vedlikehold av grøntareal i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.	Sommerhjelp med kompetanse og innsatsvilje, samt innsats av egne fagfolk har gitt bra resultat.

Brann-/feiervesen	Oppfølging av avtale med brann- og feiervesen.	Avtalen er fulgt opp.
Lyngmyr idrettsanlegg	Vedlikehold, vanning og merking av baner.	Bra resultat.
Kommunale badeplasser	Vedlikehold og søppelhåndtering.	Fungert fint.
Tilskudd båtselskap	Oppfølging av avtale.	Avtalen følges.
Skjærgårdspark	Renovasjon av Skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre oppdrag for Statens naturoppsyn (SNO).	Tømt 276 containere a/660l. Utført oppdrag for Statens Naturoppsyn, forskere, Politiet og Kystkulturuka.
Miljøgruppa	Drive arbeidstreningstilbud.	Miljøgruppa utførte 757 dagsverk i 2015. Fordelt på 28 personer, av disse kom 21 fra NAV. Tre av disse er kommet i arbeid/skole. Flest tiltak før sommeren.
Vann	Ca. 112 km. med kommunale vannledninger. Ett vannbehandlingsanlegg, 10 pumpestasjoner, 3 høydebasseng. 2 395 abonnenter.	Mye ekstrajobb med lekkasjer på ledningsnett for sommervann pga. tidlig oppstart. Arbeidet med lekkasjesøk og kumbytte går som planlagt.
Avløp	Ca. 140 km. med kommunale avløpsledninger. 2 renseanlegg og 77 avløpspumpestasjoner. 2 794 abonnenter.	Rensekrav overholdt på begge anleggene. Mye innlekk på ledningsnett. Lekkasjesøk har vært begrenset.
Kommunale avgifter	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer.	God oppfølging. Mange nye tilknytninger.
Planarbeid/saksbehandling	Følge opp planarbeidet og saksbehandling innenfor fagområdene	Rehabiliteringsplanen er fulgt opp.
Byløft	Prosjektgjennomføring og oppfølging av Hovedgata/ Holgata, samt bistand i ulike Byløft-prosjekter.	Mange og omfattende planer går utover driften på enheten. Prosjektarbeidene følges opp i tråd med planene
Tvedestrand badepark	Planlegging, utsetting, og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr.	Badeparken ble satt ut og tatt opp i tråd med planen. Utført 45 dagsverk pluss maskinarbeid her.
Nedgravd renovasjonsløsning	Det vil bli behov for mannskaper til måking ved snøfall slik at renovasjonspunktene er tilgjengelig på vinteren. Dette kan kreve kostnader for innleie av mannskaper.	Dette har fungert fint på grunn av lite snø i 2015.

Enheten har hatt et aktivt år med mange og omfattende oppgaver. Veinettet lider av mangel på midler til vedlikehold. Noen av veiene er i så dårlig forfatning at kostnadene til utbedring kan bli høye. Grøntanleggene, badeplasser og skjærgården har blitt fulgt godt opp med stor innsats av egne ansatte. Miljøgruppa har hatt stor aktivitet, og gode sommerhjelpere ga godt resultat. Det var stor aktivitet i Badeparken, og utsetting og ilandtakingen gikk greit. Vann- og avløpsanleggene ble fulgt opp, og det har vært mange korte vannavstengninger i 2015. For å kunne

nå abonnentene ble det investert i nytt effektivt varslingssystem. Det sendes ut varsel via SMS og telefon, noe som gjør at flere får beskjed ved hendelser på nettet. Tilbakemeldingene er gode.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte ved enheten har signert datainstruksen.

Avvik

Ledningsnettet for sommervann fikk mange frostskafer grunnet tidlig åpning for sommervann. Dette ga merarbeid og kostnader for enheten. Feil på kjemikalietilsetninger for vaskevann på vannverket medførte utslipp av humus til Østeråbekken. Alle avvik er rettet opp.

Tilsyn

Ingen tilsyn i 2015.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Resultat (ambisjonsnivå)	Mål: 4 (Skala 1 – 6, hvor 6 er best.)	Mål: Godt arbeidsmiljø. Mål: 4 poeng av 5 mulige. Totalfravær maks: 7 %, hvorav korttidsfravær 1,5 %.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme.
Resultat (oppnådd)	Ikke gjennomført	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Totalfravær 7 %, hvorav korttidsfravær 2,2 %.	Avvik +77,8 % fra netto budsjettramme.

FOKUSOMRÅDER

Jobbe for en effektiv og systematisk parkeringsdrift

Enheten har fulgt opp dette på beste måte. Det er stort behov for et bedre system for illeggelse og oppfølging av saker. Dette jobbes det videre med.

God prosjektstyring – holde tidsrammer og budsjett

Alle prosjekter ved enheten har vært innenfor budsjettrammen. Rehabiliteringsplanen for vann og avløp har gjort oss i stand til å utføre mange gode ressursbesparende tiltak på ledningsnettet. Ombyggingen av renseanlegget med skille for ren og uren sone gikk etter planen og godt innenfor budsjett. Hovedgata / Holgata har målsetting om å avsluttes 15. juni 2016 i følge framdriftsplanen. Kommunen har mange andre store prosjekter som involverer enheten. Disse prosjektene er så omfattende at de påvirker driften av enheten. Spesielt går dette utover administrasjonen av enheten.

Redusere lekkasjer på vannledningsnettet fra dagens 30 % til 20 %

Det jobbes med lekkasjesøk, og dette arbeidet gir resultater. Reduksjon i tråd med målsettingen.

Redusere lekkasjer på avløpsnettets fra dagens 50 % til 40 %

På avløpsnettets er det fortsatt mye innlekk, og lekkasjesøk har vært begrenset i 2015. Lekkasjer er funnet og registreres i rehabiliteringsplanen. Noen tiltak kan utbedres på en rimelig måte, men flere tiltak vil kreve store investeringer. Liten reduksjon i lekkasjer.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

- God prosjektstyring og gjennomføring.
- Ha fokus på tiltak i rehabiliteringsplan for vann og avløp.
- Holde forsvarlig drift på vei, vann og avløp.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Det er gjennomført medarbeidersamtaler med alle ansatte på enheten.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Vi hadde et arbeidsuhell ved felling av et tre, som resulterte i langvarig sykemelding. Saken ble behandlet av politiet. Konklusjonen var at uhellet skjedde trass i at alle regler for arbeidet ble fulgt.

Avholdte øvelser

Det er avholdt en årlig øvelse i førstehjelp.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunden viste kun små ubetydelige avvik. Oppfølgingen har vært god.

Kompetansehevingstiltak

Det er gjennomført kurs for vann- og avløpspersonell, parkeringsbetjent, kurs for veivedlikehold og oppgradering av nødvendige sertifikater for fagarbeidene.

Anton Thomassen
Enhetsleder

8.7 ANSVAR 250 OMSORG OG REHABILITERING

TJENESTEOMRÅDER

Sykehjem (institusjon), hjemmehjelp og avlastningstjeneste, hjemmesykepleie, Dypvåg bofellesskap, personlige assistenter og støttekontakter for voksne og eldre, rehabiliterings-tjenester, samt driftstilskudd til private fysioterapeuter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
102 200	77 202	76 792	82 306	-5 514	-7,2

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Regnskap 2015 viser et merforbruk i forhold til revidert budsjett på kr 5 514 000. Nedenfor er beløpet splittet opp i lønnsutgifter, driftsutgifter og inntekter:

Fastlønn/vakant inkl. tilleggslønn	kr	-831 000
Lønn sykevikar korrigert for refusjon		
sykelønn	kr	-1 157 000
Lønn ferievikar inkl. tilleggslønn	kr	-451 000
Ekstrahjelp inkl. tilleggslønn	kr	-446 000
Overtid	kr	-138 000
Bonuslønn	kr	-225 000
Lønn lærlinger, støttekontakt ol	kr	-185 000
Sosiale utgifter	kr	<u>308 000</u>
Merforbruk lønn	kr	-3 125 000
Medisinsk forbruksmateriell	kr	-212 000
Innkjøp mat	kr	177 000
Div. materiell og tjenester	kr	126 000
Kjøp av tjeneste vikarbyrå	kr	-216 000
Div. andre driftsposter	kr	<u>-126 000</u>
Merforbruk drift	kr	-251 000
Betaling for opphold sykehjem	kr	-418 000
Betaling opphold hybler	kr	-766 000
Betaling for kost	kr	-129 000
Refusjon fra staten	kr	-852 000
Div. andre inntekter	kr	<u>27 000</u>
Svikt i inntekter	kr	-2 138 000

Regulativ lønn: Personaloversikten i 2015 viser ca. ett årsverk mer enn i budsjett. Årsverk tilsvarende avviket skal i følge omtale i budsjett 2016 fjernes fra bemanningsplanen i 2016.

Vikar ved ferie og sykdom: Da fastvikarene i stor del er en del av den ordinære bemanningen har det blitt et merforbruk på lønn sykevikar og lønn ferievikar. Dette skal, i følge 2. tertialrapport 2015, komme fram av budsjetterte uketimeverk 2015. Budsjetterte vedtakstimer i 2015 ser ut til å ha vært for høyt i forhold til bemanningen.

Ekstrahjelp og overtid skyldes at det i perioder har vært nødvendig med økt ekstra bemanning for å ivareta forsvarlighet i krevende situasjoner. Det kan være vanskelig å få inn vikarer som har riktig kompetanse til rett tid. Dette medfører forskyving av vakter og dermed overtid.

Bonuslønn var ikke en budsjettert post i budsjett 2015. Det var problemer med å rekruttere nok ferievikarer og det ble besluttet å tilby dette i begrenset omfang.

Driftsutgifter har et merforbruk i 2015 hvor innkjøp av medisinsk forbruksmateriell er betydelig høyere enn budsjettert. Kjøp av tjenester fra vikarbyrå oversteg budsjett, men var nødvendig for å ivareta forsvarlighet i ekstra krevende situasjoner. Ellers var utgifter til innkjøp av mat lavere enn budsjettert.

Inntekter:

Betaling for hjemmehjelp er litt lavere enn budsjettert.

Belegget på hyblene og sykehjemmet har i 2015 fortsatt vært lavt, noe som betyr at det ble en betydelig svikt i inntektene på disse. På sykehjemmet har det vært mer korttidsopphold, som er billigere enn langtidsopphold. Det har også vært en større andel avlastning på hybel og sykehjem. Avlastningsopphold er en gratis.

Salg av mat er lavere enn budsjettert, se innkjøp mat som også er lavere enn budsjett.

Refusjon fra staten er lavere enn budsjettert. Etter en gjennomgang av behovet/vedtaket til ressurskrevende bruker er vedtakstimene redusert og som følge av dette er inntekten lavere i 2015.

Antall årsverk vedtatt budsjett 2015 er 119,80.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Følgende tjenesteområder og aktivitetsnivå ligger til grunn for enhetens budsjetttramme og årsverk:

Sykehjem, omsorgsboliger, korttidshybler og Dypvåg bofellesskap

Tjeneste	Plasser	Gjennomsnittlig belegg 2015, måltall	Gjennomsnittlig belegg 2015, resultat
Sykehjem	46	100 %	94%
Omsorgsboliger	43	98 %	98%
Korttidshybler *1)	11	80 %	50%
Dypvåg bofellesskap	10	90 %	63%

Tabellen definerer det aktivitetsnivå/kapasitet som ligger til grunn for budsjetttramme og årsverk i 2015.

*1) Korttidshyblene driftes av hjemmesykepleien i samarbeid med rehabiliteringsavdelingen og kjøkkenet.

Hjemmetjenester

Tjeneste	*1) Budsjetterte uketimeverk 2015	*2) Budsjetterte vedtakstimer 2015, måltall	Vedtakter 2015, resultat
Hjemmesykepleien	1 332	1 000	884
Hjemmehjelp	465	395	388,5

Forklaring: *1) 1 uketimeverk=35,5t *2)1 vedtakstime= den tid som brukes til direkte pasientkontakt.

Tabellen viser hvor mange vedtakstimer som kan gis innenfor budsjetttramme og årsverk i 2015. Budsjetterte uketimeverk er brutto timeverk. Det vil si at for å få frem «nettotid» til direkte pasientarbeid, må den enkelte ansattes arbeidstid som brukes til transport, dokumentasjon, møter, telefonkontakt med pårørende osv. trekkes fra. I beregningen er det tatt utgangspunkt i at 75 % (estimat) av den enkeltes arbeidstid på dagtid, og til dels på kveldstid går til direkte pasientkontakt. For hjemmehjelp er det tatt utgangspunkt i at 85 % av arbeidstiden går til direkte praktisk bistand i hjemmet.

Rehabilitering

	Antall brukere 1.1.2015, måltall	Antall brukere 2015, resultat
Brukere registrert med fysioterapi individuelt: undersøkelse/behandling	112	118
Gruppetilbud:		
1) Lavterskel trimgruppe for eldre m/varierende grad av funksjonssvikt	32	34
2) Trening for mennesker m/kronisk lungelidelse	8	7
3) Frisklivskonsept – veiledet egentrening/trening i gruppe	19	27
Antall aktive brukere m/utlånte hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen	653	696
Treningstilbud til kommunens ansatte	63	77
Psykomotorisk fysioterapi	20	0
Tverrfaglig Tildelingstjeneste antall vedtak		462
Helsefremmende hjemmebesøk		21
Hverdagsrehabilitering		65

Etablering av Avd. for tildeling, utvikling og innovasjon (TUI), innebærer en tilpasning til morgendagens utfordring i eldreomsorgen i tråd med Primærhelsemeldingen (2015).

I omstillingsarbeidet er det gjennom TUI organisert for økt tverrfaglighet og iverksatt tiltak som støtter det forebyggende og rehabiliterende arbeidet. Eksempler på dette er hverdagsrehabilitering, helsefremmende hjemmebesøk og friskliv, systematiske legemiddelgjennomgang med hjemmesykepleien, leger og apotek, ernæringscreening og oppfølging av ernæringsstatus både i sykehjem og i hjemmet, ulike velferdsteknologiske løsninger knyttet til ernæring; appen APPETITT og kvalitetssikring av brukerens mulighet til å håndtere sine egne medisiner ved hjelp av den automatiske medisindispenseren, PILLY.

For å hindre unødige/forebygge innleggelse i sykehus, deltar Tvedestrand kommune i et forsøksprosjekt med sykehuset i etablering Kommunal Øyeblikkelig Hjelp.

Informasjonssikkerhet

Medio november 2015 ble prosjektet Mobil Omsorg iverksatt. I den forbindelse ble en større revisjon i pasientjournalssystemet (Profil) gjennomført. Revisjonen inkluderte tilpasning til vår organisasjon, brukertilganger og mobil omsorg.

Alle ansatte signerer på gjeldende datainstruks.

Avvik

Enheten opprettet i 2015 et Kvalitets- og avviksutvalg som har regelmessige møter.

Tilsyn

- Østre Agder Brannvesen på Strannasenteret.
- Mattilsynet på Strannasenteret.
- Revisjon/tilsyn av medisinskteknisk utstyr. Her ble det avdekket avvik og mangler på oppfølging. Dette blir rettet på og det gjennomføres systematisk oppfølging fra 2016.

ENHETENS MÅLEKART

<i>Fokusområde</i>	<i>Bruker</i>	<i>Medarbeider</i>	<i>Økonomi</i>
Hva måler vi?	Brukertilfredshet Brukermedvirkning	Medarbeidertilfredshet og arbeidsmiljø Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Brukerundersøkelse planlegges gjennomført hvert 3. år. Neste undersøkelse planlegges i 2016.	Medarbeidertilfredshet: 4+ Sykefravær: Totalt 9 %, hvorav 2 % er korttidsfravær	Avvik + -0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Det ble ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær: Totalt 7,9 %, hvorav 2,1 % er korttidsfravær	Avvik -7,2 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

Ved utgangen av 2015 startet Enhet for omsorg og rehabilitering prosessen med å imøtekomme budsjettkrav og forsterke retningen av tidlig innsats og hverdagsrehabilitering. Enheten vil fortsette med å ha fokus på å rekruttere kvalifisert personell til ledige stillinger, anskaffe og implementere velferdsteknologi og videreutvikle hverdagsrehabilitering.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Følgende prosjekt ble startet opp i 2015/ starter i 2016:

- Velferdsteknologi
- Tidlig innsats
- Hverdagsrehabilitering
- Mobil omsorg
- Appetitt

- Pilly
- Multidose

I forbindelse med ny organisasjon og endring av tjenester, ser vi et en i 2016 bør starte opp med vurdering av hensiktsmessig arealbruk for hjemmetjenesten, TUI, sykehjem, administrasjon og fellesareal inkl. kafé.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Det ble i 2015 gjennomført brannøvelse med fokus på evakuering.

I 2015 er enheten preget av endring. Utfordringsbildet på økonomi og lederutfordringer har gjort det vanskelig å gjennomføre systematiske medarbeidersamtaler/seniorsamtaler.

Det systematiske HMS-arbeidet vil i løpet av 2016 komme på plass igjen.

Svein Elgvin
Enhetsleder

8.8 ANSVAR 255 OPPFØLGINGSENHETEN

TJENESTEOMRÅDER

Dagsenter med aktivitets- og arbeidstrening, voksenopplæring for utviklingshemmede, botilbud for utviklingshemmede, avlastningstilbud til barn og unge, psykisk helse, og behandling og oppfølging av personer med rus og avhengighetsproblematikk.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
35 014	30 148	30 038	30 026	12	0,0

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Enhetsklarte å holde sin ramme til tross for nedstyring og økte behov grunnet sparsommelig drift gjennom hele året. Vakanse i psykisk helse som ble bemannet opp av psykolog i arbeidspraksis sparte oss for lønnsmidler.

Det er store variasjoner på resultatene på de ulike teamene. Tjenester til utviklingshemmede har et merforbruk på nær 2 000 000,- kr. fortrinnsvis på lønn, både fast og variabel. Behovet her har vært mye større enn hva vi har hatt budsjettmidler til. Avlastningstjenesten har derimot en rest på ca. 900 000,- kr. Differansen mellom disse to teamene er ikke bare variasjoner i

behov, men også at det er samme personalet i begge teamene og at ikke alle lønnsmidler er flyttet riktig.

Enheten har mottatt drøye 200 000,- kr. fra Helsedirektoratet og Fylkesmannen til innføring av velferdsteknologi, dette har også vært til god hjelp til å klare å holde balanse.

Årsverkene for 2015 er 44,39 etter kutt på 1 årsverk som følge av effektivisering for innføring av velferdsteknologi.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat for vedtakstimer

Tjeneste	Vedtaks timer snitt pr. uke 2015, måltall	Vedtaks timer snitt pr. uke 2015, resultat
Tjenester til utviklingshemmede	564*	785
Avlastningstjenester	176*	296
Rus og psykiatri	50	50
Psykisk helse	102	107
Brukerstyrt personlig assistent antall /timer	1/11	1/11
Omsorgslønn antall brukere /antall timer	6/21	3/14
Støttekontakt antall brukere/ antall timer	19/46	14/35

*Vedtaks timer til nye beboere i Olav Sverres vei og deler av avlastningstjenesten er ikke med her fordi saksbehandlingen ikke var ferdig da måltallet ble satt.

Aktivitetsnivå – antall brukere

Tjeneste	Resultat 2014	Resultat 2015
Aktivitet og arbeidstrening:		
- Antall brukere totalt	165	144
- Antall brukere Dalene Gård	52	46
- Antall brukere Aktivitetsavdelingen	71	56
- Antall brukere Marthaloftet	22	22
- Antall brukere Huskestua -- dagsenter for personer med demens	20	20
- Antall brukere ut i arbeid/skole	10	3
- Koordinert/arrangert arrangementer på og ved Strannasenteret	51	61
Oppfølgingstjenesten rus og psykiatri:		
- Antall brukere	69	89
- Antall legemiddelassistert rehabilitering timer pr. uke (LAR utleveringsenhet)	18	11
- Forebyggende rusarbeid pr. uke	2	2

Psykisk helse:	102	166
- Antall brukere		
Tjenester til utviklingshemmede:	28	31
- Antall brukere totalt	12	12
- Antall brukere i Olav Sverres vei		
	31	27
Antall brukere med individuell plan/koordinator		

Antall brukere er det antallet som har fått tjenester i løpet av 2015. I psykisk helse er det en sterk økning, imidlertid får mange av brukerne her tjenester i en kortere periode før de skrives ut av tjenesten. Dette vises med også å rapportere på status på antall brukere innskrevet i denne tjenesten pr. 31.12.15 som er 101 brukere.

I tjenester til utviklingshemmede er antallet ganske stabilt gjennom året, men aktiviteten i enheten har økt betraktelig de siste årene, noe tabellene under viser.

Tabellen under viser utviklingen av antall personer med utviklingshemming og tjenester i kommunen fra 16 år og oppover. Antallet antas å øke også fremover de neste årene.

Årstall	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall	17	17	23	23	26	28	30

Enheten har lykket spesielt godt med:

- Etableringen av Tve-Pro-aktivitetstilbud for utviklingshemmede. Tve-Pro tar nyttige oppdrag for kommunen og lokalsamfunnet som blomstervanning for næringsforeningen, matservering til politiske møter, medisinkjøring for apotek og middagslevering til Dypvåg bofellesskap.
- Vi har i 2015 solgt to plasser på Dalene går til andre kommuner som er fornøyd med tilbudet. I 2015 er snittalderen på brukerne synkende, bl.a. får 5 barn under 10 år tilbud på gården.
- Arbeidet med heltid/deltid gir resultater. 8 ansatte fikk utvidet stillingsprosenten sin i 2014 og 9 ansatte i 2015.

Informasjonssikkerhet

Ansatte skriver under datainstruks ved ansettelse.

Avvik

År	Medisin, avvik	Brudd på kvalitetsforskrift og prosedyrer	Skadeavvergende tiltak (bruk av tvang, utviklingshemmede)	Brudd på avtale	Andre avvik
2015	21	48	0	117	8
2014	35	50	2	102	0
2013	19	21	1	98	4
2012	8	8	1	9	1
2011	4	11	1	55	3
2010	27	38	0	107	15
2009	12	55	1	-	-
2008	13	37	11	-	-

Tilsyn

Enheten har hatt tilsyn fra Fylkesmannen på vedtak på tvang og makt etter helse- og omsorgslovgivningen i avlastningstjenesten. Ingen merknader eller avvik ble gitt.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomføre brukerundersøkelser	Svarteltagelse minst 65 % Score på 4,0 (skala 1-6) Sykefravær 7 %, hvorav 1,5 % korttidsfravær	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	3,3 på skala fra 1-4. 45 % svarteltagelse.	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær 9,3 % hvorav 2,4 % korttidsfravær	Avvik 0 % fra netto budsjettramme

Sykefraværsprosenten i 2014 var 8,8 %. Til sammenligning hadde Habiliteringsenheten i Risør kommune et sykefravær på 9,8 % i 2014 og 8,1 % i 2015.

Det er ønskelig å redusere sykefraværet, statistikken viser en positiv utvikling mot slutten av 2015.

FOKUSOMRÅDER

Iverksette bruk av velferdsteknologi i psykisk helse og tjenester til utviklingshemmede

2015 er brukt til å planlegge tiltak og inngå avtale med leverandør. Enkelte tiltak var på plass i desember 2015, slik at effektiviseringstiltaket på å kutte 1 årsverk er gjennomført.

Planlegging av trinn 2-boliger til personer med avhengighetsproblematikk, og innarbeide gode ettervernmetoder

Deler av planleggingen ble gjennomført i 2015, men prosessen ble dessverre noe forsinket.

Fortsette samarbeidet med Familiehuset og utvikle riktig faglig nivå på avlastningstjenesten

Enhetene har godt samarbeid, jevnlige møter og god kommunikasjon slik at vi når målet om riktig faglig nivå på avlastningstjenesten.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

Med bakgrunn av evaluering av fokusområdene fra 2015:

- Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.
- Iverksette bruk av velferdsteknologi i psykisk helse og tjenester til utviklingshemmede.
- Fullføre planlegging av trinn 2- boliger til personer med rusavhengighet.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Dette avsnittet er skrevet i samarbeid med verneombudet.

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Det er avholdt medarbeidersamtaler for alle ansatte i psykisk helse, rus og avhengighet og i aktivitet- og arbeidstreningstilbudet. I tjenester til utviklingshemmede er det gjennomført hos ca. 75 % av de ansatte.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

År	Trusler, vold og trakassering	Skader, fall og nestenulykker	Politianmeldelser
2015	50	6	0
2014	96	2	1
2013	28	3	1
2012	20	9	1
2011	23	4	3
2010	32	18	0
2009	32	9	3
2008	55	2	2

Oversikten viser en nedgang i antall trusler, vold og trakassering. Nedgangen er i avdeling for psykisk helse og rus og avhengighet, det er ikke nedgang i tjenester til utviklingshemmede, der antas det å være en økning. Nedgangen totalt sett er påfallende stor, det kan mistenkes underreportering på avvik.

Avholdte øvelser

Brannøvelse og terapeutisk mestring av vold.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerundene ble avholdt i mai. Totalt få avvik, sykefravær og brukere med utagerende atferd fikk hovedfokus. Tiltak er iverksatt, bl.a. kompetanseheving av ansatte, omrokking i enkelttjenester og justering av bemanningsplaner.

Kompetansehevingstiltak

Alle ansatte gjennomfører hvert år obligatorisk opplæring i brannvern og TMV (terapeutisk mestring av vold). I 2015 var det i tillegg obligatorisk opplæring for alle ansatte i miljøterapi i forhold til personer med atferdsproblemer med foreleser fra kompetansesenteret Spiss.

To ansatte har gjennomført studie i aktiv omsorg og én ansatt har påbegynt masterstudie i psykisk helse.

Helene Tveide
Enhetsleder

8.9 ANSVAR 260 FAMILIEHUSET - RESSURSENTER FOR BARN OG UNGE (RBU)

TJENESTEOMRÅDER

Barnevern, vertskommune for interkommunalt barnevern BiØ som har ansvar for undersøkelsessaker, interkommunal pedagogisk/psykologisk tjeneste (PPT) der Risør er vertskommune, helsestasjon med leger og jordmor, kommunale helse- og omsorgstjenester, Krisesentertilbud der Arendal er vertskommune, fritidsklubben og ungdomsrådet. Alle tilbud i egen regi gjelder barn og ungdom under 18 år.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
21 499	20 164	20 432	19 471	961	4,7

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Økonomi

Ved 1. tertial kan det se ut som at enheten samlet sett kan forutse et merforbruk i 2015 på kr. 0,5 millioner og ved 2. tertial kan det se ut som at enheten samlet sett kan gå i balanse i regnskapet for 2015.

Regnskapet for hele året viser en innsparing på kr. 961 000,- (+ 4,7 %). Resultatet ble mye bedre enn anslått pr. 1 og 2. tertial. Årsaken til dette og årsaker til avvik på årsbasis innen de ulike tjenesteområder er som følger:

- Ved årsslutt var det et til sammen et underforbruk på kr. 48 000,- i administrasjons – utgifter. Det var innsparing i fritidsklubb og helsestasjon og et merforbruk i barne-

verntjenesten, hovedsakelig grunnet kjøp av konsulent tjenester – kommuneadvokat i fylkesnemnda og i tingretten og også til sakkyndig utredning / rapport i enkeltsak.

- Ved 2. tertial ble det rapportert et merforbruk grunnet frivillige fosterhjems-plasseringer og plassering i omsorgstiltak / institusjonstiltak. Ved årsslutt var det et underforbruk til sammen på kr. 687 000,- i tiltak i barneverntjenesten. Underforbruket er høyere enn det som var beregnet pr. 2. tertial. Det er utfordrende å rapportere hovedsakelig grunnet endringer i hjelpetiltak og endringer i utbetalinger til fosterhjem fra rapportering ved 2. tertial og til årsslutt.
- Ved pr. 2. tertial ble det rapportert om mulighet for noe innsparing i helse- og omsorgstjenesten. Ved årsslutt var beløpet på kr. 127 000,-. Etterslep av utbetalinger gjør det utfordrende å rapportere i denne tjenesten.
- Ved rapportering pr. 2. tertial var det utfordrende å rapportere på kostnader knyttet til kommunens helsetilbud til enslige mindreårige asylsøkere på Englegård. Det ble anslagsvis prognosert med en reell utgift på kr. 350 000,-. Ved årsslutt var det et underforbruk på kr. 84 000,- av de kr. 300 000,- som enheten ble tildelt.
- I enhetens regnskap har Barnevernsamarbeidet i Østregionen et underforbruk på kr. 15.000,-.

Ved årsslutt hadde Tvedestrand kommune fortsatt ikke fått svar / avklart klagen som er sendt til Bufetat vedrørende økonomisk ansvarsfordeling mellom Bufetat og Tvedestrand kommune. Klagen omhandler en eventuell merkostnad for kommunen fra 0 til 2 mill. kroner.

Enheten har fulgt opp vedtak om handlingsregler for ansettelses- og innkjøpsbegrensninger i 2015.

Årsverk

I 2015 var antall årsverk i Familiehuset 13,54. I juli 2015 fikk helsestasjonen økning i oppgaver grunnet helsetilbud til ansvar for helsetilbud til enslige mindreårige på Englegård, dette medfører en økning på 0,9 årsverk i enheten. Økningen i årsverk har blitt lagt inn i budsjettet for 2016.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

Tjeneste	2015, måltall	2015, resultat
Enhetsleder, årsverk	1,0	1,0
Barnevernsamarbeidet i østregionen (BiØ) – personalansvar for leder, årsverk	1,0	1,0
Barneverntjeneste		
Årsverk fag/merkantil	5/0,2	5/0,2
Antall meldinger *	32	33
Antall barn i hjelpetiltak, i og utenfor hjemmet	106	91
Antall barn under omsorg i fosterhjem *	11	11
Kommunale helse- og omsorgstjeneste		
Årsverk	0,2	0,2
Antall barn med støttekontakt/timer pr. uke**	19/67	18/63
Antall barn med omsorgslønn/timer pr. uke**	5/27	3/21

Antall barn med avlastning i hjem/helger pr. mnd.**	11/14	11/14
Helsestasjon og jordmortjeneste:		
Årsverk: helsesøster/jordmor + helsestasjon for ungdom/lege/merkantil	4,0/0,4+0,1/ 0,4/0,6	4,0/0,4+0,1/ 0,4/0,6 + 0,9 (0,2 lege og 0,7 helsesøster til enslige mindreårige asylsøkere)
Antall konsultasjoner jordmor /"nygravide"***	225/51 + 2 feriegjester	330/61
Antall fødsler**	44	50
Antall konsultasjoner helsestasjon 0 - 18 år***	2 500	2 500
Fritidsklubb/Ungdomsklubb		
Årsverk – 2 ansatte x 32 %	0,64	0,64

* Meldinger og antall barn i tiltak pr. 31.06.14 og 31.12.15.

** Antall vedtakstimer/konsultasjoner/fødsler pr. 01.10.14 og 01.10.15.

*** Antall konsultasjoner er et gjennomsnitt pr. år. 25 % får ytterligere oppfølging og oppfølging er også behovsprøvd utover de konsultasjonene som er lovpålagt.

Kommentarer til nøkkeltallene:

I perioden fra 01.07.14 til 31.12.14 var det 51 meldinger. Dette tallet belyses ikke i denne årsmeldingen når nøkkeltallene tar utgangspunkt i siste rapportering i før budsjettarbeidet for kommende år. Dette synliggjør noe av den uforutsigbarheten som er i barneverntjenesten, både når det gjelder meldinger og antall barn i tiltak.

Pr. 31.12.15 var det 91 barn i hjelpetiltak, i og utenfor hjemmet er lavere enn det har vært på flere år. Samtidig så er det vesentlig å kommentere at det i 2015 har det vært en økning på 30 % i antall barn som har flyttet i fosterhjem som et hjelpetiltak/ frivillig plassering.

Andre aktuelle måltall	Pr. 31.12.14	Pr. 31.12.15
Deltakere på svangerskapskurs	16	20
Antall ungdom som har benyttet seg av tilbudet - helsestasjon for ungdom	106	106

Juli 2015 flyttet 40 ungdommer under 18 år inn på Englegård – mottak for enslige mindreårige asylsøkere. Det har vært utfordrende for helsestasjonen å ivareta de viktigste oppgavene, da økt bemanning ikke var iverksatt ved oppstart av Englegård og samtidig skulle en ivareta de ordinære oppgavene i tjenestene. Tilbakemeldingene fra Englegård er at helsestasjonen har ivaretatt helsetilbudet på en tilfredsstillende måte høsten 2015.

I 2015 har ungdomsrådet har vært aktivt og medlemmene, og da særlig leder, har engasjert seg i saker.

Informasjonssikkerhet

Enheten har gjennomført ROS-analyse i 2015 i barneverntjenesten og i helsestasjonen. Alle ansatte har underskrevet datainstruksen.

Avvik

Det har blitt meldt avvik vedrørende fagprogrammet Win Med, i helsestasjonen. Avviket i fagprogrammet Win Med var ikke lukket ved årsslutt. DDØ samarbeider nå med enheten for å ivareta og lukke avviket.

Tilsyn

Tilsyn med kommunens plikt til å sørge for et krisesentertilbud medførte pålegg om retting og avviket var ikke lukket ved årsslutt i 2014. Avviket ble lukket i februar 2015.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse – Skala fra 1 til 4.	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Svardeltagelse over 50 % Score på 2,5 – 4 og "litt enig"	Svardeltagelse over 50 % Score på minst 4,0 Sykefravær totalt: 7,0 %, hvorav korttid: 2,0 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme
Resultat	Svardeltagelse: se kommentar under Score på: se kommentar under	Medarbeidertilfredshet; undersøkelse er ikke gjennomført. Sykefravær totalt: 1,9 %, hvorav korttid: 1,5 %	Avvik +4,7 % fra netto budsjett- ramme

Bruker

Til sammen svarte 85 voksne og 62 av dem var fornøyde med alt (scoret 4) på undersøkelsen og 71 barn og 25 av dem var fornøyde med alt. Brukerundersøkelsen har vært gjennomført i tjenestene; barnevern, helsestasjon og helse- og omsorgstjenester. Det var flere besvarelser på undersøkelsen i år sammenlignet med i fjor og en betydelig økning i svar fra barn. Tilbakemeldingene/scorene i brukerundersøkelsen gir tjenestene mulighet til å finne realistiske forbedringsområder i hver tjeneste.

Medarbeider

Sykefravær: Langtidsfravær og korttidsfravær er lavt og akseptabelt.

Økonomi

Se punktet økonomi under hovedoverskriften nøkkeltall – økonomi og årstall.

FOKUSOMRÅDER

Ny barnevernlov (lovendringer)

Ny barnevernlov gjeldende fra 01.01.14 har utfordret tjenesten faglig og økonomisk – det har vært krevende å ivareta de faglige oppgavene som kommunen skal i vareta med de ressurser og økonomiske rammer som barneverntjenesten innehar.

Etablering av interkommunal barneverntjeneste

Vedtatt om å etablere en felles barneverntjenesten for kommunene Gjerstad, Tvedestrand, Risør, Åmli og Vegårshei, der Gjerstad er vertskommune startet opp som planlagt 01.01.2016.

Tverrfaglig samarbeid med Oppfølgingsenheten, Barnehageenheten og Tvedestrand-skolen

- Det har vært samarbeidet med Oppfølgingsenheten i prosjektgruppen (Tigris): der hovedmålet er å hindre rusmidler under graviditeten og hindre belastende rusmiddelbruk blant sped- og småbarnsforeldre og i avlastningstilbud til barn i helse og omsorgstjenesten.
- Det har vært samarbeidet med Barnehageenheten i Kvelloarbeidet: Et observasjonskorps bestående av medlemmer fra barnehageenheten og tjenestene i Familiehuset. Observasjonskorpsset skal hjelpe barnehagene å avdekke barn/familier som er sårbare og identifisere barn i risikoutsatte livssituasjoner.
- Det har vært samarbeid med Tvedestrandskolen i prosjektet: Skolen som arena for barn og unges psykiske helse.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER / FOKUSOMRÅDER

- Videreføre “Familiehusmodellen”, med nye tjenestetilbud i enheten
- Følge opp / samarbeide med interkommunalt barneverntjeneste
- Tverrfaglig samarbeid

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Det er avholdt medarbeidersamtaler og seniorsamtaler for de ansatte som var i arbeid og som enhetsleder har personalansvar for.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Trusler har forekommet overfor ansatte i barneverntjenesten og i helsestasjonen. Debrifing og kollegastøtte har vært tiltak for å bearbeide trusselsituasjonene.

Avholdte øvelser

I samarbeid med vaktmester ble det avholdt en brannøvelse for ansatte i enheten.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Vernerunde er avholdt i henhold til kommunens reglement. Merknader er meldt inn til rette instanser og tiltak iverksettes etter prioriteringer, tiltaksplan og ressurser.

Kompetansehevingstiltak

- En ansatt i barneverntjenesten, startet på kurs “Veileder DCM” i regi av Fylkesmannen og RVTS.
- Enhetsleder – student ved UIA, masterutdanning i kommunal ledelse.

Kristin de Lange Johannesen
Enhetsleder

8.10 ANSVAR 265 NAV

TJENESTEOMRÅDER

NAV-kontor, økonomisk sosialhjelp, flyktningkontor og voksenopplæring for flyktninger, kvalifiseringsprogrammet og attføringsbedrifter.

I denne omtalen har vi kun rapportert på den delen av NAV-kontoret som er kommunal. De statlige oppgavene som ligger til NAV-kontoret er ikke kommentert. Det gjør at vi ikke får frem kompleksiteten i kontorets oppgaver. NAV Tvedestrand har et statlig målekort der det månedlig rapporteres på 25 parametere. Av de 25 er det 3 kommunale parametere:

- Antall mottakere med økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt.
- Antall mottakere med økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt som er under 25 år.
- Utbetaling av økonomisk sosialhjelp skal være i henhold til budsjett (kommune-økonomi).

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
20 514	19 597	18 095	17 486	609	3,4

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

NAV har i år et mindreforbruk på ca. 600 000. I revidert budsjett fikk NAV et kutt på 1 500 000 kr. Totalt har NAV da et mindreforbruk på 2 100 000 i forhold til opprinnelig budsjett.

Årets mindreforbruk er delt på flere områder. Det er innsparing på 300 000 kr. ved drift av kontoret, dette er i hovedsak lønnsmidler som er spart ved ikke å ha vikar og ved forskyvning i tilsetninger. 150 000 kr. er ikke benyttede husleiemidler og bygningsmessige utgifter grunnet ombygging av lokalene.

Introduksjonsordningen endte med et merforbruk på 80 000 kr.

På brukerrettede ytelser var det et mindreforbruk på 500 000 kr. I hovedsak skyldes det færre deltakere i kvalifiseringsprogrammet enn forventet.

På voksenopplæringen er det et overforbruk på 240 000 kr.

Antall årsverk i enheten er redusert med 0,3 stilling knyttet til veiledning, mens det er økt med 0,8 stilling knyttet til økt bosetting av flyktninger. Begge endringer kommer som følge av vedtak i kommunestyret. Totalt har NAV hatt 8,6 kommunale årsverk i 2015.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Aktivitetsnivå – måltall og resultat

	Måltall	Resultat
Flyktninger	Motta 10 nye flyktninger. I tillegg legger kommunestyret til grunn at det kommer 5 på familiegjenforening.	I 2015 ble det bosatt 10 flyktninger i Tvedestrand. Det kom ingen på familiegjenforening.
Kvalifiseringsprogrammet	14 deltakere.	8 deltakere i snitt. Det har ikke vært flere søkere som har vært innenfor målgruppen.
Økonomisk sosialhjelp	35 personer lever av sosialstønad. 10 av disse er under 25 år. 110 personer suppleres med sosialstønad. For å holde budsjett i 2015 må utbetalinger reduseres til 598.000 pr. mnd.	22 personer i snitt lever av sosialstønad. 6 av disse er under 25 år. 56 personer har mottatt supplerende stønad i løpet av 2015. I 2015 er det i snitt utbetalt kr. 586.000 pr. måned. Økonomisk sosialhjelp har et mindreforbruk på 130 000. Total på brukerretnede ytelser var det et mindreforbruk på 500 000 kr. I hovedsak skyldes det færre deltakere i kvalifiseringsprogrammet enn forventet.

Ved NAV Tvedestrand er vi spesielt fornøyd med vårt arbeid med de unge under 25 år. Her er det tett oppfølging og et godt samarbeid med både skole og arbeidsliv. Næringslivet i Tvedestrand er positive til å bidra.

Informasjonssikkerhet

Alle ansatte ved enheten, både kommunale og statlige, har skrevet under datainstruks og taushetserklæring fra kommunen. I forbindelse med «nye lokaler» er dette et viktig punkt som har hatt stor oppmerksomhet.

Avvik

Det er ikke meldt inn avvik i 2015.

Tilsyn

Enheten har ikke hatt tilsyn i 2015.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Statlig brukerundersøkelse – skala fra 1 til 6	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Score som fylkesgjennomsnitt	Svardeltakelse på min. 80 % Score på: 4,5 (skala 1 – 5) Sykefravær: under 6 % samlet, hvorav under 1,5 % korttidsfravær	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme
Resultat	Score på 4,9 i Tvedestrand Score på 4,8 i fylkesgjennomsnitt	Svardeltakelse 93 % Score på: 4,5 Sykefravær: 9,8 % samlet, hvorav 0,8 % korttidsfravær	Avvik 3,37 % fra netto budsjettramme

Sykefraværet er svært høyt i prosent, dette er kun en ansatt som var langtidssykemeldt. Fraværet var ikke arbeidsrelatert.

FOKUSOMRÅDER

Færre unge under 25 år som mottar økonomisk sosialhjelp

I 2014 var det 13 som i snitt levde av sosialstønad. I 2015 var det i snitt 6 personer. Ingen fikk livsopphold hele året. Det er også reduksjon i supplerende stønad. En stor andel av de unge er på arbeidspraksis og får tiltakspenger til livsopphold.

Redusere utbetalinger av økonomisk sosialhjelp

Sosialhjelpsutbetalingene er redusert med 1,36 millioner i forhold til 2014. Det er reduksjon i både livsopphold, supplerende stønad og boutgifter.

Dersom en også tar med utbetalinger av kvalifiseringsstønad, er det en reduksjon i brukerretnede ytelser på 1,9 mill. kroner fra 2014 til 2015.

Øke antall flyktninger som går til jobb eller utdanning etter endt introduksjonsprogram

Flere av flyktningene som går ut av introduksjonsprogrammet er i utdanning. Det er grunnskole, videregående og andre arbeidsrettede kurser.

FREMTIDIGE FORBEDRINGSOMRÅDER

- Fortsette satsingen på unge utenfor arbeid
- Redusere utbetalinger av brukerretnede ytelser
- Øke antall flyktninger som går til jobb eller utdanning etter endt introduksjonsprogram

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

NAV Tvedestrand har høsten 2015 flyttet ut av lokalene i Bibliotekveien da de skulle renoveres. I en periode på tre måneder var NAV lokalisert med veiledningssenter og noen ansatte på kommunehuset. I tillegg lånte vi kontorer i NAV Aust Agder sine lokaler på Harebakken, på NAV Risør og på NAV Vegårshei. Pr. 01.12.15 var kontoret tilbake i

nyoppussede og tilpassede lokaler. NAV har nå lokaler som ivaretar sikkerheten for både brukere og ansatte på en god måte.

Avholdte medarbeidersamtaler/seniorsamtaler

Alle ansatte hadde medarbeidersamtaler i 2015.

Oversikt over HMS-avvik, registrerte skader/ulykker/vold/trusler

Det er meldt om en hendelse som var såpass alvorlig at den ble politianmeldt. Denne hendelsen var en situasjon der det ble fremsatt en trussel.

Avholdte øvelser

Det er gjennomført en analyse av kontoret i 2015. Sikkerhetsmessig var det en del som burde endres, dette ble tatt hensyn til i ombyggingsprosessen. Det ble utført en sikkerhets- og beredskapsøvelse våren 2015.

Da vi flyttet inn 01. desember 2015 er det ikke utført ny analyse i nye lokaler, det er planlagt analyse og øvelse i løpet av mars/april 2016.

Oppsummering av avholdt vernerunde, samt oppfølging

Det ble ikke gjennomført vernerunde i 2015 grunnet planer og ombygging. Vernerunde er planlagt i mars 2016.

Kompetansehevingstiltak

I 2015 har ansatte på NAV deltatt på flere interne opplæringer på NAV, slik som nytt tiltaksregelverk og nye tiltak. Flere har også gjennomført modulopplæring i NAV. Vi har hatt deltakere på Mulighetskonferansen og på konferansen Penger til besvær. Det er mye intern opplæring og felles kunnskapsdeling i møter på kontoret.

Åse Selaasdal
Enhetsleder

8.11 ANSVAR 283 BYLØFT

TJENESTEOMRÅDER

Stedsutviklingsprosjekt med fokus på nedre bydel. Der det er naturlig vil tiltak kunne omfatte et større geografisk område enn det opprinnelige nedslagsfeltet for prosjektet. Prosjektet delfinansieres gjennom tilskudd fra Kommunal- og regionaldepartementet og Aust-Agder fylkeskommune. De 15 delprosjektene er ulike i innhold og omfang og de vektlegges ulikt. Derfor jobbes det på forskjellig måte med delprosjektene. Felles for alle er imidlertid visjon og overordnet prosjektmål:

“Nedre bydel skal fremstå som en innbydende og velstelt bydel, som har beholdt sitt særpreg og som er bedre tilrettelagt for aktiviteter året rundt. Gjennom aktiviteter og deltakende prosesser skal området utvikles og styrkes som byrom, fellesarena og møteplass.”

- *Nedre bydel skal være velstelt*
- *Nedre bydel skal beholde sitt særpreg*
- *Området skal bli bedre tilrettelagt for aktiviteter*

- *Utvikling gjennom deltakelse og medvirkning*
- *Prosjektet skal bidra til verdiskaping i nedre bydel*
- *Det skal forelegge oppdatert planverk som kan fremme videre utvikling.*

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

Tallene i tabellen under er angitt i hele 1 000 kroner.

Brutto driftsutg. Regnskap	Netto driftsutgifter				
	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik i kr.*	Avvik i %*
1 487	0	-393	-393	0	0,0

* Positivt tall betyr mindreforbruk, negativt tall betyr merforbruk. Avvik i prosent er regnet av netto driftsutgifter i revidert budsjett.

Gjennom hele 2015 har det i prosjektet vært en prosjektleder i 50 % stilling.

NØKKELTALL – TJENESTER OG FORVALTNING

Prosjektet ble avsluttet i 2015 og sluttrapport foreligger. Kommunestyret behandlet rapporten i møte 15.03.16.

01.12.15 var siste frist for oversendelse av utbetalingsanmodning til kommunaldepartementet (Bolyst-midler). Departementets mal for sluttrapportering har blitt brukt også i forhold til Aust- Agder fylkeskommune og vedlagt som dokumentasjon for Byløftrapportering til kommunestyret i Tvedestrand kommune.

Sluttrapporten gir en samlet oversikt over hvilke planer, prosesser, medvirkning og resultater som har kommet i forbindelse med de 15 ulike delprosjektene.

VEDLEGG 1

PLAN, MILJØ OG EIENDOM, OPPFØLGING AV PROSJEKTER

Prosjekter og planer	STATUS 31.12.15
Grenstøl oversiktsplan	Ferdig (overforbruk kr. 24.000)
Lyngmyr skole varmegjenvinner	Ferdig (innsparing kr. 42.000)
Grunnerverv - Grenstøl områdeplan del 1	Ferdig Avtaler inngått – selve ervervet vil bli utført i 2015
Offentlig brygge – Sandøykilen	Ferdig
Prosjekt Hovedgata Hulgata – delansvar forprosjekt	Overdratt fra prosjektfase til gjennomføringsfase v/Teknisk Drift
OFU - Strategi og planlegging – fjernvarme Grenstøl	Avsluttet som ikke aktuelt (K-sak)
Takutskiftning. Rådhuset, familiehuset og Tvedestrand skole.	Ferdig. Taket på familiehuset som anbudsarbeid, Rådhuset og skolen i egen regi.
Brannsikring - Nedre bydel	Plan er utarbeidet i samarbeid med ØABV
Ny videregående skole - prosjektutredning + idrettshall	Rom og funksjonsprogram under utarbeidelse. Etablert som samarbeidsprosjekt med fylkeskommunen. Det legges opp til felles tilbud skole, idrettshall og idrettsanlegg. (prosjektering og utførelse)
Byløft (M) – Møllebekken	Utsatt
Rådhuset	Utsatt etter at valg av arkitektforslag ble vedtatt.
Utvikling infrastruktur for næring på Grenstøl	Prosjektering pågår
Trinn 2 boliger for rusmisbrukere	Tomt er kjøpt og er under opparbeidelse. Anbudskonkurransegrunnlag er utarbeidet.
Handlingsplan brann	Ferdig
Båre heis Strannasenteret	Ferdig
<ul style="list-style-type: none"> Nytt tak Familiehuset Nytt tak Rådhuset Nytt tak på Skole kjøkkenbygget	Ferdig
Ny brygge i Sandøykilen	Ferdig
Arealplaner:	
Områdeplan for Tv.strand havn	Planprogram ferdig – planutkast under utarbeidelse.
Områdeplan for ny VGS Mjåvann	Planprogram nesten ferdig. Analyser og forundersøkelser igangsatt.
Områdeplan ny fylkesvei 410	Planen er slått sammen med plan for VGS slik at det blir en samlet arealplan.
Øygaardstjenn næringsområde Grenstøl – Reguleringsplan detaljert	Skisseprosjekt utarbeidet – plan gjenstår Prioritert oppgave i 2016
Reguleringsplan ny barnehage	Ikke påbegynt, prioriteres 2016
Reguleringsplan ny barneskole	Ikke påbegynt, prioriteres 2016
Kommuneplanens arealdel	Administrativt beslutningsunderlag utarbeidet
Regional areal og transportplan	Arbeidet følger tidsplan. Ny styringsgruppe utpekt.
Aktiv rast	Nettverksbygging gjennomført. Forstudie finansiert som samarbeidsprosjekt og under utarbeidelse. Mange positive tilbakemeldinger,
Områdeplan for Tv.strand havn	Planprogram vedtatt. Plan under utarbeidelse.

Innvilgede tilskudd til friluftslivområdene for 2015

Gjestebrygge og renovasjonsbrygge på Funningsholmen kr 200 000,-
Ikke bygget i 2015. Liggebrygge flyttes til Bukkholmen grunnet manglende tillatelse fra grunneier av Funningsholmen. Renovasjonsbrygge skal bygges i 2016

Griller på Furøya kr 130 000,-
5 griller innkjøpt og montert til stor glede for brukerne.

Utedo på Furøya kr 60 000,-
Er påbegynt, ferdigstilles i 2016

Reparasjoner av utedoer i skjærgårdsparken kr 90 000,-
Er påbegynt. Gjøres ferdig i 2016.03.01

Innvilgede søknader på skjøtsel av naturtyper

Skjøtsel av artsrik slåttemark på Furøya kr 22 000,-
Er gjennomført

Kanthogst ved utvalgt naturtype på Furøya kr 57 000,-
Er gjennomført

Andre Tilskudd/prosjekt

Rydding Dalebekken kr. 10.000

Kartlegging av friluftslivområder er ferdig

- tilskudd fra Fylkeskommunen kr.150.000
- Skjønnsmidler " 100.000

Friluftslivets år.

Egen politisk valgt arbeidsgruppe. Gjennomført flere arrangementer og valg av kommunens friluftslivområde. (Furøya)

Selforvaltning.

Miljøvernråd giver representerer kystkommunene i Aust-Agder i en arbeidsgruppe som ser på selforvaltning.

Raet nasjonalpark.

Miljøvernråd giver er representert i prosjektgruppa for etablering av Raet nasjonalpark.

VEDLEGG 2

OPPFØLGING AV BOPLIKTSAKER ETTER FORSKRIFT OM NEDSATT KONSESJONGRENSE, OVERSIKT FOR 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Merknader/forklaringer
Alle egenerklæringer i hele kommunen	293	266	270	252	237	Erverv av fast eiendom godkjennes av kommunen ved å bekrefte opplysninger på egenerklæringskjema eller at det søkes konsesjon (offentlig tillatelse) til ervervet. Det er mange ulike unntak fra hovedregelen enten p.g.a. eiendommens karakter eller slektskap
Alle egenerklæringer i bopliktområdene	70	86	106	54	45	
Herav Borøya	11	22	31	24	26	
Herav Sandøya	16	29	30	19	13	
Herav Sentrum	31	34	28			Ikke boplikt etter oktober 2013
Herav Lyngør	9	7	13	11	6	
Alle erverv iht slektskapsunntaket i kommunen	41	37	51	61	70	På disse eiendommene oppstår det ikke boplikt ved erveg. Dette fordi det er er gitt unntak for en viss slektskapskrets i konsesjonsloven. Dette unntaket er ikke satt ut av kraft ved lokal forskrift om nedsatt konsesjongrense.
Herav Borøya	7	10	23	16	13	
Herav Sandøya	15	18	15	11	6	
Herav Sentrum	13	6	5			Ikke boplikt etter oktober 2013
Herav Lyngør	6	3	8	8	4	
Solgt i markedet i kommunen	29	49	55	191	167	Dette er andelen egenerklæringer hvor erverver er utenfor slektskap. Dvs at de enten har ervervet eiendom som ikke er eller har vært helårsbolig (ikke boplikt), at området ikke er regulert til boligformål i arealplan (ikke boplikt), det er ubebygde tomt område til boligformål (boplikt for erverv fom oktober 2013) eller at erverver bekrefter at boligen tas i bruk som helårsbolig innen ett år (skal oppfylle boplikt)
Herav Borøya	4	12	8	8	13	
Herav Sandøya	1	11	15	8	7	
Herav Sentrum	21	22	27			
Herav Lyngør	3	4	5	3	2	
Egenerklæringer på erverv av helårsboliger fra markedet med boplikt (fom 2013 tom februar 2015) - ikke folkeregistrert person pr mars 2016						Dette er er erverv som kommunen må kontrollere nærmere, be om forklaring, eventuelt pålegge søknad om konsesjon og eventuelt iverksette tvangssalgsprosess. Følges opp i 2016.
Herav Borøya	0	1	2	2	3	
Herav Sandøya	0	1	3	4	5	
Herav Sentrum	0	4				Ikke boplikt etter oktober 2013
Herav Lyngør	0	1	1	3	5	

VEDLEGG 3

HUSDYRHOLD OG VILTFORVALTNING

Vedlegg: Husdyrholdet i Tvedestrand kommune i perioden 2011 - 2015 (tall dato 1. januar)

	Milkekyr	All storfe	Sauer og lam	Avlsdyr	Alle griser	Gøtter	Hester
2011	122	470	583	99	1492	44	32
2012	136	473	590	135	2292	36	43
2013	122	502	638	119	1718	54	47
2014	129	493	661	129	1953	50	42
2015	135	477	616	140	2215	56	35

Felte og i Tvedestrand 2011 - 2015

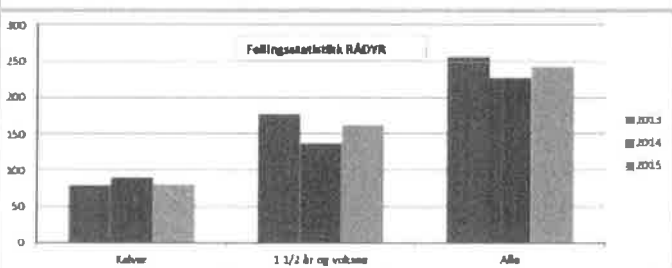
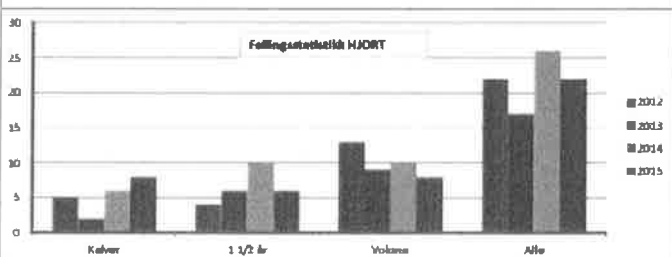
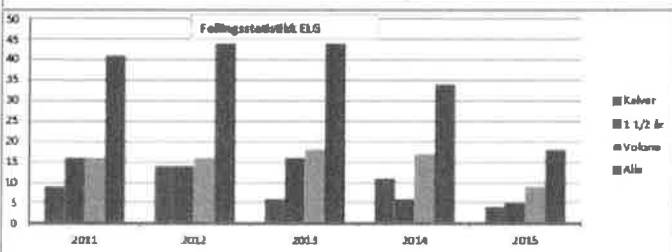
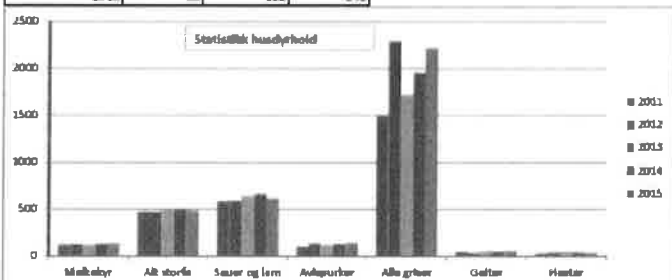
	Kalver	1 1/2 år	Voksne	Alle
2011	9	16	16	41
2012	14	14	16	44
2013	6	16	18	44
2014	11	6	17	34
2015	4	5	9	18

Felte hjort i Tvedestrand 2012 - 2015

	Kalver	1 1/2 år	Voksne	Alle
2012	5	4	13	22
2013	2	6	9	17
2014	6	10	10	26
2015	8	6	8	22

Felte rådyr i Tvedestrand 2013 - 2015

	Kalver	1 1/2 år og voksne	Alle
2013	79	177	256
2014	90	137	227
2015	80	162	242

VEDLEGG 4

ÅRSBERETNING 2015 – DDØ SIKKERHETSFORUM

INFORMASJONSSIKKERHET I GJERSTAD, RISØR, TVEDESTRAND, VEGÅRSHEI OG ÅMLI KOMMUNER

ÅRSBERETNING 2015 – DDØ SIKKERHETSFORUM

Behandlet i DDØ rådmannsforum 11.03.16:

Innledning

I følge instruks for informasjonssikkerhet for DDØ kommunene (godkjent av rådmennene 4.10.13), skal kommunens sikkerhetsansvarlig rapportere til rådmannen i forbindelse med ledelsens årlige gjennomgang. Resultatet skal dokumenteres i kommunens årsmelding og skal være grunnlag for eventuelle forbedringer.

Nevnte instruks pålegger sikkerhetsansvarlige i kommunene å danne et faglig nettverk. Et slikt nettverk har eksistert siden opprettelsen av instruksen i 2013.

Nettverket har for 2015 valgt å skrive en felles årsberetning for alle kommunene i DDØ samarbeidet. I tillegg til den felles årsberetningen, kan den enkelte sikkerhetsansvarlige supplere med særskilte opplysninger fra egen kommune.

Nettverk for sikkerhetsansvarlige

Instruksen legger føringer for hvordan informasjonssikkerhetsarbeidet skal gjennomføres i DDØ kommunene. Dette kan deles i hovedpunkter slik:

- Innledning
- Sikkerhetsmål og strategier
- Organisering
- Prosedyrer

Fagnettverket har siden opprettelsen foretatt endringer i arbeidsform basert på erfaringer, "veien blir til mens vi går den", utskiftninger av personell, nye utfordringer knyttet til bruk av IKT og digitalisering, samt ny og bedre kunnskap i nettverket.

Nettverket jobber utfra et årshjul, og har vedtatt følgende form:

- Medlemmer: Sikkerhetsansvarlige i alle kommunene og enhetsleder DDØ
- Møtefrekvens: Fire møter pr. år
- Møtested: Vegårshei
- Referat: Arkiveres i alle kommuner
- Gruppas navn: DDØ sikkerhetsforum

Aktivitet i 2015

Aktivitetene i DDØ sikkerhetsforum oppsummeres i kortform slik:

- Tre møter
- Gjennomgang av instruks og mandat
- Fornying av møteform og innhold
- Nytt navn på fagnettverket (DDØ sikkerhetsforum)
- Behandlet 17 saker, deriblant:
  - Oppdatering av Datainstruks
  - Gjennomgang av prosedyrer
- Utveksling av erfaringer og utfordringer
- Det jobbes kontinuerlig med å få til bedre flyt (digitalisering) av skjema bruk
- Planlagt aktivitet for 2016

Det ligger til den enkelte sikkerhetsansvarlige å følge opp disse sakene i egen kommune:

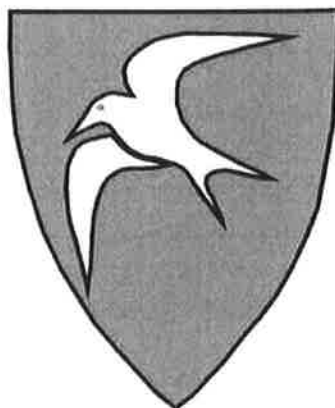
- Oppfølging / implementering av instruksverk
- Herunder:
  - Internkontroll i enhetene
  - Underskrevet datainstruks for alle ansatte
  - Oversikt og ajourføring av oversikt for fagsystemer
  - Autorisering av medarbeidere for nødvendige fagprogrammer
  - Foreta nødvendige ROS-analyser

DDØ sikkerhetsforum 4.3.16

*Camilla Grantham, Tvedestrand
Ståle Sjaavaag, Risør
Lasse Fosse, Gjerstad
Trine Agersborg, Åmli
Rune Johansen, DDØ
Anne-Grete Glemming, Vegårshei*

VEDLEGG 5

**ÅRSRAPPORT
FOR
KEMNEREN I TVEDESTRAND
2015**

KEMNEREN I ØSTREGIONEN, AUST-AGDER

INNLEDNING

Det følger av instruks for skatteoppkrevere § 2-9 nr. 1 at skatteoppkreveren skal utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. Årsrapporten skal inneholde omtale om skatteoppkreverens virksomhet, skatteregnskapet, innfordring av krav og arbeidsgiverkontrollen.

I henhold til instruksens § 3-3 nr. 2 skal årsregnskapet vedlegges rapporten.

I henhold til retningslinjene skal rapporten sendes skattekontoret og kommunale styringsorganer innen 20. januar. Rapportering til kommunen, som er administrativt overordnet myndighet, skal sikre at den er kjent med skatteoppkreverens resultater og måloppnåelse.

Rapporten er avgitt med utgangspunkt i de ovennevnte krav.

GENERELT OM KEMNERENS VIRKSOMHET

KEMNERKONTORET

Kontoret har i 2015 bestått av følgende personer:

Kemner 100 % stilling	-	Hugo Røen
Konsulent 100 % stilling	-	Svein Oddvar Nordberg
Konsulent 100 % stilling	-	Elin A. Myhre
Konsulent 100 % stilling	-	Hege Løvdal
Konsulent 100 % stilling	-	Heidi Undheim
Vikar 80 % stilling i Undheims fravær:		Signe Bjerkholt

Heidi Undheim har vært fraværende i noen perioder av året. I deler av hennes fravær har det vært ansatt vikar.

Kemneren i Tvedestrand fungerer også som kemner for Risør kommune, Åmli kommune, Gjerstad kommune og Vegårshei kommune med kontorsted i Tvedestrand. Kontorets navn er Kemneren i Østregionen, Aust-Agder. Kemneren bistår også noe med generell juridisk rådgivning i Tvedestrand kommune (0,2 årsverk). I den følgende angivelse av ressursfordelingen ved kontoret er ressursbruken for Risør, Åmli, Gjerstad og Vegårshei ikke medtatt. Ressursbruk på juridisk rådgivning i Tvedestrand kommune er heller ikke medtatt.

Kontoret har i 2015 benyttet 1,85 årsverk til arbeid som angitt i skatteoppkreverinstruksen. Årsverkene ble fordelt på følgende måte:

Føring av skatteregnskap	0,70 årsverk
Innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift	0,65 årsverk
Kontrollvirksomhet	0,30 årsverk
Administrasjon	0,20 årsverk

Tvedestrand er med i et interkommunalt samarbeid om arbeidsgiverkontroll hvor det i 2015 ble kjøpt tjenester (kontroller) som tilsvarer 0,30 årsverk. Kontrollvirksomheten er således

ikke utført av ansatte ved kemnerkontoret. Informasjon rettet mot regnskapsførere er i hovedsak utført av interkommunal arbeidsgiverkontroll.

Etter kemnerens vurdering har kontoret en fin balanse mellom formell bakgrunn og erfaring som samlet sett gir god faglig kompetanse. Arbeidsoppgavene er fordelt med tanke på å utnytte den enkeltes kunnskap, men med en stor grad av overlapping for å bli minst mulig sårbar ved fravær. De ansatte gis tilbud om å delta på kurs slik at faglig utvikling og kompetanse sikres.

I deler av 2015 har en av kontorets faste ansatte hatt en del fravær. Dette har medført en midlertidig svekkelse av kompetansenivået, og har påvirket produksjonen noe.

2015 har vært et utfordrende år på grunn av usikkerhet knyttet til regjeringens forslag om statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen. Det ble lagt opp til en kontorstruktur og oppgavefordeling med få jobber i fylket, og kanskje ingen direkte relevante for kontorets ansatte. En gjennomføring av forslaget ville resultert i at det i utgangspunktet ikke hadde vært arbeid til alle kontorets ansatte i rimelig nærhet. Dette skapte stor usikkerhet, og det utgjorde en risiko for å miste viktig kompetanse. Forslaget fikk ikke oppslutning i Stortinget våren 2015. Til tross for dette ble forslaget gjentatt høsten 2015, og ny usikkerhet ble skapt. Forslaget ble etter hvert trukket, og det ser ut til at skatteoppkreverfunksjonen forblir kommunal.

Kemneren er av den oppfatning at kontorets bemanning er tilstrekkelig til å utføre oppgavene på en forsvarlig og god måte i tiden som kommer.

INTERNKONTROLL

Kemneren er pålagt å sørge for at kontoret har en tilfredsstillende intern kontroll med rutiner og prosedyrer slik at krav til fremdrift og kvalitet blir oppfylt.

Rutinebeskrivelsene i fagsystemet "Sofie", samt retningslinjer og rutiner gitt til arbeid med innfordring og regnskap blir benyttet ved kontoret. Arbeidsoppgavene ved kontoret er fordelt slik at kompetansen til den enkelte utnyttes på best mulig måte. De ansatte ved kontoret er ansvarliggjort ved at det er utarbeidet en angivelse av den enkeltes arbeidsoppgaver og ansvarsområder.

Det er utarbeidet interne rutinebeskrivelser som et ledd i sikring av forsvarlig drift av kontoret.

Det utarbeides, for hvert år, en virksomhetsplan i tråd med krav oppstilt i skatteoppkreverinstruksen § 2-9, og skattedirektoratets retningslinjer.

Det er ikke gitt pålegg fra regional kontrollenhet i 2015.

Opgavene ved kontoret gjennomføres i tråd med krav oppstilt i lover og regler.

VURDERING AV SKATTEINNGANGEN

Fra 2007 og frem til 2015 er følgende beløp innbetalt til Tvedestrand kommune. Oversikten under viser totalt innbetalt skatt til staten, fylket og kommunen samt arbeidsgiveravgift til Folketrygden. Videre er kommunens andel spesifisert. Tallene er gitt i hele tusen kroner.

År	Totalt innbetalt skatt	Endringer fra året før	Kommunens Andel
2007	400.527		98.097
2008	445.191	44.664	103.006
2009	444.129	-1.062	111.763
2010	446.697	2.568	117.548
2011	468.365	21.668	110.400
2012	492.177	23.812	115.555
2013	518.295	26.118	123.492
2014	522.766	4.471	123.581
2015	545.453	22.687	126.294

De totale skatteinntektene har, som det fremgår av tabellen, økt noe fra 2014 til 2015.

For Tvedestrand kommunes del hadde man for 2015 opprinnelig budsjettert med en skatteinngang på kr. 131.376.000, mens resultatet ble 126.293.582. Tvedestrand kommune hadde en vekst i skatteinntektene på ca. 2,2 % fra 2014 til 2015.

Regjeringen anslo i revidert nasjonalbudsjett for 2015 en vekst i skatteinntektene i 2015 på 4,6 % for kommunene og 3,3 % for fylkeskommunene. Faktisk vekst pr. nov. 2015 var på 5,6 % for alle landets kommuner fra samme periode foregående år.

Den totale skatteinngangen har økt med ca. 22,7 millioner fra foregående år (inklusive arbeidsgiveravgift). Den kommunale skatteøren ble redusert fra 11,4 % i 2014 til 11,35 % i 2015.

SKATTEUTVALG

Det har ikke vært saker til behandling i skatteutvalget i 2015.

SKATTEREGNSKAPET

Skatteregnskapet er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jfr. skatteoppkreverinstruksen kap. 3. Årsregnskapet følger som vedlegg til denne rapport i tråd med skatteoppkreverinstruksen § 3-3, nr. 2.

MARGIN FOR INNTEKTSÅRET 2014

Beskrivelse	
Innestående margin for inntektsår 2014, pr. 31.10.2015	0
For mye avsatt margin for inntektsår 2014	
For lite avsatt margin for inntektsår 2014	601 747

MARGIN FOR INNTEKTSÅRET 2015

Beskrivelse	
Marginavsetning for inntektsår 2015, pr. 31.12.2015	39 281 586

Prosentavsetning er 10 %. Marginavsetningen har vært noe lavere for 2014. Kommunestyret har ikke vedtatt endring i marginavsetningen.

INNFORDRING AV KRAV

RESTANSEUTVIKLINGEN SISTE ÅR

Forfalte ubetalte krav fordelt på kravtype

	Pr. 31.12.2014	Herav berostilt pr. 31.12.2014	Pr. 31.12.2015	Herav berostilt Pr. 31.12.2015
Arbeidsgiveravgift	707 266	415 464	1 172 503	415 464
Forsinkelsesrente	430 976	37 608	657 886	37 608
Forskuddsskatt	0	0	0	0
Forskuddstrekk	1 276 802	0	1 283 778	0
Gebyr	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	243 220	6 216	214 854	6 216
Restskatt	439 468	0	175 939	0
Restskatt, person	4 857 547	393 789	10 359 865	393 789
Utskrevet forskuddsskatt, person	3 015 279	0	1 859 395	0
Annet	492 007	0	0	0
Sum:	11 462 565	853 077	15 724 220	853 077

Restansene for skatt og arbeidsgiveravgift pr. 31.12.2015 var kr. 15.724.220 mot kr. 11.462.565 pr. 31.12.2014 – en økning på kr. 4.261.655. Det har vært en stor økning av kravtypen restskatt person. Dette omtales under neste punkt.

Det ble i 2015 avskrevet og ettergitt totalt kr. 210.910. Avskrivning og ettergivelse foretas typisk ved insolvente konkurs- og dødsbo, etter gjennomførte gjeldsordninger og etter vedtak i skatteutvalget.

RESTANSEUTVIKLINGEN ELDRE ÅR

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "restskatt person"
2013	1 197 949	546 407
2012	1 007 434	265 722
2011	116 967	61 100
2010 - 1989	8 618 811	7 625 431

Den store økningen i eldre krav siste år skyldes en del etterlikninger (nye skatteoppgjør for tidligere år) for årene 2004 til 2010 hvor det har blitt generert nye store krav – restskatt person. Det er i pr. d.d. utsikt til dekning av ca. kr. 3,4 mill. av de nevnte krav da kommunen har tatt pant for dette beløp.

Eldre krav følges regelmessig opp for å prøve å finne dekningsmuligheter, samt med sikte på å unngå foreldelse. Der akkordløsning er mulig vurderes dette. Det meste av kravmassen er vanskelig å innfordre. For eldre krav er ofte innfordringsmulighetene uttømt ved tidligere pågang, og en vesentlig del av kravene vurderes som uerholdelig. Hoveddelen av fordringsmassen utgjøres av kravtypen "restskatt person".

Kontoret har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2015. Pr. 31.12.2015 var det ikke foreldede krav i kravsmassen.

INNFORDRINGENS EFFEKTIVITET

Resultatkravene ble nådd for fire av seks kravtyper hvor det var inngått resultatavtale med Skatt Sør for 2015. For de øvrige to kravtyper var resultatene marginalt under målene. Et av disse var arbeidsgiveravgift. Fem selskaper har ikke gjort opp for seg. Tre av selskapene er gått konkurs. For de øvrige to er det tatt pant for kravene, og tvangsdekning pågår/vurderes. For den andre kravtypen, restskatt person, er resultatet godt selv om det er rett under resultatmålet. Innkreving av resterende krav pågår.

I 2015 er det åpnet 3 konkurser i Tvedestrandsselskaper, hvorav kemneren har meldt krav i alle tre. Det er ikke inngitt politianmeldelser i 2015.

Det ble avholdt 61 utleggsforretninger i 2015. Det er nedlagt 60 utleggstrekk(lønnstrekk). Det er ikke inngått betalingsavtaler. Begjæring om tvangssalg benyttes også som virkemiddel.

Mulighet for motregning av krav ved dekning i tilgodehavende beløp(skatt og merverdiavgift) utnyttes fullt ut og er ett godt innfordringsverktøy.

Det er ett mål å opprettholde den høye aktiviteten fremover.

ANVENDELSE AV SÆRNAMSKOMPETANSE

Kemneren er tillagt særnamskompetanse på skatteinnfordringsområdet. Denne utnyttes fullt ut av kemneren i Østregionen, Aust-Agder. Særnamskompetansen er ett svært viktig middel i innfordringsarbeidet, ikke minst i forhold til å korte ned på tidsforløpet i innfordringsarbeidet. Kompetansen innebærer at man får sikret krav, og nedlagt utleggstrekk raskt. Dette vil i mange tilfeller øke sannsynligheten for dekning av krav, da man har mulighet for å komme eventuelle andre kreditorer i forkjøpet.

ARBEIDSGIVERKONTROLL

Tvedestrand er med i et interkommunalt samarbeid om arbeidsgiverkontroll. En løsning som fungerer svært bra, blant annet fordi ordningen innebærer at særlig god kompetanse på området er tilgjengelig i kontrollarbeidet.

Det ble planlagt, og er avholdt totalt 13 kontroller i 2015, åtte formalkontroller, tre avdekkingskontroller og to oppfølgingskontroller. Dette utgjør ett resultat på 4,5 % av arbeidsgiverne i kommunen, noe under målet på 5 % fastsatt av skattedirektoratet. For tre av de fem kommunene i Østregionen, Aust-Agder ble resultatet 5,0 % eller bedre. Det var noe mangel på bemanning hos enheten som gjorde at målet ikke ble nådd for alle kommuner. Kontrollene har resultert i forslag om økning av grunnlag for arbeidsgiveravgift og inntektsgrunnlaget med h.h.v. kr. 2.685.131 og kr. 262.740. Kontrollene har resultert i vedtak om økning i inntektsgrunnlaget med kr. 188.731.

Det er ikke utført informasjonsvirksomhet fra kontrollenhetens side overfor nye arbeidsgivere i kommunen., mens slik informasjon er gitt til regnskapsførere.

Kemnerkontoret driver fortløpende informasjonsvirksomhet overfor arbeidsgivere og skatteyttere generelt. Kontrollenheten arrangerer hvert år en informasjonsdag hvor arbeidsgivere og regnskapsfører blir invitert. Informasjonsdagen er godt besøkt.

Tvedestrand, den 20.01.16

Hugo Røen
Kemner /Skatteoppkrever

Årsregnskap - kommune - sammendrag

Utvalgsriterier: Komm nr : '0914', År : '2015', Hovedbokstype : 'K'

	Valgt år	Forrige år
Likvider	42 409 767	39 738 960
Skyldig skattekreditorene	-3 111 516	-2 289 807
Skyldig andre	-16 659	-5 355
Innestående margin	-39 281 586	-37 443 792
Udisponert resultat	-6	-5
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-89 343 132	-87 500 065
Kildeskatt mv - 100% stat	0	-10 513
Personlige skatteyttere	-434 404 938	-415 523 741
Upersonlige skatteyttere	-21 134 692	-18 987 414
Renter	-547 693	-772 031
Innfordring	-22 537	27 950
Sum	-545 482 992	-522 765 814
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	89 343 131	87 500 064
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	126 293 876	117 219 189
Fordelt til Fylkeskommunen	27 345 734	26 565 755
Fordelt til kommunen	126 293 582	123 581 458
Fordelt til Staten	176 176 668	167 905 292
Krav som er ufordelt	1	1
Videresending plassering mellom kommuner	0	-5 945
Sum	545 482 992	522 765 814
Sum totalt	0	0

20.01.2016

Forklaring til årsregnskapet

Skatteregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Skatteregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet

- **Likvider**
Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.
- **Skyldig skattekreditorene**
Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.
- **Skyldig andre**
Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene.
- **Udisponert resultat**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.
- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**
Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, samt renter og gebyrer.
- **Fordelt til skattekreditorene**
Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene.
- **Krav som er ufordelt**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

Skatteetaten

 Saksbehandler
 Else Laila Sæterdal

Deres dato

 Vår dato
 15.02.2016

 Telefon
 970 44 569

Deres referanse

 Vår referanse
 2016/7100

 Kommunestyret i Tvedestrand kommune
 Postboks 38
 4901 TVEDESTRAND

 TVEDESTRAND KOMMUNE
 Dok. senter
 DATO 16/02-16
 JNR.
 REFERANSER 16/592

Kontrollrapport 2015 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Tvedestrand kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne i saker som vedrører skatteoppkreverfunksjonen, og plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å legge til rette for best mulig resultater for skatteoppkreverfunksjonen. Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014.

Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

2. Om skatteoppkreverkontoret

2.1 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkreverfunksjonen iht. skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2015	Antall årsverk 2014	Antall årsverk 2013
1,85	1,95	1,95

Antall årsverk for 2015 inkluderer 0,30 årsverk disponert av Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder. Det var 0,40 årsverk for 2014 og 2013.

 Postadresse
 Postboks 2412
 3104 Tønsberg
 skatteetaten.no/sendepost

 Besøksadresse:
 Se www.skatteetaten.no
 Org.nr: 991733078

 Sentralbord
 800 80 000
 Telelaks
 33 74 12 00

2.2 Organisering

Skatteoppkreverfunksjonen er organisert som en interkommunal enhet for kommunene Risør, Tvedestrand, Vegårshei, Gjerstad og Åmli. Vertskommune er Tvedestrand.

3. Måloppnåelse

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatteregnskapet for Tvedestrand kommune viser per 31. desember 2015 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 545 452 992 og utestående restanser² på kr 15 724 220, herav berostilte krav på kr 853 077. Skatteregnskapet er avlagt av kommunens skatteoppkrever 20. januar 2016.

3.2 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 31. desember 2015 for Tvedestrand kommune.

Resultatene viser følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlige skattytere 2013	14,23	96,26	96,50	96,22	93,97
Arbeidsgiveravgift 2014	88,49	99,50	99,70	99,46	99,78
Forskuddsskatt personlige skattytere 2014	28,49	99,08	98,90	97,42	99,10
Forskuddstrekk 2014	164,00	99,90	99,90	99,70	99,92
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2014	18,03	100,00	99,90	100,00	99,91
Restskatt upersonlige skattytere 2013	14,23	96,26	99,00	100,00	98,91

3.3 Arbeidsgiverkontroll

Skatteoppkreveren for Tvedestrand kommune er tilsluttet Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder.

Resultater for kommunen per 31. desember 2015 viser følgende iht. skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere	Minstekrav antall kontroller (5 %)	Antall utførte kontroller i 2015	Utført kontroll 2015 (i %)	Utført kontroll 2014 (i %)	Utført kontroll 2013 (i %)	Utført kontroll 2015 region (i %)
288	15	13	4,5	5,3	4,2	5,2

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

4. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2015 gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene skatteregnskap og innkreving.

Skattekontoret har i 2015 i tillegg gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene intern kontroll, skatteregnskap og arbeidsgiverkontroll.

5. Resultat av utført kontroll

- ***Intern kontroll***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- ***Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- ***Skatte- og avgiftsinnkreving***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- ***Arbeidsgiverkontroll***

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk. Arbeidsgiverkontrollen utføres imidlertid ikke i et tilstrekkelig omfang da det er utført 4,5 % kontroller mot et krav på 5 %.

6. Ytterligere informasjon

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger for 2015 hverken gitt pålegg eller anbefalinger, jf. rapport av 3. juli 2015.

Skatteoppkreverkontoret har gitt tilbakemelding på rapport.

Det er gjennomført fylkesvise dialogmøter mellom skattekontoret og skatteoppkreverkontorene i mars 2015.

Med hilsen

Bente Berg

fung. avdelingsdirektør

Avdeling for innkreving

Skatt sør

Ingvill Helstad

Kopi til:

Kontrollutvalget for Tvedestrand kommune

Skatteoppkreveren for Tvedestrand kommune

Riksrevisjonen